

stigma

ISSN: 2529-1769

Αρ. Φύλλου: 3

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2016 - 2017

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛ·Ε·ΠΟΛΙ·Σ·

**TO STIGMA TOY
ΧΕΙΜΩΝΑ**

Τι θα βρω εδώ μέσα....

3	Editorial	41	Ιατρική
4	Απο...δράσεις	44	Ύλη όλο... Μέλη!
7	Οι e-book εκδόσεις μας	48	Συνέντευξη
8	Βιβλιοπροτάσεις	56	Τιπούκειτος
10	Επιστήμη	58	Ανακοινώσεις
22	Νομικά	60	Παρουσίαση
24	Απόψεις	62	Προγραμματισμός
36	Αφιέρωμα	62	Το ήξερες αυτό...;
38	Περί Τεχνών		

Το χεράκι τους έβαλαν οι:

Αλεξόπουλος Αριστοτέλης (Διεθνολόγος - Περιβαντολόγος)	Μεταξάς Μιχάλης (Βιβλιοθηκονόμος)
Αντωνακάκης Αντώνης (Μαθηματικός - Πληροφορικός)	Ξηντάρας Γιάννης (Ψυχολόγος)
Βρεττού Ειρήνη (Γραφίστρια)	Παναγιώτου Βιργινία (Make up Artist)
Δάγκινης Ιωάννης (Ε.Δι.Π. Παν/μίου Αιγαίου)	Πουσοναρά Αντζουλέτα (Καθ. Μουσικοκινητικής)
Δεληβοριάς Αλέξης (Αστρονόμος)	Ράπτης Βασίλης (Δ/ντής Τονικού Ωδείου Παλλήνης)
Δούναβης Γιώργος (Καθ. Αγγλ. Φιλολογίας)	Ρέππας Γιώργος (Καθ. Αγγλικών)
Κοφινιώτη Αλεξάνδρα (Οικονομολόγος)	Σίμος Νικόλαος (Ηλεκτρολόγος - Μηχανικός)
Λιναρδάτος Διονύσης (Φυσικός Ραδιοηλεκτρολόγος)	Σταμέλος Νίκος (Καρδιολόγος)
Μαράκη Μαρία (Αγιογράφος)	Τριαντάφυλλος Κώστας (Φυσικός)
Μεταξά Μαρία (Δημοσιογράφος)	Φαγαδάκη Κωνσταντία (Εικαστικός - Λογοτέχνης)
	Χαιλάζης Βασίλης (Δικηγόρος)

Φωτογραφία εξωφύλλου: «Κράνος»

Photo:
Μιχάλης Μεταξάς

Κράνος που χρωματίστηκε από παιδιά του Καλλιτεχνικού Σχολείου Γέρακα.

Γραφιστική Επιμέλεια
Σελιδοποίηση
Διορθώσεις
Ειρήνη Βρεττού

ΕΓΓΡΑΦΗ

Κάντε subscribe (κοινώς «εγγραφή») για να λαμβάνετε το STIGMA στο e-mail σας..!
(κάτω μέρος της αρχικής μας σελίδας)

STIGMA

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ: Μ. ΜΕΤΑΞΑΣ - Ν. ΣΙΜΟΣ - Μ. ΜΑΡΑΚΗ - Μ. ΜΕΤΑΞΑ
«Εκδιδόμαστε» κάθε τρίμηνο...!! Έως τότε, συντονιστείτε...

Τηλ.: 693 445 8408 • www.athlepolis.gr • e-mail: info@athlepolis.gr

www.facebook.com/athlepolis • www.facebook.com/groups/prisma.athlepolis

ISSN: 2529-1769

Αγαπητοί αναγνώστες

Το κράνος –ως γνωστόν– σώζει ζωές. Για του λόγου το αληθές το φέρουν οι εποχούμενοι σε μοτοσυκλέτες, οι μετέχοντες σε πολεμικές συρράξεις, οι σκιέρ, οι τεχνικοί και οι εργάτες στα εργοστάσια στις οικοδομές και πολλοί άλλοι.

Ως θέμα εξωφύλλου δεν επελέγη για να αναδείξει την αξία του και τη χρηστικότητά του. Επελέγη, προκειμένου να αναδείξει τον συμβολισμό του που να μεν για μας είναι καταφανής και πολύ διαφορετικός, ίσως, όμως πρέπει να αποσαφηνιστεί σε όλους.

Το κράνος αποτελεί το σύμβολο κατά της αδιαφορίας, της συστράτευσης κατά της έλλειψης μέλλοντος με προοπτική, της αντίδρασης κατά των αδιεξόδων της αλλοτρίωσης, και της πλήξης μιας καθημερινότητας που υποδαυλίζει την αισιοδοξία, συμβολίζει το μέσο προστασίας από τις υπόγειες βολές της ανευθυνότητας, της ασυνέπειας των λόγων και των έργων, της έλλειψης αξιών και ιδανικών.

Το τρίτο τεύχος του περιοδικού μας καταδεικνύει τη θέληση ορισμένων ονειροπόλων να περιφρουρούν την ελπίδα στα χαρακώματα της πραγματικότητας των ημερών μας και να πολεμούν απορρίπτοντας την εκούσια και ακούσια περιχαράκωση.

Το ΔΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

Επίσημο περιοδικό

ΑΠΟ...δράσεις

Αντώνης Αντωνακάκης

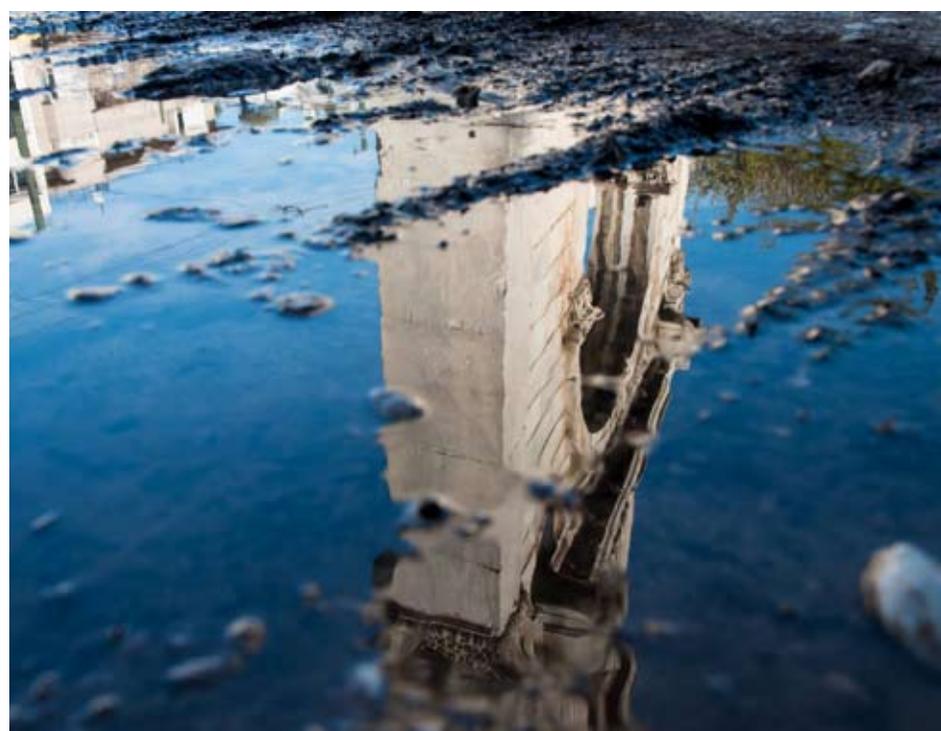

Δράσεις και αποδράσεις..!!

29.01.2017

Φωτοεξόρμηση στην Αγ. Φωτεινή, στις στοές του Ιλισσού και στο Α' Νεκροταφείο

Την Κυριακή 29.01.2017 πραγματοποιήθηκε μια ακόμα φωτοβόλτα στην Αθήνα και συγκεκριμένα στην Αγία Φωτεινή, στο Μετς και στο Α' Νεκροταφείο. Ήταν μια βόλτα εντυπωσιακή αφού συνδύασε αρχαία μνημεία, ναούς και γλυπτικά νεκρικά μνημεία. Το ενδιαφέρον που προκάλεσε ήταν μεγάλο και συγκέντρωσε αρκετούς φωτογράφους. Επισκεφτήκαμε, εκτός από την πύλη του Ανδριανού που ήταν το σημείο συγκέντρωσης, την κοίτη του Ιλισσού, τα στενά του Μετς, το πάρκο στο πίσω τμήμα του λόφου του Παναθηναϊκού σταδίου, και το Α' Νεκροταφείο με τα πολυάριθμα και πλούσια δείγματα γλυπτικής τέχνης. Η «σοδειά» σε φωτογραφικές αποτυπώσεις ήταν πολύ πλούσια και ικανοποιητική, όπως μπορεί να διαπιστώσει κάποιος από τις φωτογραφίες που δημοσιεύτηκαν στο αντίστοιχο άλμπουμ στην ομάδα ΠΡΙΣΜΑ στο Facebook: <https://goo.gl/InE2aO>.

05.02.2017

Τακτική Γενική Συνέλευση και κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας

Σε αίθουσα που μας παραχώρησε ευγενικά το Planet Physics πραγματοποιήθηκε η Τακτική Απολογιστική Γενική Συνέλευση του Σωματείου μας και η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας. Μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος του δήμου Παλλήνης κ. Α. Ζούτσος, ο Αντιδήμαρχος κ. Θ. Σταματίου, τα μέλη μας και μεγάλος αριθμός από φίλους του Σωματείου. Ο Πρόεδρος κ. Μ. Μεταξάς παρουσίασε τον διοικητικό απολογισμό του Σωματείου και η Ταμίας κα Α. Πουσναρά τον οικονομικό για την περίοδο 2015-2016. Στον σύντομο χαιρετισμό που απηύθυνε ο Δήμαρχος κ. Α. Ζούτσος εντυπωσιασμένος τόνισε το πλήθος και την ποιότητα των δράσεων και ευχήθηκε καλή και ανάλογη συνέχεια.

Απολογισμός

Στα Βριλήσσια, ημέρα Κυριακή 5 Φεβρουαρίου 2017 και ώρα 19:00, σε χώρο που παραχωρήθηκε στο ΑΘΛ.Ε.ΠΟ-ΛΙ.Σ. από το Planet Physics, οδός Αναπαύσεως 18, πραγματοποιήθηκε η Γενική Συνέλευση των μελών του σωματείου. Μετά από ομόφωνη έγκριση πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης εκλέχθηκε ο κος Δημήτριος Δεστές μέλος του σωματείου και η κα Αλεξάνδρα Κοφινιώτη μέλος του σωματείου για τη θέση της γραμματέως.

Κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου της Γ.Σ. τον λόγο έλαβε ο Πρόεδρος του Σωματείου κος Μιχαήλ Μεταξάς για να παρουσιάσει τον διοικητικό απολογισμό για το χρονικό διάστημα 2015-2016.

Επίσης αναφέρθηκε στον προγραμματισμό του Σωματείου προσθέτοντας πως το ΔΣ του σκοπεύει να πραγματοποιήσει Workshop φωτογραφίας, διαγωνισμούς λογοτεχνίας, παραμυθιού και μουσικής, έκθεση φωτογραφίας, λέσχη φιλαναγνωσίας, ίδρυση δανειστικής βιβλιοθήκης, καφενείο επιστήμης, διεύρυνση των αθλητικών του δράσεων, και κλείνοντας τόνισε ότι μέλη του Δ.Σ. θα βρίσκονται στο χώρο του Planet Physics κάθε Τετάρτη και

ώρα 19.00, όπου θα μπορούν να συνομιλούν, συνδιοργανώνουν και να δέχονται τους φίλους και τα μέλη του.

Μετά την ολοκλήρωση του απολογισμού από τον Πρόεδρο του Σωματείου, ο Πρόεδρος της Γ.Σ. κάλεσε την ταμία του σωματείου κα Αντζουλέτα Πουσναρά, ώστε να προβεί στον οικονομικό απολογισμό για τα έτη 2015-2016. Ανακοινώντας τον οικονομικό απολογισμό του Σωματείου ανέφερε ότι μετά από έλεγχο της εξελεγκτικής επιτροπής που αποτελείται από τους:

*Γεώργιος Γιαννακάκος, Ιωάννα Ταβλά-Ξένου
και Αναστασία Αλεξανδράκη.*

Τα έσοδα για τα έτη 2015 -2016 ανέρχονται στα 1800€ και τα έξοδα στα 1610,95 €. Το ταμείο, σήμερα ως απόθεμα έχει 189,05 €.

Μετά την ολοκλήρωση του οικονομικού απολογισμού ζητήθηκε από τον Πρόεδρο της Γ.Σ. την έγκριση τόσο του διοικητικού όσο και του οικονομικού των απολογισμών του Σωματείου με ανάταση χειρός. Στην παρουσία 52 εγγεγραμμένων εψήφισαν 52 ΝΑΙ και 0 ΟΧΙ.

Κατόπιν τούτου, και αφού διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε άλλο θέμα προς συζήτηση, η παρούσα συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης έλαβε τέλος.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

...ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

18.02.2017

Αποκριάτικος χορός

Το Σαββατόβραδο τις 18.02.2017 πραγματοποιήθηκε ο καθιερωμένος αποκριάτικος χορός του ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ. στην ταβέρνα Αποστόλου στον Γέρακα σε συνεργασία με το Τονικό Ωδείο Παλλήνης. Στο αποκριάτικο γλέντι πολλοί από του συμμετέχοντες εμφανίστηκαν με σκαμπρόζικες και ευφάνταστες στολές που προκάλεσαν ενθουσιώδη σχόλια. Η ζωντανή μουσική, ευχάριστη και εύθυμη, συντέλεσε στο γενικότερο καλό κλίμα.

19.02.2017

Φωτοβόλτα στην Άνω Κυψέλη

Την Κυριακή 19.02.2017 τα σοκάκια και οι ανηφόρες της Άνω Κυψέλης γέμισαν από τα κλικ των φωτογραφικών μηχανών.

Σε ευχάριστο κλίμα με κουβεντούλα πάντα σχετική με τι άλλο από στην τέχνη της φωτογραφίας, περιδιάβηκαν στους πυκνοκατοικημένους δρόμους της στην πλαγιά των Τουρκοβουνίων και απαθανάτισαν κλιμακοστάσια, απότομες ανηφόρες, χωματόδρομους, φυτά, ερειπωμένα σπίτια και ακόμη από ψηλά την απέραντη τσιμεντούπολη.

Τέλος η φωτοβόλτα αυτή κατάληξε σε ένα γραφικό καφεενάκι για ουζάκι και καφέ. ■

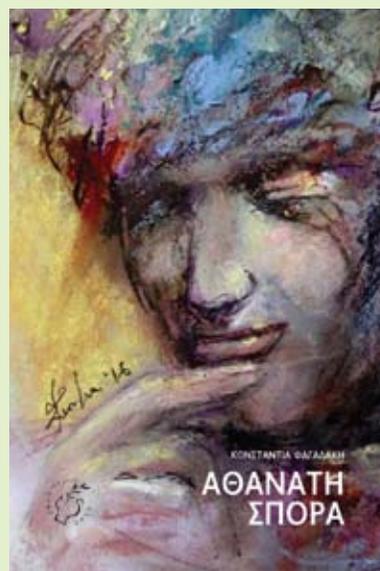
Ο ΒΑΡΚΑΡΗΣ ΤΟΥ ΒΟΛΓΑ

Ιβάν Μπελούκιν

(Απόδοση: Α. Ναιρτός)

Ήταν Φεβρουάριος του 1917. Οι Μεγάλοι Δούκες και τα ζωηρά μέλη της Δούμας σχολίαζαν τα γεγονότα μες στ' αρχοντικά τους νυχθημερόν. Μιλούσανε πια στα φανερά για την εκθρόνιση του Τσάρου, Νικολάου Β', που ήθελε σώνει και καλά να κλείσει ειρήνη με τους Γερμανούς. Σκόπευαν μάλιστα ν' ανακηρύξουν κάποιον άλλο Ρομανόφ, για να συνεχίσει τον πόλεμο.

Του κάκου η Τσαρίνα κι η κόρη της γράφανε γράμματα γεμάτα αγωνία στον Τσάρο να επιστρέψει απ' το μέτωπο. Εκείνος τους απαντούσε πως είχε εμπιστοσύνη στο στρατό του. Ο στρατός όμως δεν είχε πια την πειθαρχία του παλιού καιρού...

ΑΘΑΝΑΤΗ ΣΠΟΡΑ Κωνσταντία Φαγαδάκη

Η Κ. Φαγαδάκη μας κάνει συνεργούς της στο σκέπτεσθαι και στο αισθάνεσθαι. Μοιράζεται με το αναγνωστικό της κοινό τις εικόνες και τα χρώματα που ξεπηδούν από τη σκέψη της, από τη γραφίδα της. «Ανάμεσα σε πευκοβελόνες σε λευκές κλίνες και φιδίσιους δρόμους

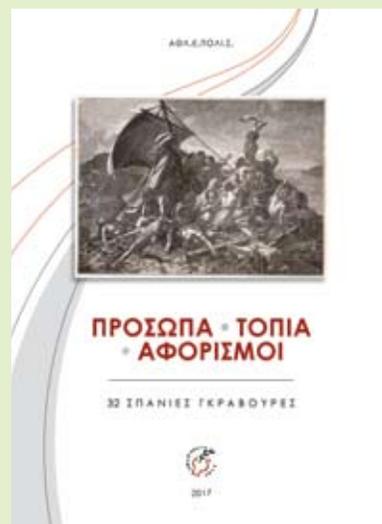
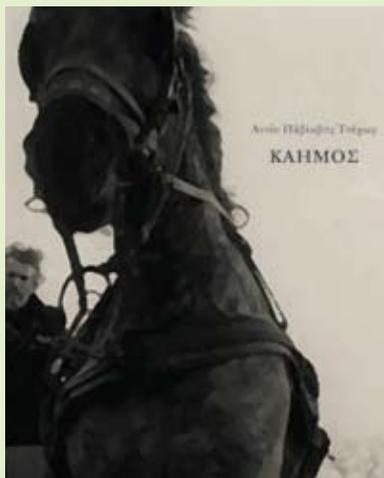
σε μικρές θάλασσες και εμπόλεμες λωρίδες ανάμεσα σε δύο δύσεις... ανατέλλεις ολόγιομο φεγγάρι...» ή «Στο χαγιάτι των μαύρων ματιών σου πάνω από μαγεμένες θάλασσες...», ή «στο κατώφλι του φθινοπώρου αναβλύζει ομίχλη ροδέλαιου...».

ΚΑΗΜΟΣ

Άντον Π. Τσέχωφ

(Απόδοση: Ι. Ναέτης)

Ο Λ. Ν. Τολστόι θεώρουσε το διήγημα «Καημός» ως ένα από τα καλύτερα διηγήματα του Τσέχωφ και ο αδελφός του Αλέξανδρος έγραφε γι' αυτό: «...Έρχονται στη μνήμη μου τα λόγια του διηγήματός σου, εκεί που ο Ιωνάς λέει στη φοράδα: "Τώρα, ας πούμε ότι είχες ένα πουλαράκι και ξαφνικά πέθανε, κι εσύ είσαι η αγαπημένη του μητέρα... Δεν είναι πραγματικά λυπηρό;..." Εγώ βέβαια το παραμορφώνω, όμως σ' αυτό το μέρος του διηγήματός σου είσαι αθάνατος». Διάβασέ το!

ΠΡΟΣΩΠΑ • ΤΟΠΙΑ • ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ - 32 ΣΠΑΝΙΕΣ ΓΚΡΑΒΟΥΡΕΣ

32 χαρακτηρισκά, 15 πρόσωπα και 17 τοπία.

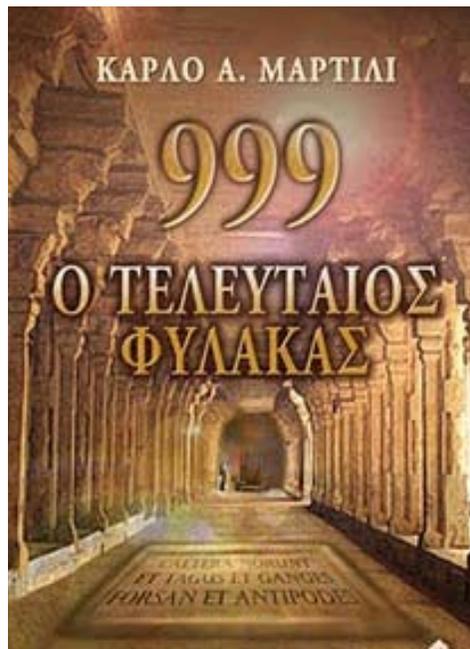
15 πρόσωπα που ταυτίστηκαν και αναγεννήθηκαν μέσα από τις στάχτες της λήθης και της εκκωφαντικής σιωπής.

17 τοπία που η σημερινή τους μορφή άλλαξε και μόνο στην ιστορική μνήμη υφίστανται. 32 χαρακτηρισκά που συνοδεύονται από αφοριστικές και αινιγματικές φράσεις του σκοτεινού έλληνα φιλοσόφου Ηράκλειτου και του μεγάλου Τσέχου λογοτέχνη Φραντς Κάφκα.

Χαρακτική τέχνη, φιλοσοφία και λογοτεχνία τρεις εκφάνσεις της δημιουργικότητας του ανθρώπινου πνεύματος σε μία σύγχρονη έκδοση. ■

Βιβλιοπρότάσεις

999 Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΦΥΛΑΚΑΣ

Κάρλο Α. Μαρτίλι

Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ

«Κατά μήκος της αρχαίας Κασσίας οδού, μια μεγάλη ομάδα από ένοπλους άντρες προχωρούσε ιππεύοντας γρήγορα. Το τρίχωμα των αλόγων γυάλιζε απ' τον ιδρώτα κι έλαμπε παράξενα στο φως των σιδερένιων πυρσών που κρατούσαν στα χέρια τους οι καβαλάρηδες. Εκείνη τη νύχτα της νέας σελήνης, όποιος τους συναντούσε στο δρόμο του θα τους περνούσε για λεγεώνα δαιμόνων που είχαν έρθει να κάψουν τις αρχαίες εκκλησίες, οι οποίες εδώ και αιώνες πρόσφεραν προστασία στους στρατοκόπους».

Θέλοντας να δώσω μια συνέχεια στην ιστορική και κατά πώς φαίνεται ενδιαφέρουσα προσωπικότητα του Τζοβάνι Πίκο ντελα Μιράντολα, παρουσιάζω ένα βιβλίο γραμμένο από

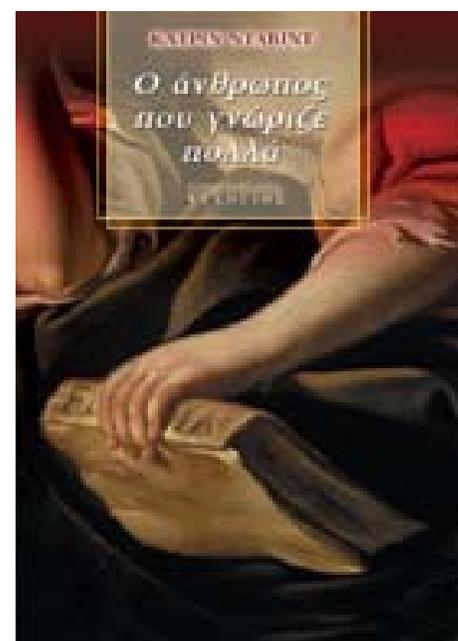
τον Κάρλο Α. Μαρτίλι, του οποίου το μυθιστόρημα φαντασίας «Θούλη, Η Αυτοκρατορία των Πάγων» εκδόθηκε το 2008 από τον Εκδοτικό Οίκο Mondadori.

«999 Ο τελευταίος Φύλακας». Θεωρείται η πιο φιλόδοξη δουλειά του Μαρτίλι καθώς είναι το αποτέλεσμα πολλών ετών μελέτης γύρω από τη ζωή και το πνευματικό έργο του Ουμανιστή φιλοσόφου Μιράντολα. Ο συγγραφέας επιχειρεί μια καθ' όλα επιτυχημένη αναγωγή στην περίοδο του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου -στη σκοτεινή περίοδο της φασιστικής Ιταλίας της δεκαετίας του '30- αλλά και αγγίζει το σήμερα φτάνοντας ως το Σεπτέμβρη του 2009. Ένας φάκελος που περιέχει ένα γράμμα και δύο χειρόγραφα –ένα της αναγεννησιακής περιόδου κι ένα σύγχρονο- περιδιαβαίνουν το χρόνο φυλάσσοντας καλά τα μεγάλα μυστικά από τα περίεργα και αδηφάγα μάτια. Ο ντε Μόλα μαθαίνει ότι η οικογένεια του τάχθηκε - από γενιά σε γενιά, από γιο σε πατέρα και τανάπαλι - να διαφυλάξει ένα μυστικό που δεν θα έπρεπε να δει ποτέ το φως της δημοσιότητας καθώς η αποκάλυψή του θα σήμαινε εκ θεμελίων ανατροπές.

Οι εσωτεριστικές και αιρετικές θέσεις του Τζοβάνι Πίκο ντελα Μιράντολα όπως χαρακτηρίστηκαν από την επίσημη Εκκλησία του Βατικανού αλλά και οι απόψεις του που αφορούν στην προέλευση των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών της Χριστιανικής, της Εβραϊκής και της Ισλαμικής, θα ήταν προτι-

μότερο να παραμείνουν ως αντίγραφα σε καλά φυλαγμένες θυρίδες ελβετικών τραπεζών, ή στην καλύτερη περίπτωση σε βιβλιοθήκες Πανεπιστημίων ή ακόμα και του Βατικανού.

Η αλήθεια μπορεί - όπως συνηθίζουμε να λέμε - να αποκαλύπτεται ΠΑΝΤΑ και ΠΑΝΤΑ να βρίσκει το δρόμο της προς το Φως. Υπάρχουν όμως ΑΛΗΘΕΙΕΣ που διαφυλάσσονται καλύτερα στη ΛΗΘΗ και στην απόλυτη ΜΟΝΑΞΙΑ τους.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΖΕ ΠΟΛΛΑ

Κατρίν Νταβίντ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

«Θάνατος στη Φιλοσοφία! Φωτιά να γίνει αυτό το βιβλίο, που το υπαγόρευσε η αλαζονεία. Κι εσύ Πίκο ντέλα Μιράντολα, που φόρεσες τη λεοντή του

Μαρία Μεταξά

φίλου, ρίξε μια ματιά μέσα από τη βαριά συννεφιά του Καθαρητίου, όπου κατοικοεδρεύεις με τους δασκάλους και τις πόρνες σου...».

Ο **Τζιοβάννι Πίκο ντέλα Μιράντολα**, Ιταλός Ανθρωπιστής και Φιλόσοφος ονομαστός για την πολυμαθία και γλωσσομάθεια του κατάφερε σε ηλικία μόλις 10 ετών να συνδιαλέγεται με τους πιο ονομαστούς ρήτορες και ποιητές της εποχής του. Μπολόνια, Φεράρα, Πάδουα και Παρίσι ήταν τα Πανεπιστήμια που παρείχαν την πνευματική τους στέγη σε αυτό το ατίθασο και πρωτοποριακό πνεύμα. Εξέφρασε πάθος αλλά και ιδιαίτερη κλίση στη μυστικιστική Ιουδαϊκή Θεολογία την Καμπάλα. Όταν επέστρεψε από τη Γαλλία στη Ρώμη το 1486, συνέταξε **900 θέσεις** για διάφορα ζητήματα που ανάγονται σε όλους τους κλάδους του επιστητού και δεν δίστασε να καλέσει σε συζήτηση σοφούς απ' όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Η Παπική Αυλή

όμως, είχε άλλες απόψεις και άλλα σχέδια. Ματαίωσε οριστικά το τολμηρό και φιλόδοξο σχέδιο του νεαρού Πίκο ντελα Μιράντολα και με Παπική Εγκύκλιο, 13 από τις 900 θέσεις του χαρακτηρίστηκαν αιρετικές ενώ στο συγγραφέα επιβλήθηκε η ποινή του Αναθέματος.

Ο **Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα**, Δομινικανός μοναχός ήρθε στη Φλωρεντία ως ιεροκήρυκας το 1482. Η βαθιά γνώση της Αγίας Γραφής και των συγγραμμάτων των Πατέρων της Εκκλησίας, αλλά και ο αυστηρός βίος και η συναρπάζουσα Χρυσοστόμεια ευγλωττία του καθήλωνε τους κατοίκους της Φλωρεντίας. Η χριστιανική κοινωνία της Φλωρεντίας είχε την όψη των Χριστιανικών κοινωνιών των πρώτων Αποστολικών χρόνων. Στα κηρύγματά του καταδίκασε τα βιβλία με ανήθικο περιεχόμενο και αισχρές εικόνες, κάτι που ενθουσίαζε τα πλήθη, τόσο ώστε να μην διστάζουν να καίνε τα βιβλία στην πλατεία. Ο Σαβοναρόλα κήρυξε αμείλι-

κτο πόλεμο κατά της διαφθοράς της Πολιτείας και της Εκκλησίας, επιχειρώντας να ιδρύσει μια Θεοκρατική Δημοκρατία.

Στο παρόν μυθιστόρημα η πλοκή ακολουθεί την ιστορία –με γνώμονα το μέτρο– με γραφή έντεχνη κρατώντας την ανάσα του αναγνώστη κομμένη ως το τέλος. Η συγγραφέας μολονότι εμφιλοχωρεί σε ιστορικά, φιλοσοφικά και θεολογικά μονοπάτια ξετυλίγει με σαγήνη το μίτο της ιστορικής περιόδου που έμελλε να αποτελέσει το προανάκρουσμα της Αρχής των μεγάλων Επαναστάσεων. Ο προστατευόμενος του Λορέντζου του Μεγαλοπρεπούς, Πίκο ντελα Μιράντολα, πείθει το Μαικήνα του να καλέσει τον μοναχό Σαβοναρόλα στη Φλωρεντία, η οποία βρίσκεται σε σοβαρό κίνδυνο καθώς ο Γάλλος Βασιλιάς Κάρολος Η' επιχειρεί την άνευ όρων παράδοσή της. Ο Άνθρωπος που γνώριζε πολλά θα ορθώσει το πνευματικό του ανάστημα ευρισκόμενος αντιμέτωπος με τους πύρινους λόγους του Δομινικανού Μοναχού.

«Πρόσεχε Τζιρόλαμο η πυρά που προετοιμάζεις μπορεί να σε κάψει! Τραβάς πάνω σου το ουράνιο πυρ!. Ο Σαβοναρόλα χαμογέλασε γεμάτος ικανοποίηση. Έχεις την εντύπωση ότι δεν το ξέρω; Ναι, τραβάω πάνω μου πυρ εξ' ουρανού, μάλιστα προσφέρω τον εαυτό μου ολοκαύτωμα στο μεγάλο έργο του εξαγνισμού που μου υπαγόρευσε ο Μεγαλοδύναμος!». ■

ΜΑΥΡΕΣ ΤΡΥΠΕΣ #1

Στον αστερισμό του Κύκνου και σε απόσταση 6.000 ετών φωτός μακριά από τη Γη, μία μαύρη τρύπα με μάζα 9 φορές μεγαλύτερη από αυτή του Ήλιου έλκει αέρια από το άστρο-συννοδό της, τα οποία καθώς στροβιλίζονται γύρω της θερμαίνονται σε τεράστιες θερμοκρασίες, δημιουργώντας ενεργητικούς πίδακες ακτίνων Χ. Γνωρίζουμε σήμερα ότι αυτού του είδους οι αστρικές μαύρες τρύπες αποτελούν κατά μια έννοια το τελικό στάδιο της εξέλιξης των άστρων, με μάζα πολλαπλάσια από αυτή του Ήλιου. Γνωρίζουμε ακόμη ότι οι περισσότεροι γαλαξίες του σύμπαντος φιλοξενούν στους πυρήνες τους κολοσσιαίες μαύρες τρύπες, με μάζες εκατομμύρια και δισεκατομμύρια φορές μεγαλύτερες από αυτή του Ήλιου. Τα τελευταία χρόνια οι ενδείξεις, σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να υπάρχουν και μαύρες τρύπες μεσαίου μεγέθους, συνεχώς πληθαίνουν. Πώς όμως δημιουργούνται αυτά τα παράξενα «αντικείμενα» με την πανίσχυρη βαρυτική έλξη; Τι ιδιότητες έχουν και πώς μπορούμε να τα ανιχνεύσουμε;

Η ύπαρξη μαύρων τρυπών στο διάστημα είχε ήδη προταθεί προς τα τέλη του 18ου αιώνα από το Βρετανό γεωλόγο John Michell και το Γάλλο μαθηματικό Pierre-Simon Laplace, οι οποίοι, ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο, υποστήριξαν

ότι θεωρητικά ήταν δυνατό να υπάρξει ένα άστρο με τόσο μεγάλη μάζα, ώστε τίποτα να μην μπορεί να διαφύγει από τη βαρυτική του έλξη, ούτε καν το ίδιο το φως. Για τα επόμενα 100 περίπου χρόνια οι μαύρες τρύπες θα εξαφανιστούν από το προσκήνιο. Με τη δημοσίευση όμως της Γενικής Θεωρίας της Σχετικότητας το 1915, οι επιστήμονες θα τις ανακαλύψουν εκ νέου. Έχοντας αυτή τη φορά στη διάθεσή τους το πανίσχυρο θεωρητικό εργαλείο που τους κληροδότησε ο Αϊνστάιν, μια πλειάδα λαμπρών επιστημόνων θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε περισσότερο αυτά τα παράξενα αντικείμενα που, όπως και να τα περιγράψει κανείς: μαθηματικές ανωμαλίες, αχανή βαρυτικά πηγάδια ή αδυσώπητες διαστημικές ρουφήχτρες, η βαρυτική τους έλξη είναι τόσο ισχυρή ώστε, εντός μιας κεντρικής περιοχής που οριοθετεί ο επονομαζόμενος ορίζοντας γεγονότων τους, τίποτα δεν μπορεί να διαφύγει, ούτε καν και αυτό το φως.

Για να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή θα χρειαστεί να ανατρέξουμε, όπως είπαμε, στα τέλη του 18ου αιώνα, σε μια εποχή όπου η καθιερωμένη και ευρύτατα αποδεκτή περιγραφή της βαρύτητας δινόταν μέσα από τους νόμους του Νεύτωνα. Σύμφωνα με την κλασική, νευτώνεια Μηχανική, κάθε αντικείμενο που

Θέματα επί...σκηνής!

εκτινάσσεται κατακόρυφα προς τον ουρανό, ανάλογα με την αρχική του ταχύτητα, ανέρχεται σε κάποιο ύψος, για να ξαναπέσει στη Γη αργότερα. Εάν όμως η αρχική του ταχύτητα είναι αρκετά μεγάλη, τότε το αντικείμενο αυτό θα διαφύγει από το βαρυτικό πεδίο της Γης για πάντα. Αυτή η ταχύτητα ονομάζεται ταχύτητα διαφυγής και για τον πλανήτη μας ισούται με 11 km/sec. Κάθε ουράνιο σώμα χαρακτηρίζεται από τη δική του ταχύτητα διαφυγής, η οποία είναι ανάλογη με τη μάζα του και αντιστρόφως ανάλογη της ακτίνας του. Για να το πούμε διαφορετικά, όσο μεγαλύτερη ποσότητα ύλης είναι συγκεντρωμένη στο μικρότερο δυνατό όγκο, τόσο μεγαλύτερη πρέπει να είναι και η ταχύτητα με την οποία θα πρέπει να εκτιναχτεί ένα αντικείμενο προκειμένου να διαφύγει από τη βαρυτική έλξη της. Κάνοντας τέτοιους περίπου συλλογισμούς και βασιζόμενοι, όπως είπαμε στους νόμους του Νεύτωνα, οι Michell και Laplace υποστήριξαν ότι θα πρέπει να υπάρχουν κάποια «σκοτεινά άστρα», η μάζα και η ακτίνα των οποίων είναι τέτοια, ώστε η ταχύτητα διαφυγής από την επιφάνειά τους να υπερβαίνει την ταχύτητα του φωτός. Υιοθετώντας λοιπόν την άποψη ότι το φως αποτελείται από σωματίδια με μάζα, οι δύο αυτοί φυσικοί φι-

λόσοφοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι αυτού του είδους τα άστρα θα παγίδευαν το ίδιο τους το φως και ως εκ τούτου θα ήταν αόρατα. Σήμερα, γνωρίζουμε βέβαια ότι τα φωτόνια της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας δεν έχουν μάζα και, πολύ περισσότερο, γνωρίζουμε ότι ο ισχυρισμός τους αυτός για την ύπαρξη σκοτεινών άστρων βασίζεται στο νόμο της βαρύτητας του Νεύτωνα, ο οποίος, όπως μάθαμε από τον Αϊνστάιν, σε περιπτώσεις ισχυρών βαρυτικών πεδίων, καταρρέει.

Η συνέχεια είναι λίγο ως πολύ γνωστή. Η πιθανότητα ύπαρξης αυτών των παράξενων ουράνιων σωμάτων που με το πανίσχυρο βαρυτικό τους πεδίο παγιδεύουν και αυτό ακόμη το φως θα περάσει, προσωρινά τουλάχιστον, στη λήθη. Θα χρειαστεί να περάσουν περισσότερα από 100 χρόνια για να την ανακαλύψουν εκ

νέου οι επιστήμονες, αυτή τη φορά μέσα από μία νέα θεωρία βαρύτητας, τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας. Ο Αϊνστάιν, μέσα από μια σειρά πολύπλοκων και ιδιαίτερα δύσκολων στην επίλυσή τους εξισώσεων, περιέγραφε με τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας τη βαρύτητα ως τη στρέβλωση που προκαλεί η παρουσία της ύλης στην υφή του χωροχρόνου. Όπως το έθεσε αρκετά χρόνια αργότερα ο φυσικός John Wheeler, «η ύλη λέει στο χωροχρόνο πώς θα καμπυλωθεί και ο βαθμός καμπύλωσης του χωροχρόνου υπαγορεύει στην ύλη πώς θα κινηθεί». Με αυτή τη νέα και γεωμετρική θεωρία της βαρύτητας ο Αϊνστάιν θα διαμόρφωνε ένα λαμπρό θεωρητικό οικοδόμημα, πάνω στο οποίο θα στηρίζονταν σταδιακά σχεδόν όλες οι γνώσεις που αποκτήσαμε στα χρόνια που ακολούθησαν για

το σύμπαν και την εξέλιξη των δομών μικρής και μεγάλης κλίμακας που εμπειριέχει. Για να αποδείξει μάλιστα την ισχύ της νέας του θεωρίας, ο Αϊνστάιν θα τη χρησιμοποιήσει προκειμένου να εξηγήσει τις μικρές ανωμαλίες που παρουσιάζει η τροχιά του Ερμή, τις οποίες δεν μπορούσε να ερμηνεύσει η κλασική θεωρία του Νεύτωνα για τη βαρύτητα. Μια δεύτερη σημαντική πρόβλεψη της Γενικής Θεωρίας της Σχετικότητας που επιβεβαιώθηκε σχετικά σύντομα ήταν και ότι το φως δεν ταξιδεύει πλέον σε ευθεία γραμμή αφού, όταν διέρχεται από μια περιοχή με μεγάλη συσσώρευση μάζας, η διεύθυνση διάδοσής του αλλάζει ακολουθώντας την καμπύλωση του χωροχρόνου, που προκαλεί το ισχυρό βαρυτικό της πεδίο. Το φαινόμενο αυτό επιβεβαιώθηκε για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της ολικής

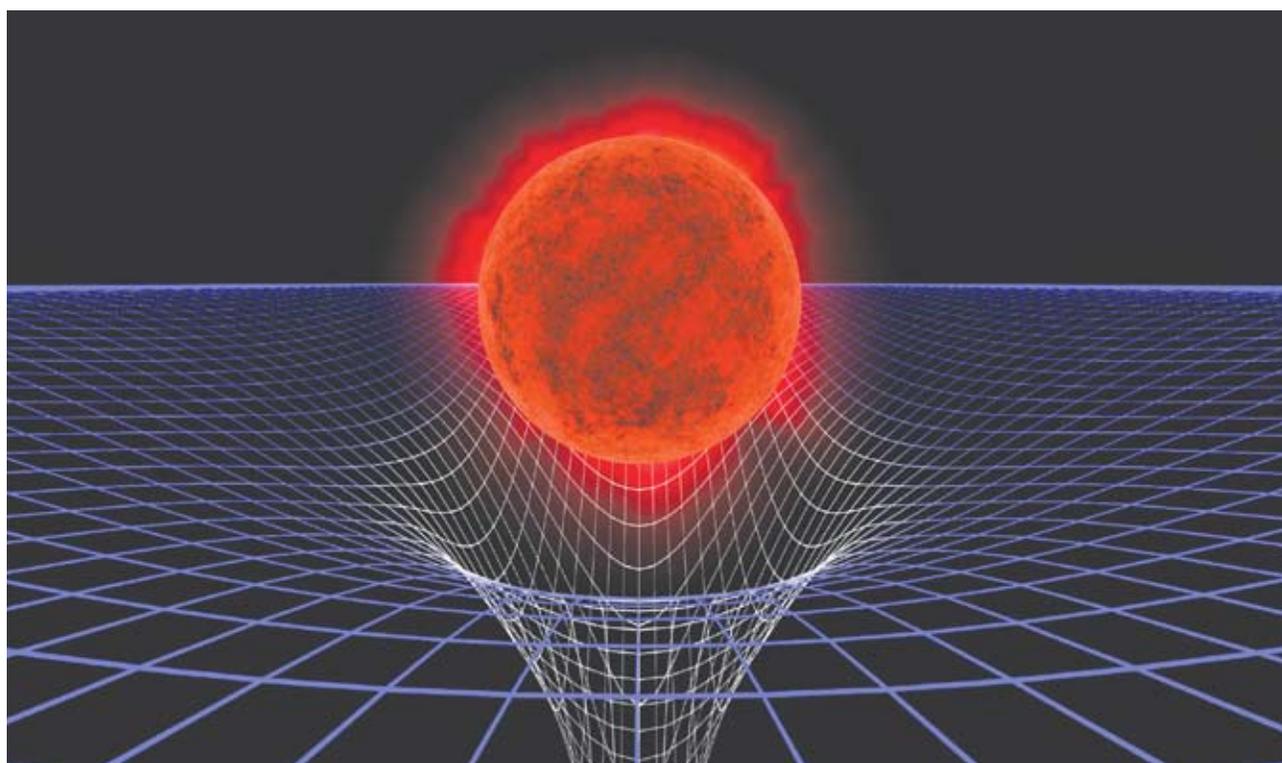
έκλειψης του Ηλίου το 1919, όταν ο Άγγλος αστρονόμος Arthur Eddington παρατήρησε ότι το φως ορισμένων άστρων που διέρχονταν κοντά από τον Ήλιο ήταν ελάχιστα καμπυλωμένο, εμφανίζοντας τα άστρα αυτά σε διαφορετική θέση από την πραγματική τους.

Ελάχιστες εβδομάδες μετά τη δημοσίευση της Γενικής Θεωρίας της Σχετικότητας, ο Γερμανός αστρονόμος Karl Schwarzschild ανακαλύπτει μια μαθηματική λύση των εξισώσεων του Αϊνστάιν για το βαρυτικό πεδίο που δημιουργείται γύρω από μία σφαιρική και μη περιστρεφόμενη συσσώρευση ύλης, η οποία τηρουμένων των αναλογιών, περιέγραφε αυτό ακριβώς το «σκοτεινό άστρο» των Michell και Laplace, με μια όμως σημαντική διαφορά. Το «σκοτεινό άστρο» του Schwarzschild έχει στην ουσία ολόκληρη τη μάζα του συγκεντρωμένη σε ένα σημείο με μηδενικό όγκο και άπειρη πυκνότητα, σε μια «μοναδικότητα» ή «ανωμαλία» όπως την αποκαλούν οι αστρονόμοι, στην ίδια την υφή του χωροχρόνου, όπου οι νόμοι της φυσικής, όπως τους γνωρίζουμε, απλά καταρρέουν. Σύμφωνα με τη μαθηματική λύση στην οποία κατέληξε, η μοναδικότητα αυτή βρίσκεται στο κέντρο μιας σφαιρικής επιφάνειας, που την «κρύβει» από το υπόλοιπο σύμπαν, γνωστή σήμερα ως ορίζοντας γεγονότων ή ακτίνα Schwarzschild, προς τιμή του Γερμανού αστρονόμου που πρώτος την υπολόγισε μέσα από τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας. Η ακτίνα Schwarzschild αποτελεί το όριο της «μη επιστροφής», την απόσταση δηλαδή από την κεντρική ανωμαλία, στην οποία το βαρυτικό πεδίο είναι τόσο ισχυρό ώστε η ταχύτητα διαφυγής ισούται με την ταχύτητα του φωτός. Πνευματικός πατέρας αυτών των παράξενων αντικειμένων που προβλέπει η Γενική Θεωρία της Σχετικότητας έγι-

νε μισόν αιώνα αργότερα ο Αμερικανός φυσικός John Wheeler, ο οποίος σε μια διάλεξή του στο Ινστιτούτο Διαστημικών Ερευνών Goddard το 1967, τα ονόμασε μαύρες τρύπες.

Η λύση Schwarzschild που αντιστοιχεί σε αυτού του είδους τις στατικές, μη περιστρεφόμενες και χωρίς ηλεκτρικό φορτίο μαύρες τρύπες, είναι η απλούστερη που υπάρχει, αφού για να τις περιγράψει κάποιος πλήρως, το μόνο που χρειάζεται να γνωρίζει είναι η μάζα τους. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ο μαθηματικός τύπος που δίνει την ακτίνα Schwarzschild μέσα από τη Γενική Σχετικότητα είναι ακριβώς ο ίδιος με εκείνον στον οποίο κατέληξαν οι Michell και Laplace για την ακτίνα των σκοτεινών άστρων τους, χρησιμοποιώντας τους νόμους του Νεύτωνα. Σύμφωνα με αυτόν το μαθηματικό τύπο, εάν η Γη μετατρέποταν ξαφνικά σε μαύρη τρύπα, ο ορίζοντας γεγονότων της θα είχε ακτίνα που δεν υπερβαίνει αυτήν ενός κερασιού, όταν για τον Ήλιο η ακτίνα Schwarzschild υπολογίζεται σε λιγότερο από 3 χιλιομέ-

τρα. Θα πρέπει να αναφέρουμε εδώ ότι εκείνη την εποχή η μαθηματική λύση του Schwarzschild δεν είχε «υλική υπόσταση». Θα χρειαστεί να περάσουν αρκετά ακόμη χρόνια προτού οι επιστήμονες αρχίσουν να σκέφτονται σοβαρά την πιθανότητα παράξενα αυτά «μαθηματικά» αντικείμενα να υπάρχουν όντως στο σύμπαν. Πραγματικά, στα χρόνια που ακολούθησαν, η αποκρυπτογράφηση της γέννησης και της εξελικτικής πορείας των άστρων από μια πλειάδα λαμπρών ερευνητών, όπως οι Oppenheimer, Volkoff, Snyder, Hoyle, Chandrasekhar, Kerr, για να αναφερθούμε σε κάποιους μόνο από αυτούς, οδήγησε σταδιακά στο συμπέρασμα ότι αυτή η παράξενη μαθηματική λύση των εξισώσεων της Γενικής Θεωρίας της Σχετικότητας αποκτά υλική υπόσταση μέσα από το θάνατο γιγάντιων άστρων, με μάζα πολλαπλάσια από αυτή του Ήλιου. Γνωρίζουμε σήμερα ότι, μόλις εξαντλήσουν τα πυρηνικά τους καύσιμα, τα άστρα αυτά εκρήγνυνται σε εντυπωσιακές και τιτάνιες εκρήξεις υπερκαινοφανών, την

ίδια στιγμή που ο κεντρικός τους πυρήνας αδυνατεί να αντισταθεί στην ίδια του τη βαρύτητα και καταρρέει. Εάν η μάζα του αστρικού πυρήνα, που επέζησε από την καταστροφική έκρηξη, υπερβαίνει τις 3 περίπου ηλιακές μάζες, τίποτα πλέον δεν μπορεί να αντισταθεί στην περαιτέρω βαρυτική του κατάρρευση σε μια μαύρη τρύπα. Η ύλη από την οποία αποτελούνταν ο αστρικός πυρήνας «εξαφανίζεται» μέσα στη μοναδικότητα και το μόνο που παραμένει, υποδηλώνοντας ότι εδώ υπάρχει «κάτι» είναι το βαρυτικό της πεδίο.

«Κάντε τα πράγματα όσο πιο απλά γίνεται, όχι όμως απλούστερα» προέτρεπε ο μεγάλος Αϊνστάιν. Και πραγματικά, στα χρόνια που ακολούθησαν άρχισαν να εμφανίζονται όλο και πιο «ρεαλιστικές» λύσεις των εξισώσεων της Γενικής Σχετικότητας. Υπενθυμίζουμε ότι η λύση Schwarzschild περιγράφει μια μη περιστρεφόμενη μαύρη τρύπα χωρίς ηλεκτρικό φορτίο. Η λύση στην οποία κατέληξαν οι Hans Reissner και Gunnar Nordström

το 1918, από την άλλη, περιγράφει το βαρυτικό πεδίο που δημιουργείται γύρω από μια στατική μαύρη τρύπα, η οποία όμως φέρει ηλεκτρικό φορτίο. Για λόγους τους οποίους δεν θα διερευνήσουμε περαιτέρω, ούτε αυτές οι ηλεκτρικά φορτισμένες μαύρες τρύπες πρέπει να υπάρχουν στη φύση και απ' ό,τι φαίνεται οι πλέον «ρεαλιστικές» μαύρες τρύπες, που προκύπτουν από την επίλυση των εξισώσεων του Αϊνστάιν είναι οι περιστρεφόμενες μαύρες τρύπες, τις οποίες ανακάλυψε ο Νεοζηλανδός φυσικός Roy Kerr το 1963. Είναι οι πιο ρεαλιστικές διότι, όπως γνωρίζουμε, τα άστρα των γαλαξιών του σύμπαντος περιστρέφονται γύρω από τον εαυτό τους, γεγονός που σημαίνει ότι, εάν επικαλεστούμε την αρχή διατήρησης της στροφορμής, οι μαύρες τρύπες που δημιουργούνται από το θάνατο των άστρων θα πρέπει να περιστρέφονται και αυτές. Σε αντίθεση με τις μαύρες τρύπες του Schwarzschild, οι περιστρεφόμενες μαύρες τρύπες περιβάλλονται όχι από

ένα, αλλά από δύο οριζόντες γεγονότων και η μοναδικότητα που υπάρχει στο κέντρο τους δεν είναι σημειακή, αλλά σχηματίζει ένα δακτύλιο.

Εδώ, προς το παρόν, θα σταματήσουμε. Στον επόμενο μήνα, που θα συνεχίσουμε την ιστορία μας για τις μαύρες τρύπες, δεν θα αναφερθούμε περισσότερο σε αυτές τις διαφορετικές λύσεις των εξισώσεων του Αϊνστάιν, καθώς κάτι τέτοιο θα ξέφευγε από τους σκοπούς αυτής της παρουσίασης. Το μόνο που καλείται σε αυτό το σημείο να συγκρατήσει ο αναγνώστης είναι η κεντρική ιδέα της μαύρης τρύπας: ενός «αντικειμένου» με τόσο ισχυρή βαρυτική έλξη ώστε, εντός μιας κεντρικής περιοχής που οριοθετεί ο επονομαζόμενος οριζοντας γεγονότων του, τίποτα δεν μπορεί να διαφύγει, ούτε καν και αυτό το φως. ■

(Στο τεύχος Μαΐου ακολουθεί το δεύτερο άρθρο για τις Μαύρες Τρύπες. Μείνετε συντονισμένοι!)

Η ΗΛΙΑΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΝ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ίσως απαραίτητο να υπενθυμίσουμε για ακόμα μια φορά ότι ο Ήλιος είναι η προϋπόθεση για την ύπαρξη κάθε είδους ζωής στον πλανήτη. Σχεδόν κάθε φυσική λειτουργία στη Γη είναι άμεσα εξαρτώμενη από την ύπαρξή του. Οι εναλλαγές μέρας και νύχτας, οι εποχιακές αλλαγές, η ανάπτυξη κάθε είδους χλωρίδας και συνεπώς η ύπαρξη τής διατροφικής αλυσίδας που συντηρεί και την πανίδα στον πλανήτη μας είναι αποτελέσματα της δράσης του Ηλίου. Επίσης η ενέργειά του δρα στη γέννηση φυσικών φαινομένων όπως η εξάτμιση, η τήξη κ.ά. αλλά και επιδρά σε φυσικά στοιχεία που δημιουργούν άλλες πηγές ανανεώσιμης ενέργειας όπως ο άνεμος και ο κυματισμός.

Σε παγκόσμια κλίμακα οι προβληματισμοί για την διατήρηση του περιβάλλοντος και τη μείωση της κατανάλωσης της ενέργειας είναι συνεχής, γι' αυτό συνέχεια στο Stigma του Φεβρουαρίου είναι η αναφορά στην πιο δημοφιλή ανανεώσιμη ενέργεια, την ηλιακή ενέργεια και κατ' επέκταση των τεχνολογιών αξιοποίησής της.

Η ηλιακή ενέργεια είναι καθαρή, ανεξάντλητη, ήπια και ανανεώσιμη. Ενώ, η ηλιακή ακτινοβολία δεν ελέγχεται από κανέναν και αποτελεί έναν ανεξά-

ντλητο εγχώριο ενεργειακό πόρο, που παρέχει ανεξαρτησία, προβλεψιμότητα και ασφάλεια στην ενεργειακή τροφοδοσία. Χρησιμοποιείται περισσότερο για θερμικές εφαρμογές, ενώ η χρήση της για την παραγωγή ηλεκτρισμού κερδίζει έδαφος, με την βοήθεια της πολιτικής προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών τόσο από την ΕΕ όσο και από το ελληνικό κράτος.

Ως εκ τούτου, υπάρχουν τρεις τρόποι για την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας:

1) Η αξιοποίηση της ζεστασιάς του ήλιου για θέρμανση, ψύξη και ζεστό νερό μέσω ηλιοθερμικών συστημάτων (ενεργητικά ηλιακά συστήματα).

2) Η παραγωγή ηλεκτρισμού μέσω των φωτοβολταϊκών συστημάτων και

3) κατασκευάζοντας βιοκλιματικά κτήρια (παθητικά ηλιακά συστήματα).

Τα Ηλιοθερμικά συστήματα

Η «καρδιά» ενός ενεργητικού ηλιακού συστήματος είναι ο ηλιακός συλλέκτης που είναι συνήθως τοποθετημένος στην ταράτσα ή στη στέγη ενός σπιτιού. Περιλαμβάνει μία, μαύρη συνήθως, επίπεδη απορροφητική επιφάνεια που απορροφά την ακτινοβολία και θερμαίνεται (ενώ έχουν αναπτυχθεί και άλλου είδους συστήματα συγκέντρωσης της ενέργειας με υαλοσφλήνες κενού αέρος, που διαθέτουν 12 ειδικές επιστρώσεις, τεχνολογία εναπόθεσης με ιοντικό βομβαρδισμό γνωστή ως *sputtering*, κατασκευασμένους από βιοπυριτικό γυαλί υψηλής αντοχής). Πάνω από την απορροφητική επιφάνεια βρίσκεται ένα διαφανές κάλυμμα που παγιδεύει τη θερμότητα (φαινόμενο *θερμοκηπίου*). Σε επαφή με την

απορροφητική επιφάνεια τοποθετούνται λεπτοί σωλήνες, μέσω των οποίων διέρχεται κατάλληλο υγρό, που απάγει την θερμότητα και τη μεταφέρει, με τη βοήθεια μικρών αντλιών (τους γνωστούς κυκλοφορητές), σε μια μεμονωμένη δεξαμενή αποθήκευσης (εικ. 1).

Λόγοι για εφαρμογή ηλιοθερμικών συστημάτων αποτελούν:

1) Η **αξιοπιστία**. Είναι μια καθ' όλα ώριμη και δοκιμασμένη τεχνολογία.

2) Η **αποκέντρωση**. Η θερμική ενέργεια παράγεται στα σημεία ζήτησής της. Αποφεύγονται έτσι οι τεράστιες απώλειες μεταφοράς ενέργειας μέσω του ηλεκτρικού δικτύου (που στην Ελλάδα φτάνουν κατά μέσο όρο το 12%).

3) Η **αυτονομία**. Αποτρέπονται οι τεράστιες δαπάνες για εισαγωγή ενέργειας.

4) Οι **θέσεις εργασίας**. Ήδη πάνω από 3.500 άτομα απασχολούνται στη βιομηχανία ηλιοθερμικών συστημάτων στην Ελλάδα.

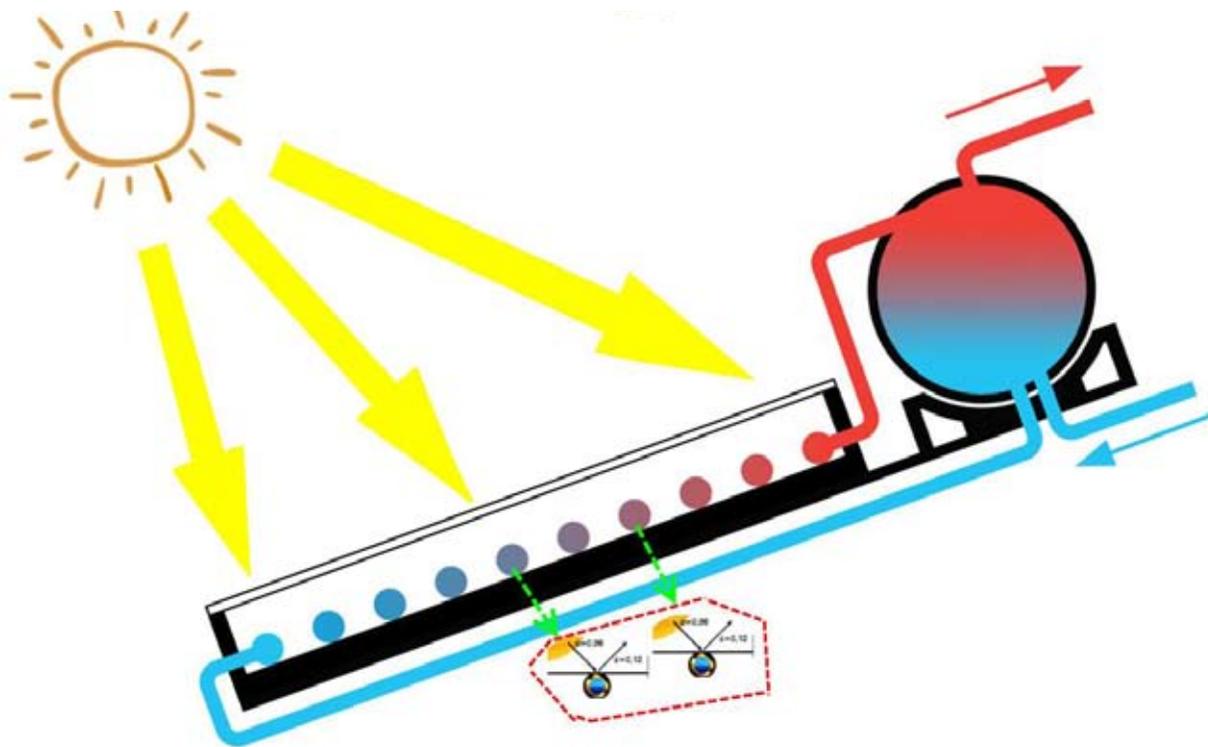
5) Η **ευκολία**. Η τοποθέτηση ενός ηλιακού συλλέκτη είναι απλή. Η δε συντήρηση που απαιτεί είναι ελάχιστη.

6) Η **εξοικονόμηση χρημάτων**. Ο ηλιακός θερμοσίφωνας είναι η πιο απλή και συμφέρουσα λύση για να περικόψει τους λογαριασμούς ρεύματος. Το μέσο ετήσιο κέρδος του μπορεί να φτάσει έως 100 € περίπου.

7) Η **εξοικονόμηση ενέργειας**. Οι εγκατεστημένοι ηλιακοί θερμοσίφωνες εξοικονομούν ήδη 1,1 δισεκατομμύρια κιλοβατώρες το χρόνο, όση ενέργεια παράγει δηλαδή ένας συμβατικός σταθμός ηλεκτροπαραγωγής, ισχύος 200 MW.

8) Η **προστασία του περιβάλλοντος**. Αποτρέπεται η έκλυση μεγάλων ποσο-

Εικ. 1

Βασικά χαρακτηριστικά ενός επίπεδου ηλιακού συλλέκτη, επιλεκτικής επιφάνειας.
(Πηγή: http://auworkshop.autodesk.com/sites/default/files/core-page-images/solar_hot_water_icon.jpg).

τήτων ρύπων που επιβαρύνουν το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

9) Η επίδραση στις κλιματικές αλλαγές. Αποτρέπεται η κατανάλωση ενέργειας από ορυκτά καύσιμα και κατά συνέπεια οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Ένα τυπικό θερμοσίφωνικό σύστημα παράγει στην Ελλάδα ετησίως 840-1.080 kWh και αποτρέπει την έκλυση 925-1.200 κιλών CO₂ το χρόνο, όσο δηλ. θα απορροφούσε 1,5 στρέμμα δάσους.

Περισσότερο από τρεις δεκαετίες οι Έλληνες καταναλωτές έχουν εξοικειωθεί με τους ηλιακούς θερμοσίφωνες για την παραγωγή ζεστού νερού. Εκείνο όμως που αγνοεί η πλειοψηφία των καταναλωτών είναι οι λοιπές χρήσεις των ηλιοθερμικών τεχνολογιών όπως η θέρμανση χώρων, ο ηλιακός κλιματισμός και η

ηλιοθερμική παραγωγή ηλεκτρισμού που ακολουθούν.

Τα φωτοβολταϊκά συστήματα

Η εκμετάλλευση της ηλιακής ακτινοβολίας και η μετατροπή του σε ηλεκτρικό ρεύμα είναι σήμερα δυνατή μέσω της Φωτοβολταϊκής Τεχνολογίας. Τα φωτοβολταϊκά συστήματα μετατρέπουν την ηλιακή ακτινοβολία σε ηλεκτρικό ρεύμα μέσω της απορρόφησης των φωτονίων της από ειδικούς ημιαγωγούς τοποθετημένους σε ειδικές φωτοβολταϊκές κυψέλες (συλλέκτες) (εικ. 2).

Η διαρκής έκθεση των συλλεκτών στην ηλιακή ακτινοβολία έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή συνεχούς ηλεκτρικού ρεύματος που στη συνέχεια μπορεί να μετατραπεί σε εναλλασσόμενο με τη

χρήση κατάλληλων μετατροπέων. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για ίδια χρήση, είτε να δοθεί προς πώληση στο δίκτυο ηλεκτρισμού (εικ. 3).

Η επιλογή του είδους των φωτοβολταϊκών είναι συνάρτηση των αναγκών, του διαθέσιμου χώρου ή ακόμα και της οικονομικής ευχέρειας του χρήστη μια και αποτελεί συνάρτηση της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται. Τα φωτοβολταϊκά μπορούν να τοποθετηθούν σε οικόπεδα, στέγες (επίπεδες και κεκλιμένες) ή και σε προσόψεις κτηρίων, ενώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεξάρτητα από το δίκτυο της ηλεκτρισμού ή σε συνεργασία μ' αυτό. Έτσι μια φωτοβολταϊκή εγκατάσταση μπορεί να αποτελεί ένα αυτόνομο σύστημα, που να καλύπτει το σύνολο των ενεργειακών αναγκών ενός κτηρίου ή μιας επαγγελματικής χρήσης. Η ενεργειακή παραγωγή στην περίπτωση που υπερκαλύπτει την κατανάλωση ρεύματος παρέχεται στο δίκτυο ενώ όταν το φωτοβολταϊκό σύστημα δεν επαρκεί (π.χ. όταν έχει συννεφιά ή κατά τη διάρκεια της νύχτας) οι ανάγκες κατανάλωσης καλύπτονται απ' το ρεύμα του δικτύου. Για τη συνεχή εξυπηρέτηση του καταναλωτή, η εγκατάσταση θα πρέπει να περιλαμβάνει και μια μονάδα αποθήκευσης (μπαταρίες) και διαχείρισης της ενέργειας.

Η παραγωγή από ένα τυπικό φωτοβολταϊκό σύστημα ισχύος 1 kW φτάνει κατά μέσο όρο 1.200-1.500 kWh το χρόνο (ανάλογα με την ηλιοφάνεια της περιοχής) και αποτρέπει κατά μέσο όρο κάθε χρόνο την έκλυση 1.450 κιλών CO₂, όσο δηλ. θα απορροφούσαν 2 στρέμματα δάσους. Σημειώνεται ότι τα φωτοβολταϊκά έχουν μηδενική ρύπανση, σχετικά αθόρυβη λειτουργία, αξιοπιστία και μεγάλη διάρκεια ζωής (που φθάνει τα 30 χρόνια),

Εικ. 2
Φωτοβολταϊκές κυψέλες.

Εικ. 3
Σχηματική παράσταση μιας φωτοβολταϊκής εγκατάστασης, μεγάλης κλίμακας, συνδεδεμένης στο ηλεκτρικό δίκτυο, με σχετική αυτοδυναμία, μέσω συσσωρευτών.
(Πηγή: <https://i.ytimg.com/vi/ZLgOoMSlS3Y/maxresdefault.jpg>).

απεξάρτηση από την τροφοδοσία καυσίμων για τις απομακρυσμένες περιοχές, δυνατότητα επέκτασης ανάλογα με τις ανάγκες, ελάχιστη συντήρηση. Επιπλέον, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως

δομικά υλικά, υποκαθιστώντας άλλα παραδοσιακά υλικά (π.χ. κεραμοσκεπές ή υαλοστάσια σε προσόψεις). Κατ' αυτόν τον τρόπο εξοικονομούνται χρήματα και φυσικοί πόροι.

Τα βιοκλιματικά κτήρια

Είναι ένα κτήριο που περιλαμβάνει παθητικά συστήματα θέρμανσης, δροσισμού ή ακόμη και φυσικού φωτισμού, κατασκευασμένο εξ αρχής ή τροποποιημένο, και είναι δυνατό να καλύψει μεγάλο μέρος των ενεργειακών του αναγκών από την άμεση ή έμμεση αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας.

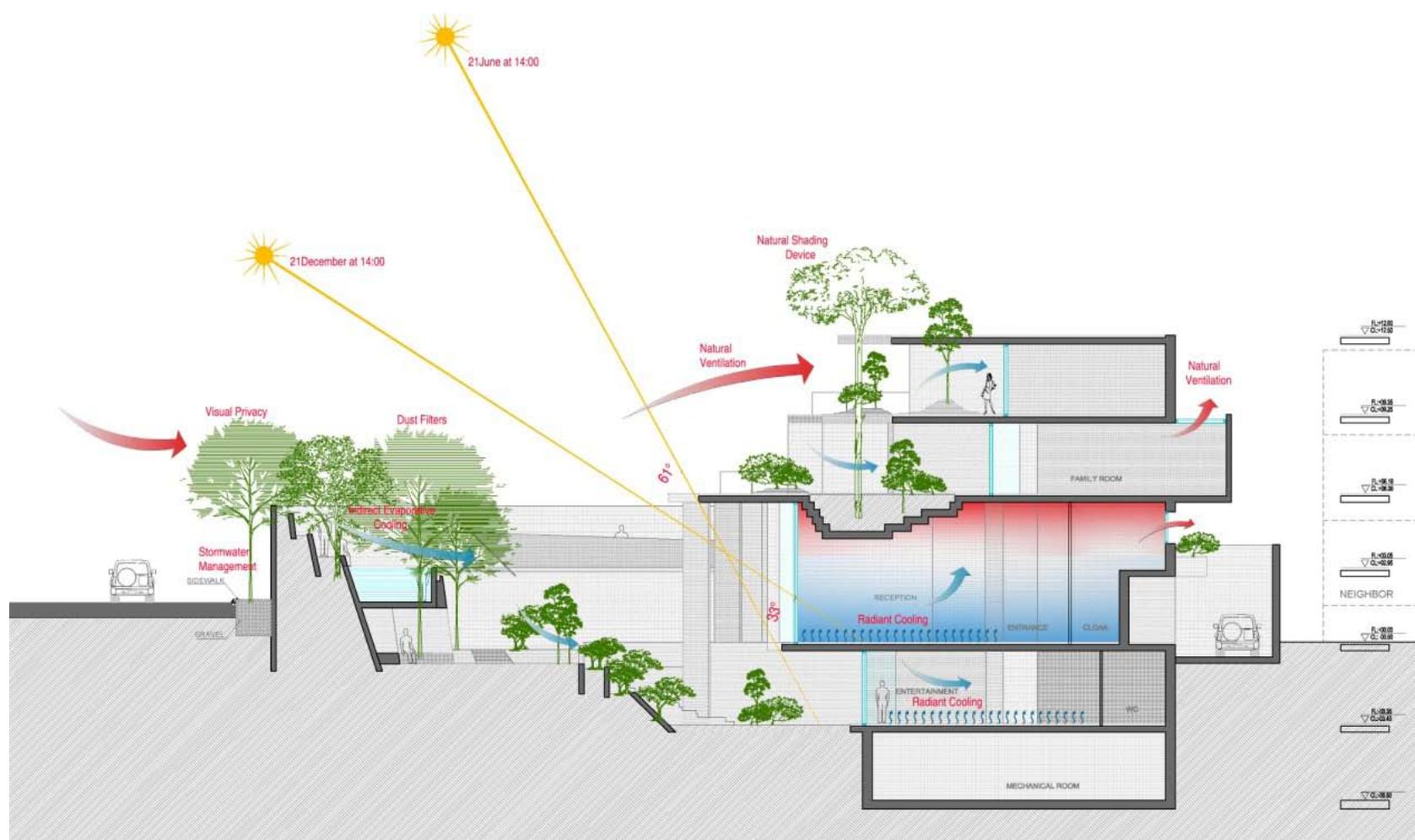
Προϋπόθεση για την εφαρμογή σ' ένα κτήριο παθητικών ηλιακών συστημάτων είναι η θερμομόνωσή του, ώστε να περιοριστούν οι θερμικές απώλειες (χρήση κατάλληλων υλικών και διπλών τζαμιών, στεγανοποίηση κ.ά.) (εικ. 4).

Η αρχή λειτουργίας των παθητικών συστημάτων θέρμανσης βασίζεται στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, ενώ τα παθητικά συστήματα δροσισμού βασίζονται στην ηλιοπροστασία του κτηρίου, δηλαδή στην παρεμπόδιση της εισόδου των ανεπιθύμητων κατά τη θερινή περίοδο ακτινών του ήλιου στο κτήριο.

Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση μόνιμων ή κινητών σκίαστρων (πρόβολοι, τέντες, κληματαριές κ.ά.) που τοποθετούνται κατάλληλα, καθώς και με τη διευκόλυνση της φυσικής κυκλοφορίας του αέρα στο εσωτερικό των κτηρίων.

Με δεδομένο ότι ο κτηριακός τομέας καταναλώνει περισσότερο από 40% της παραγόμενης ενέργειας στην Ευρώπη, η εξοικονόμηση ενέργειας καθίσταται αυτόματα από τους πλέον δυναμικούς τομείς, αφού με τις τεχνικές που εφαρμόζονται για την υλοποίησή της μπορεί να μειωθεί η ενεργειακή κατανάλωση ενός κτηρίου έως και 25%.

Οι εφαρμογές και η χρήση των συστημάτων αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας αναπτύσσονται συνεχώς, ενώ τα πλεονεκτήματα της χώρας μας είναι ότι στο με-

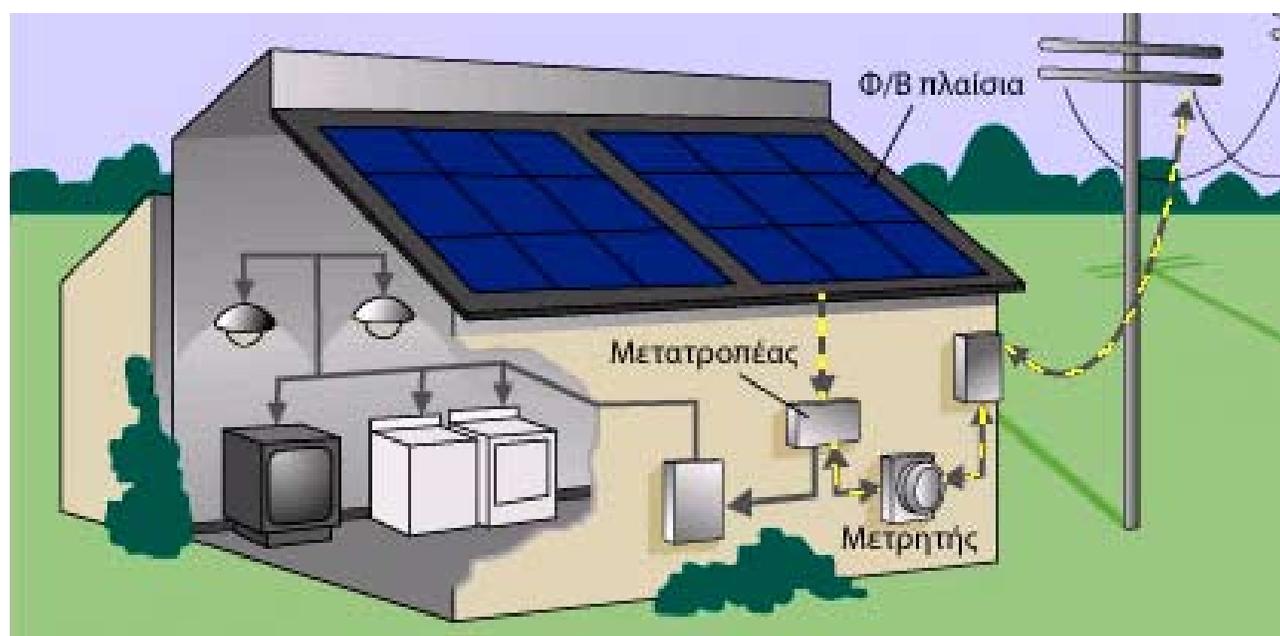
Εικ. 4

Βιοκλιματικό κτήριο.

(Πηγή: <http://www.asiagreenbuildings.com/wp-content/uploads/2015/07/bioclimatic.jpg>).

γαλύτερο τμήμα της ηλιοφάνεια διαρκεί περισσότερες από 2.700 ώρες το χρόνο. Ειδικότερα στη Β Ελλάδα, Δ Μακεδονία και Ήπειρο όπου εμφανίζει τις μικρότερες τιμές κυμαίνεται από 2.200 - 2.300 ώρες, ενώ στα νησιά του Αιγαίου όπως ενδεικτικά στη Ρόδο και τη Ν Κρήτη ξεπερνά τις 3.100 ώρες ετησίως.

Επομένως στην προσπάθεια για βιώσιμη ανάπτυξη και ενεργειακή ανοικοδόμηση, τα συστήματα αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας αποτελούν μια ευκαιρία τόσο οικονομικής όσο και φιλικής προς το περιβάλλον ενεργειακής πηγής. ■

Διονύσης
Λιναρδάτος

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ GALILEO (ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ GPS)

Από τα τέλη του 2016 ξεκίνησε η παροχή υπηρεσιών από το ευρωπαϊκό δορυφορικό σύστημα πλοήγησης Galileo. Το σύστημα είναι αντίστοιχο του αμερικανικού GPS, πλήρως διαλειτουργικό με αυτό αλλά σχεδιάστηκε ώστε στην πλήρη ανάπτυξή του να λειτουργεί ως ένα ανεξάρτητο σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με δεκαπλάσια ακρίβεια γεωγραφικού εντοπισμού από το GPS. Το σύστημα θα επιτρέπει τη χρήση των νέων τεχνολογιών που βασίζονται στον εντοπισμό θέσης, όπως τα αυτόνομα αυτοκίνητα, οι συνδεδεμένες συσκευές ή οι υπηρεσίες έξυπνης πόλης.

Το σύστημα Galileo αποτελείται από τρία βασικά τμήματα: το δορυφορικό τμήμα, το επίγειο τμήμα και το τμήμα των χρηστών. Το δορυφορικό τμήμα αποτελείται σήμερα από 18 δορυφόρους που είναι ήδη σε τροχιά. Ο πλήρης σχηματισμός

θα έχει συνολικά 30 δορυφόρους και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2020. Οι δορυφόροι βρίσκονται σε ύψος 23.222 χιλιομέτρων από την επιφάνεια της Γης, σε τρία τροχιακά επίπεδα. Κάθε επίπεδο θα περιλαμβάνει 8 ενεργούς δορυφόρους και 2 εφεδρικούς, οι οποίοι θα ολοκληρώνουν μία ολόκληρη περιστροφή γύρω από τη Γη σε 14 ώρες. Τα τροχιακά επίπεδα επιλέχθηκαν ώστε οποιοσδήποτε δέκτης σε οποιοδήποτε σημείο στην επιφάνεια της Γης να λαμβάνει σήματα από τουλάχιστον 4 δορυφόρους του συστήματος και να προσδιορίζει τη θέση του με τη βοήθειά τους με μεγάλη ακρίβεια. Το σύστημα επιτυγχάνει καλή κάλυψη ακόμα και στις πολικές περιοχές, οι οποίες λαμβάνουν χαμηλή εξυπηρέτηση από το σύστημα GPS.

Το επίγειο τμήμα εξασφαλίζει τη συνεχή αξιοπιστία των πληροφοριών χρόνου και θέσης που περιέχουν τα σήματα που εκπέμπουν οι δορυφόροι. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, έναν κύριο και έναν εφεδρικό επίγειο σταθμό αυτόματης επίβλεψης και ελέγχου των δορυφόρων που βρίσκονται στη Γερμανία και την Ιταλία, αντίστοιχα, δύο σταθμούς τηλεμετρίας που βρίσκονται στη Σουηδία και στη Γαλλική Γουιάνα και δίκτυο σταθμών παγκοσμίως που παρέχουν μετρήσεις των δορυφορικών τροχιών.

Το τμήμα χρηστών περιλαμβάνει όλους τους δέκτες που θα διαθέτουν οι χρήστες του συστήματος για τη λήψη των σημάτων των δορυφόρων. Το τμήμα των χρη-

στών βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης. Ήδη κυκλοφορεί στην αγορά το πρώτο έξυπνο τηλέφωνο που είναι συμβατό με το σύστημα Galileo και αναμένεται να ακολουθήσουν και άλλοι κατασκευαστές έξυπνων τηλεφώνων.

Ο γεωγραφικός εντοπισμός βρίσκεται στον πυρήνα της εξελισσόμενης σύγχρονης ψηφιακής εποχής, η οποία αλλάζει συνεχώς την καθημερινή μας ζωή με την εισαγωγή νέων καινοτόμων υπηρεσιών εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού. Το σύστημα Galileo αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην παροχή καλύτερων υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης. Κάποιος που βρίσκεται σε πλοίο και πραγματοποιεί κλήση έκτακτης ανάγκης από ραδιοφάρο συμβατό με το σύστημα Galileo θα μπορεί να εντοπιστεί και να διασωθεί πιο γρήγορα, δεδομένου ότι ο χρόνος για τον εντοπισμό του θα μειωθεί σε μόλις 10 λεπτά.

Το σύστημα θα συμβάλει επίσης στην ακριβέστερη πλοήγηση για τους πολίτες, στην επίτευξη καλύτερου συγχρονισμού στις υποδομές των τραπεζικών και χρηματοοικονομικών συναλλαγών, των τηλεπικοινωνιών και των δικτύων διανομής ενέργειας καθώς και στην παροχή ασφαλών υπηρεσιών για τις δημόσιες αρχές που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών πολιτικής προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας. ■

(Πηγή: <https://www.gsa.europa.eu/news/launching-first-galileo-chipset-test-campaign>)

(Πηγή: http://www.esa.int/ESA_Multimedia/Images/2013/06/Europe_s_Galileo_satnav_system)

Κώστας
Τριαντάφυλλος

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ (ΠΟΛΥ) ΧΑΜΗΛΩΝ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΩΝ

Το ανώτερο όριο θερμοκρασίας σύμπαν είναι μάλλον δυσδιάκριτο. Στο κέντρο του Ήλιου η θερμοκρασία μπορεί να ανέλθει σε εκατομμύρια βαθμούς Κελσίου ενώ ένας «φρέσκος» αστέρας νετρονίων μπορεί να έχει θερμοκρασία τρισεκατομμυρίων βαθμών Κελσίου!

Αντίθετα, το κατώτερο όριο θερμοκρασίας στο σύμπαν (το απόλυτο μηδέν) είναι σαφές: $-273,15^{\circ}\text{C}$.

Όσο κι αν ίσως ακούγεται περίεργο, ενώ εργαστηριακά μπορούμε να πετύχουμε θερμοκρασίες τρισεκατομμυρίων ή και τετράκις εκατομμυρίων βαθμών Κελσίου, όταν αναφερόμαστε σε χαμηλές θερμοκρασίες, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά: όσο κι αν προσπαθήσουμε, δεν θα φτάσουμε ποτέ στους $-273,15^{\circ}\text{C}$! Μπορεί να τους πλησιάσουμε αρκετά, αλλά «απαγορεύεται» να τους φτάσουμε.

Τα φαινόμενα που συναντάμε πλησιάζοντας είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακά και κινούνται στο όριο της τρέχουσας επιστημονικής γνώσης. Αρκεί να σημειωθεί ότι το Νόμπελ Φυσικής για το 2016 απονεμήθηκε για εργασίες επάνω στην υπεραγωγιμότητα και την υπερρευστότητα, φαινόμενα που συναντάμε σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες.

Κι όσο κι αν, για τους «κοινούς θνητούς» η παρατήρηση του φαινομένου της υπερρευστότητας μοιάζει απίθανη, η υπεραγωγιμότητα είναι πολύ πιο εύκολο να παρατηρηθεί καθώς επιτυγχάνεται σε θερμοκρασίες αρκετά υψηλότερες του απόλυτου μηδενός, για παράδειγμα στους -196°C , θερμοκρασία στην οποία βράζει το υγρό Άζωτο.

Με τη βοήθεια του υγρού Άζωτου, εκτός από την υπεραγωγιμότητα, μπορούμε να πραγματοποιήσουμε πολλά ιδιαίτερα εντυπωσιακά πειράματα, τα οποία για κάποιον μη-Φυσικό (ή για ένα παιδί) μοιάζουν με... μαγικά!

Ενδεικτικά, αναφέρονται τα ακόλουθα:

Τι θα γίνει αν...

- Βουτήξουμε ένα λουλούδι στο υγρό Άζωτο; Εάν το πιέσουμε θα γίνει θρύψαλα!

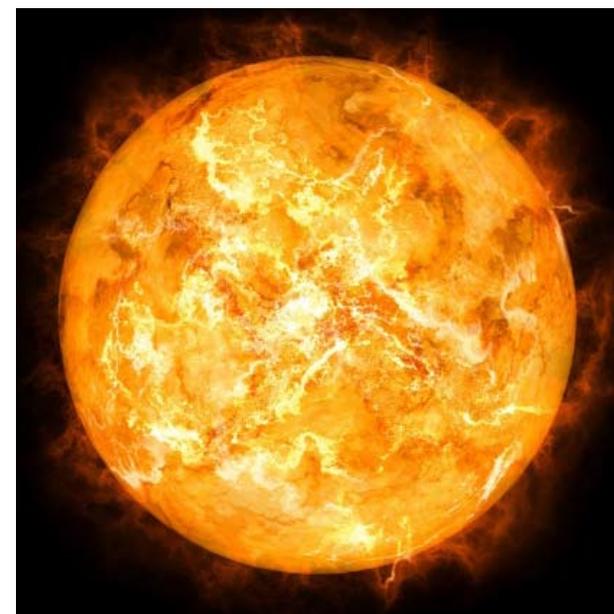
- Ρίξουμε ένα φουσκωμένο μπαλόνι στο υγρό άζωτο; Θα ξεφουσκώσει και όταν το βγάλουμε θα ξαναφουσκώσει από μόνο του, προσφέροντας μια αξέχαστη απεικόνιση των φαινομένων της συστολής και της διαστολής.

- Πέσει υγρό άζωτο πάνω στο χέρι μας; Τίποτα, αν απλώς αναπηδήσει πάνω

στο χέρι μας και πέσει κάτω. Θα μας προστατεύσει το περίφημο φαινόμενο Leidenfrost.

- Βυθίσουμε ένα κερί στο υγρό Άζωτο; Θα σβήσει πριν φτάσει στο υγρό άζωτο, λόγω έλλειψης οξυγόνου (το υγρό άζωτο βράζει, γίνεται αέριο άζωτο και ανεβαίνοντας προς τα πάνω διώχνει το οξυγόνο).

- Βάλουμε ένα μπισκότο στο υγρό άζωτο; Όταν το δαγκώσουμε θα βγάλουμε ατμούς από το στόμα!

Ο Ήλιος.

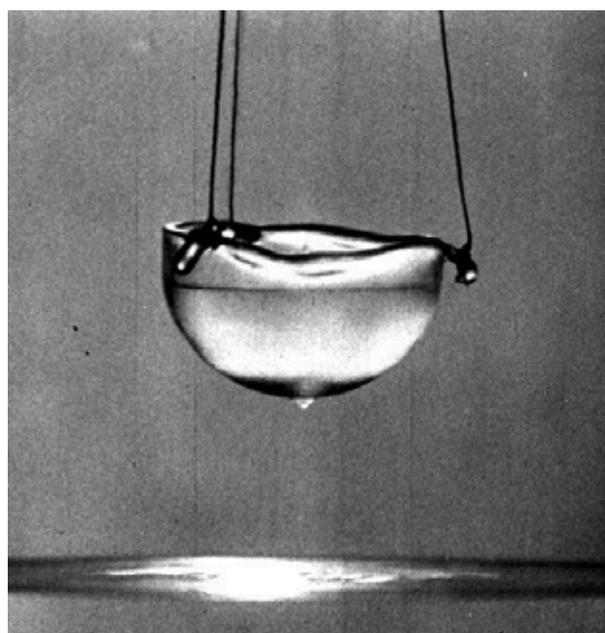
Λόγω του υψηλού κόστους του εξοπλισμού για την αποθήκευση του υγρού αζώτου, οι πειραματικές επιδείξεις με αυτό είναι αρκετά σπάνιες. Στο PLANET

PHYSICS έχουμε δημιουργήσει ένα εντυπωσιακό πειραματικό πρόγραμμα με υγρό άζωτο (τα... Πειράματα του Ψύχους!) που καθηλώνει μικρούς αλλά και

μεγαλύτερους επισκέπτες, δίνοντας τους την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα μαγευτικό ταξίδι στον κόσμο των (πολύ) χαμηλών θερμοκρασιών! ■

Το Νεφέλωμα του Καρκίνου, στο κέντρο του οποίου βρίσκεται ένας αστέρας νετρονίων.

Υπερρευστό ήλιο:
Στην κατάσταση υπερρευστότητας, το ήλιο «σκαρφαλώνει» από μόνο του στα τοιχώματα του δοχείου και στάζει έξω!

Υγρό άζωτο βράζει στους -196°C .

Σπασμένο λουλούδι που παγώσαμε σε υγρό άζωτο.

Φυσικός του PLANET PHYSICS δοκιμάζει παγωμένο μπισκοτάκι!

Βασίλης
Χαιλάζης

ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟ

Αφού στο προηγούμενο άρθρο μας αναφερθήκαμε στον γάμο (και τα “είδη” αυτού), πρέπει και να γνωρίζουμε πώς μπορούμε να απαλλαγούμε από τα... δεσμά του, κοινώς Διαζύγιο... ΔΙΑ-ΖΥΓΙΟ!!

Όπως υπάρχουν διάφορα είδη γάμου (Θρησκευτικός, Πολιτικός, Σύμφωνο Συμβίωσης) έτσι υπάρχουν και τρία “είδη” διαζυγίου!

Διαλέγετε και παίρνετε. Κόστος : Από 800 – 1000 ευρώ (στις απλές περιπτώσεις όμως).

1) Το **πρώτο είδος** έχει ως βάση την υπαιτιότητα (του εναγομένου ή και των δύο, ενάγοντος και εναγομένου, όχι μόνο του ενάγοντος).

Η υπαιτιότητα αυτή πρέπει να έχει επιφέρει ισχυρό κλονισμό της σχέσης του γάμου, ώστε η συνέχισή του να είναι αφόρητη για τον ενάγοντα (δηλ. ο άνθρωπος να είναι στα πρόθυρα του ...πέφτω από το μπαλκόνι!

Υπάρχει τεκμήριο ότι επήλθε τέτοιος κλονισμός στις εξής περιπτώσεις:

α) Διγαμίας, β) μοιχείας, γ) εγκατάλειψης, δ) επιβουλής της ζωής (δηλ. η σφαίρα ...αστόχησε!) και ε) άσκησης ενδοοικογενειακής βίας (σωματική βλάβη, απειλή, βιασμός).

Η μοιχεία δεν αποτελεί πλέον ποινικό αδίκημα, γι' αυτό έχει σταματήσει ο διασυρμός (του ή) της άπιστης, τους οποίους πήγαιναν με τα ...σεντόνια στο Αστυνομικό Τμήμα, προς απόδειξη του εγκλήματος!

Σε αυτές της ΠΕΝΤΕ περιπτώσεις ο ενάγων αρκεί να αποδείξει π.χ. την μοιχεία, ώστε να εκδοθεί το διαζύγιο (εκτός εάν ο εναγόμενος κατορθώσει να αποδείξει ότι δεν δημιουργήθηκε αφόρητη κατάσταση στον ενάγοντα επειδή του ...άρεσε!!!).

Ένας έκτος λόγος κλονισμού είναι οι σύζυγοι να μην κατοικούν μαζί για χρονικό διάστημα ΔΥΟ ΕΤΩΝ (τουλάχιστον). Τότε υπάρχει κλονισμός, ο

οποίος δεν ανατρέπεται με τίποτα (ακόμα και εάν άρεσε αυτό και στους δύο ή στον ένα).

Σημαντικό είναι ότι η διετία πρέπει να έχει συμπληρωθεί κατά την ημερομηνία συζήτησης της αγωγής στο Δικαστήριο. Επομένως, δεν χρειάζεται να περιμένει ο ενδιαφερόμενος να περάσουν δύο χρόνια και μετά να καταθέσει αγωγή. Έχει την δυνατότητα να καταθέσει αγωγή σχεδόν άμεσα.

Με τον ρυθμό που δικάζονται οι αγωγές (σχεδόν) θα συμπληρωθεί η διετία μέχρι να έλθει η σειρά της να συζητηθεί στο Δικαστήριο. Εξετάζεται μόνο ένας μάρτυρας, ο οποίος βεβαιώνει τη διετή διάσταση.

Καλό είναι όμως να προκύπτει η ημερομηνία έναρξης της διετίας με κάποιο επίσημο έγγραφο, π.χ. με την κοινοποίηση ενός εξωδίκου.

2) Το **δεύτερο είδος** διαζυγίου έχει ως βάση τη συναίνεση των δύο συζύγων (όχι των κολλητών τους ή των πεθερικών!).

Το **συναινετικό διαζύγιο** φανερώνει ότι έχουμε να κάνουμε με δύο πολιτισμένα άτομα!

Γι' αυτό ο νόμος βάζει ορισμένες προϋποθέσεις, η εκπλήρωση των οποίων αποδεικνύει ότι πράγματι επικρατούν πολιτισμένες συμπεριφορές.

α) Πρέπει ο γάμος να έχει διαρκέσει τουλάχιστον ΕΞΙ ΜΗΝΕΣ. Όχι την άλλη μέρα το πρωί διαζύγιο επειδή ...ροχάλιζε! Θα υπομείνει έξι μήνες!

β) Θα πρέπει να υπάρχει έγγραφη συμφωνία των συζύγων ότι επιθυμούν να λυθεί ο γάμος τους, η οποία θα υπογράφεται από τους ίδιους και τους (ή τον) δικηγόρους τους.

γ) Εάν υπάρχουν ανήλικα παιδιά, θα πρέπει να

υπάρχει έγγραφη συμφωνία ποιος από τους δύο θα έχει την επιμέλεια του προσώπου τους και ποιες ημέρες (και ώρες) ο άλλος γονιός θα επικοινωνεί με τα παιδιά.

δ) Δεν απαιτείται να έχει επέλθει και συμφωνία ως προς τη διατροφή του ενός συζύγου ή των παιδιών.

Αυτά ρυθμίζονται με άλλο έγγραφο ή με δικαστική απόφαση.

Το συναινετικό διαζύγιο (*όχι αυτόματο*), εκδίδεται σε 3-4 μήνες με δικαστική απόφαση.

Στο Δικαστήριο υποβάλλονται τα παραπάνω έγγραφα, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, ληξιαρχική πράξη γάμου και πληρεξούσια (συμβολαιογραφικά προς τους δικηγόρους των δύο πλευρών). Ο νόμος παρέχει την ευχέρεια ένας δικηγόρος να εκπροσωπεί και τα δύο μέρη.

Αυτό δεν το συνιστώ, γιατί σχεδόν πάντοτε υπάρχουν ... “ουρές” σε ένα διαζύγιο, ιδίως περιουσιακά θέματα.

3) Επίσης ο σύζυγος μπορεί να ζητήσει διαζύγιο όταν ο άλλος κηρύχθηκε σε αφάνεια (δηλ. πήγε για ...τσιγάρα και δεν επέστρεψε!).

4) Τέλος είδος διαζυγίου αποτελεί και η *λύση του Σύμφωνου Συμβίωσης*. Αυτό δεν γίνεται με την έκδοση δικαστικής απόφασης, απλά όποιος θέλει να λύσει το Σύμφωνο Συμβίωσης, αφού πρώτα προσκαλέσει τον άλλο προς τούτο κι αυτός δεν ανταποκριθεί, έχει την ευχέρεια με μονομερή δήλωση σε συμβολαιογράφο να λύσει αυτό.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, τα παιδιά που έχουν γεννηθεί πριν το διαζύγιο ή μέσα σε 360 ημέρες από τη λύση του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης, έχουν κληρονομικά δικαιώματα έναντι των γονέων τους και δικαίωμα διατροφής, δικαίωμα το οποίο έχει πάντοτε και ο άπορος (κατά κανόνα) σύζυγος.

Το θέμα όμως της διατροφής ανήκει σε άλλη ιστορία... ■

Νικόλαος
Σίμος

ΑΠΟΨΕΚ

ΠΛΑΣΤΙΚΗ ΠΑΓΙΔΑ

Ας ξεκινήσουμε με την παραδοχή ότι ο στόχος μια διαφημιστικής καμπάνιας δεν είναι το συμφέρον του αποδέκτη/καταναλωτή, αλλά αυτού που την πληρώνει. Της επιχείρησης.

Με δεδομένο λοιπόν πως, ότι ευαγγελίζεται μια διαφημιστική καμπάνια έχει ως πρωταρχικό στόχο το κέρδος, θα πρέπει να είμαστε διπλά, ίσως και τριπλά, προσεκτικοί απέναντι στις «σειρήνες»!

Ο λόγος της εισαγωγής αυτής δεν είναι άλλος από τις διαφημίσεις των τραπεζών που κατακλύζουν τους τελευταίους μήνες τα τηλεοπτικά κανάλια προβάλλοντας πανευτυχείς καταναλωτές να πληρώνουν τα καταναλωτικά αγαθά τους με πλαστικό, άυλο χρήμα. Ακόμα, δε, πιο ευτυχείς είναι οι τυχεροί έμποροι/καταστηματάρχες που εισπράττουν τα κέρδη τους χωρίς την ανάγκη να ψάχνουν για ρέστα, χωρίς το φόβο πλαστών χαρτονομισμάτων, με ταχύτητα και ευκολία.

Άλλο ένα ανησυχητικό σημείο των καιρών είναι η εμμονή της κυβέρνησης στη χρήση πλαστικού χρήματος και μάλιστα χωρίς κάποιο κίνητρο θετικής κατεύθυνσης, αλλά απλώς με την «τιμωρία» της μη αναγνώρισης δαπανών με κανονικό χρήμα. Και αν κάποιος ισχυριστεί ότι οι κυβερνήσεις δεν είναι εμπορικές επιχειρήσεις, είναι εκλεγμένες από τον λαό για το συμφέρον του λαού, θα έλεγα ότι κάτι τέτοιο ίσως ισχύει για κάποιες αναπτυγμένες χώρες, αλλά σίγουρα δεν ισχύει για τις κυβερνήσεις τούτης της χώρας.

Προς τι λοιπόν η παγκόσμια καμπάνια της εξαφάνισης του πραγματικού χρήματος; Προς τι τα εκατομμύρια δαπανών σε τηλεοπτικά σποτ υπέρ της χρήσης πλαστικού χρήματος; Μήπως πρόκειται για κάποιο κοινωνικό μήνυμα ή για παροχή προς τους πολίτες; Σίγουρα όχι!!! Θα πρέπει να ψάξουμε καλύτερα τα βαθύτερα κίνητρα.

Το πρώτο και προφανέστερο κίνητρο είναι το άμεσο κέρδος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ξέρετε, αυτών που δεν παράγουν τίποτα! Αυτών που βγάζουν χρήμα διαχειριζόμενα το χρήμα των άλλων. Και όταν λέμε άμεσο κέρδος εννοούμε την προμήθεια που λαμβάνουν από κάθε συναλλαγή, είτε πρόκειται για αγορά τυρόπιτας, είτε για αγορά αυτοκινήτου. Έτσι απλά, χωρίς να κάνουν απολύτως τίποτα!!!

Το δεύτερο είναι ο έλεγχος των καταναλωτικών συνθηθειών των πολιτών με στόχο τη μετέπειτα πώληση τέτοιων δεδομένων σε άλλες επιχειρήσεις ώστε οι τελευταίες να «στοχεύουν» τους καταναλωτές αποτελεσματικότερα.

Το τρίτο είναι η παρακολούθηση των πολιτών!!! Με πρόσχημα την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της φοροδιαφυγής, οι κυβερνήσεις προωθούν τη χρήση πλαστικού/ηλεκτρονικού χρήματος έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης όλων των συναλλαγών προκειμένου να εντοπίζουν τις παράνομες και ύποπτες. Βέβαια, στα κίνητρα παρακολούθησης συναλλαγών ουδέποτε αναφέρθηκε η πάταξη της παράνομης χρηματοδότησης των κομμάτων ή ο χρηματισμός στελεχών κυβερνήσεων.

Να τονίσω ότι στην Ελλάδα έχουμε πολύ περισσότερα κρούσματα παράνομου πλουτισμού από ότι χρηματοδοτήσεις προς τρομοκρατικούς πυρήνες. Θυμίζω Κοσκωτά, Pampers, Siemens, Τσουκάτο, Τσοχατζόπουλο, Μανδέλη. Ακόμα και ο άεμπος Σόιμπλε παραδέχθηκε το 2000 ότι το κόμμα του χρηματοδοτήθηκε παράνομα από τον έμπορο όπλων κ. Σράιμπερ, κάτι που τον οδήγησε στην παραίτηση από την αρχηγία του κόμματος των Χριστιανοδημοκρατών.

Το τέταρτο είναι η σταδιακά πλήρης κατάργηση

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

του φυσικού χρήματος και η καθ' ολοκληρία μετατροπή του σε απλές ηλεκτρονικές λογιστικές εγγραφές, στερώντας τη δυνατότητα από τους πολίτες να διαφυλάξουν την περιουσία τους (έστω και σε σεντούκι ή στρώμα) και αφήνοντάς τους έκθετους σε οποιοδήποτε «κούρεμα» κριθεί «απαραίτητο» για να διασωθεί το τραπεζικό σύστημα.

Επίσης, είναι γνωστό τοις πάσι ότι αν ζητήσουν ταυτόχρονα όλοι οι καταθέτες τα χρήματά τους από τα τραπεζικά ιδρύματα, δεν θα μπορέσουν να πάρουν ούτε το 1/10. Και αυτό διότι τα τραπεζικά ιδρύματα (διά νόμου) μπορούν να δανείζουν 10 φορές περισσότερα χρήματα από αυτά που έχουν στο αποθεματικό τους. Δηλαδή, υπεραπλουστευμένα, το ψιλικαντζίδικο της γειτονίας μπορεί να πουλά και να βγάζει κέρδος από εκατό σοκολάτες, ενώ έχει μόνο δέκα στο ράφι του.

Συνεπώς, η μετατροπή του χρήματος σε ηλεκτρονική εγγραφή διασφαλίζει το τραπεζικό σύστημα από τον κίνδυνο των μαζικών εκροών (Bank Run).

Με κίνδυνο να χαρακτηριστώ συνωμοσιολόγος, διερωτώμαι, τι είναι αυτό που θα εμποδίσει ένα απολυταρχικό καθεστώς, να εντοπίζει τις σεξουαλικές συνήθειες πολιτών και να «φακελώνει» τους αλλότριους; Τι είναι αυτό που θα το εμποδίσει από τη σύλληψη πολιτών που διαβάζουν αντικαθεστωτικές εφημερίδες ή που παρακολουθούν μη εγκεκριμένες ταινίες;

Και όλοι πλέον γνωρίζουμε ότι δεν απαιτούνται όπλα για να «εκλεγεί» μια απολυταρχική «κυβέρνηση». Αρκεί η χειραγωγή του κοινού που είναι απορροφημένο σε talent και reality shows και μια essans από μυστικές υπηρεσίες... ■

Μιχάλης
Μεταξάς

ΑΠΟΦΡΑΞΗ

Ένας ονειροπόλος έφηβος είναι το πιο κοντινό πράγμα στο τίποτα, που όμως μπορεί να είναι κάτι.

Αλήθεια αδιαπραγμάτευτη όσο κι απόκοσμη.

Ονειροπόλος έφηβε και σίγουρος ότι θα ανατρέψεις το σύμπαν. Ονειροπόλος στην νιότη σου και ύστερα ο συμβιβασμός της εργασίας, της ρουτίνας και της μονοτονίας. Παρά τις μικρές, τις ελάχιστες αλλαγές δεν είναι ο κόσμος αυτός που θέλεις. Δεν είναι ο όμορφος, ο ηθικός και αγγελικά πλασμένος. Είναι ο γεμάτος αδικία, ασχήμια, ο χωρίς αξίες και προπάντων ο κόσμος του κερδίου Ερμή, του Μαρμώνα.

Ονειροπόλος έφηβε με ιδεαλισμό, με πίστη και αξίες. Και παρά του ότι έχεις τη βαθύτατη συνείδηση ότι είσαι ένας παρίας, αναζητείς κι άλλους να συντροφεύσεις την μοναχικότητά σου. Κάποια στιγμή τους βρίσκεις. Είναι ελάχιστοι. Και είναι απύμωτο, σαν τους τριακόσιους των Θερμοπυλών που ξέρουν ότι θα προσπαθήσουν και θα πεθάνουν αποτελώντας ένα παράδειγμα στο μέλλοντα χρό-

ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ ΕΦΗΒΕ

νο. Ένα παράδειγμα, που παρά τη φωτεινότητά του θα αποτελεί την εξαίρεση ενός κοσμικού κανόνα.

Ονειροπόλε έφηβε είσαι σαν το στοιχείο που όλοι φοβούνται ότι υπάρχεις και όλοι απεύχονται να εμφανιστείς γιατί πιστεύουν στη δύναμή σου και καταριούνται το όνομά σου.

Ονειροπόλος είσαι έφηβε που σε κυβερνάει η τρέλα της νιότης και είσαι έτοιμος να δώσεις το είναι σου, ώστε να δεις έναν θαυμαστό νέο κόσμο. Έναν ανατριχιαστικά όμορφο και δίκαιο κόσμο που εμείς δεν προσπαθήσαμε να κατακτήσουμε όσο σου άξιζε.

Προσπάθησε έφηβε γιατί ένας ονειροπόλος έφηβος είναι το πιο κοντινό πράγμα στο κάτι παρά στο τίποτα.

Και να θυμάσαι, δεν έχουμε θέση στον κόσμο σου. Ούτε ελπίδα για συγχώρεση γιατί μπορεί οι βουλές του Θεού, του όποιου Θεού, να είναι πικρές αλλά οι ψυχές μας είναι σκοτεινές, γέρικα τα μυαλά μας και οι καρδιές μας απονεκρωμένες. ■

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

Αντώνης
Αντωνακάκης

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΛΥΚΕΙΟ

Αυτές τις μέρες ήρθαν στην δημοσιότητα οι σκέψεις και προτάσεις του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) για την διαμόρφωση του νέου λυκείου. Δεν θα προσπαθήσω να αναλύσω τις αλλαγές αυτές μιας και δεν προσφέρεται ο χώρος και το μέρος. Επίσης δεν θέλω να δώσω την δική μου γνώμη για την ορθότητα ή μη των μέτρων γιατί δεν θεωρώ ότι έχω όλα τα δεδομένα για να εκφέρω τεκμηριωμένη άποψη. Θέλω μόνο να σταθώ στην ανταπόκριση της κοινωνίας στο μεγάλο αυτό θέμα.

Σχεδόν ταυτόχρονα άρχισαν να εκτοξεύονται από την μια και την άλλη μεριά κρίσεις, επικρίσεις, διακρίσεις, κριτικές και αναθέματα. Μερικές φωνές που προσπαθούσαν να δουν λίγο πιο ψύχραιμα τα πράγματα χάνονταν στον γενικότερο ορυμαγδό. Από μερικές κατευθύνσεις οι επικρίσεις αυτές ήρθαν τόσο γρήγορα και με τόση θέρμη, που δεν μπορεί κάποιος παρά να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι επικρίσεις και οι κριτικές αυτές εκφράστηκαν παράλληλα και ταυτόχρονα με τις προτάσεις του ΙΕΠ. Φυσικά τίθεται η ερώτηση: γνώριζαν άραγε τις προτάσεις αυτές την ώρα που ετοιμάζαν τις αντιρρήσεις τους ή τις έγραφαν εν αγνοία τους;

Ένα μεγάλο μέρος των επικρίσεων αυτών προήλθαν από φορείς που θεωρούν ότι θα έπρεπε να πάρουν μέρος στην διαμόρφωση των προτάσεων αυτών όπως διάφοροι επιστημονικοί φορείς και ενώσεις καθηγητών. Οι αντιρρήσεις που φάνηκαν να περισσεύουν αφορούσαν στην συμμετοχή του αντικειμένου του καθενός από τους αντίστοιχους φορείς στο νέο πρόγραμμα του Λυκείου. Δεν υπάρχει φορέας που να θεωρεί ότι το δικό του αντικείμενο πρέπει να κάνει λίγο πιο πίσω για να μπορέσει ο καημένος ο έφηβος να ανασάνει λίγο στην καθημερινότητά του.

Παρόλη την καθημερινή μου ζύμωση στις διδακτικές αίθουσες δεν θεωρώ ότι μπορώ να εκφέρω τεκμηριωμένη άποψη για την αποτελεσματικό-

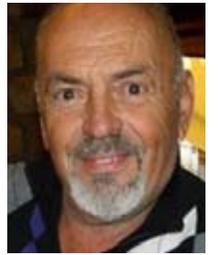

τητα των νέων μέτρων. Από την άλλη όμως, συνεχώς σκέπτομαι ότι όποια δέσμη μέτρων και αν είχε ανακοινωθεί, θα είχε αντιμετωπίσει ολόκληρο ορυμαγδό αντιδράσεων ίσως δικαίων, αλλά στην πλειονότητά τους παντελώς άδικων αλλά κυρίως ατεκμηρίωτων.

Αυτό ακριβώς συμβαίνει παντού στην κοινωνία μας σήμερα. Κάθε δημόσια άποψη απ' όπου και αν εκφράζεται για κάποιο θέμα, αντιμετωπίζεται τουλάχιστον ως προϊόν «εσχάτης προδοσίας». Δεν εξετάζουμε το μορφωτικό βάθος και την εξειδίκευση του φορέα που προτείνει κάτι, δεν μας ενδιαφέρει το γενικότερο καλό που επιφέρει το μόνο που μας νοιάζει είναι η θεώρηση της πρότασης μέσα από το παραμορφωτικό φίλτρο του προσωπικού ή συντεχνιακού μας συμφέροντος.

Αυτή η συμπεριφορά είναι για μένα σύμπτωμα μια βαθιάς κοινωνικής κρίσης, που είναι σημαντικότερη από την αναμφισβήτητη μεγάλη οικονομική κρίση που περνάμε. Είναι πολύ σημαντικό να την ξεπεράσουμε με επιτυχία για να μπορέσουμε να λύσουμε και τα υπόλοιπα θέματά μας. Μόνο εάν έχουμε για πρωταρχικό μας οδηγό το γενικότερο καλό και την θέληση να ξεπεράσουμε τα προβλήματα μας θα μπορέσουμε να βγούμε από το βαθύ τούνελ που βρισκόμαστε.. ■

ΑΠΟΨΗ

Κώστας
Σκουφίδης

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Επειδή εκτιμώ ότι η πρόοδος ενός συλλόγου έρχεται μέσα από μια καλοπροαίρετη κριτική θα κάνω μερικές επισημάνσεις που σχετίζονται με την καλή λειτουργία του.

Η λειτουργία ενός συλλόγου στηρίζεται όπως είναι γνωστό σε όλους στον εθελοντισμό των μελών του και ιδιαίτερα του Δ.Σ. όπου σε βάρος της προσωπικής ζωής τους διαθέτουν το χρόνο τους για να προσφέρουν στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου. Κάποιοι βέβαια ξεχνούν την ορισμό της λέξης **Σύλλογος**, που σημαίνει σύνολο προσώπων με κοινά χαρακτηριστικά σκοπούς και στόχους.

Αυτό εκφράζεται με το **εμείς** και όχι με το **εγώ**. Το εγώ μου θυμίζει μάλλον ατομική επιχείρηση κατά το λαϊκότερων «μαγαζάκι», και μην μου πείτε ότι το ακούτε πρώτη φορά. Συγχωρέστε μου την παραπάνω φράση αλλά εκφράζει την προσωπική μου πικρία, γιατί κατηγορήθηκα ότι δεν προσέφερα στον Σύλλογο που ανήκα.

Χρειαζόμαστε λοιπόν φρέσκες ιδέες και αξίες σε κάθε Σύλλογο, και από κοινού συνεργασία - δραστηριότητα όλων των Συλλόγων και φορέων, προκειμένου ν' αναδειχθούν καλύτερα τα προβλήματα τοπικά και μη κυρίως των νέων, όπως είναι η κρίση αξιών, τα ναρκωτικά, η ανεργία κ.λπ.

Ορισμένες από τις προτεραιότητες που μπορεί να αναπτύξει η από κοινού συνεργασία συλλόγων και φορέων είναι:

1) Η καταγραφή και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση όλων των φορέων, ώστε να μπορούν εύκολα να ενημερώνονται όλα τα μέλη.

2) Η ανάπτυξη ευγενούς άμιλλας μεταξύ των μελών

με την καθιέρωση ετήσιου βραβείου προσφοράς στον πολιτισμό.

3) Αναδιοργάνωση των μέσων μαζικής ενημέρωσης που διαθέτουν (εφημερίδα, περιοδικά, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.) με περισσότερο πολιτισμό και πολυφωνία και τέλος

4) η συνεργασία όλων των πολιτιστικών φορέων στο πλαίσιο της κοινωνίας και του δήμου που δραστηριοποιούνται.

Συμπερασματικά και κατανοώντας πλήρως την δύσκολη κατάσταση που περνάμε, τόσο οικονομικά όσο και ηθικά, πιστεύω ότι η υπόθεση πολιτισμού, πρέπει να είναι βασική προτεραιότητα σε μια κοινωνία.

Ο πολιτισμός είναι ένας δρόμος επικοινωνίας που όλοι θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αυτόν και δεν πρέπει να υπάρχουν αποκλεισμοί.

Ελπίζω οι απόψεις και οι προτάσεις μου, που είναι προσωπικές και σαν ενεργός πολίτης μπορώ να τις εκφράζω ελεύθερα, να βρουν πρόσφορο έδαφος σε όλους τους ενδιαφερόμενους. ■

Αριστοτέλης
Αλεξόπουλος

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΑ ΝΗΣΙΑ

(Β' ΜΕΡΟΣ)

Ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος

Η έννοια του νησιού από γεωγραφική άποψη είναι κάθε τμήμα ξηράς μικρότερο από μία ήπειρο, το οποίο περιβάλλεται από νερό, ανεξάρτητα από το μέγεθος του, π.χ. η Γροιλανδία με έκταση 2.175.600 τ.χλμ. είναι το μεγαλύτερο νησί του πλανήτη και η Στρογγυλή το ανατολικότερο σημείο της Ελλάδος με έκταση 0.9780 τ.χλμ. θεωρούνται νησιά. Από τη νομική άποψη όπως έχουμε ήδη αναφέρει, νησί θεωρείται μία φυσικά διαμορφωμένη περιοχή ξηράς που περιβρέχεται από ύδατα και βρίσκεται πάνω από την επιφάνεια των υδάτων κατά τη μέγιστη πλήμμη [άρθ. 121(1) της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας, 1982].

Από τους παραπάνω ορισμούς γίνεται αντιληπτό ότι δεν υπάρχει ταύτιση εννοιών. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο της θάλασσας τα νησιά που βρίσκονται σε διεθνείς ποταμούς και λίμνες υπάγονται σε ειδικό καθεστώς ενώ εξαιρούνται από την έννοια του νησιού τα τεχνητά νησιά (artificial islands), δηλαδή κατασκευές που εξυπηρετούν συγκεκριμένους σκοπούς και οι φυσικοί σχηματισμοί που υπερ-καλύπτονται από τη μέγιστη πλημμυρίδα, π.χ. οι σκόπελοι. Η παρουσία νησιών-κρατών, π.χ. Κύπρος, Μάλτα, Μαυρίκιος κλπ δεν επηρεάζει το νομικό καθεστώς εκτός εάν πρόκειται για αρχιπελαγικά κράτη, π.χ. Φιλιππίνες.

Τα νησιά απολαμβάνουν όλων των θαλάσσιων ζωνών όπως και η ξηρά εκτός εάν πρόκειται για μία ειδική κατηγορία βράχων. Ο κανόνας αυτός αποτελεί εθιμικό δίκαιο. Στην περίπτωση της αιγιαλίτιδας ζώνης υπάρχει αναφορά στη συνδιάσκεψη της Χάγης (1930) ότι κάθε νησί διαθέτει τα δικά του χωρικά ύδατα. Η διάταξη αυτή σχεδόν επαναλαμβάνεται στη Σύμβαση της Γενεύης για την Αιγιαλίτιδα Ζώνη και τη Συνορεύουσα Ζώνη (1958) και στη ΣΔΘ στο άρθρο 121(2).

Η Ελλάδα διαθέτει το προνόμιο να είναι μία από τις λίγες αριθμητικά χώρες που κατέχει χιλιάδες

νησιά διεσπαρμένα σ' όλα τα πελάγη της. Κατά το παρελθόν είχαν γίνει απόπειρες για την καταμέτρηση των νησιών με αποτέλεσμα να εμφανίζονται διάφορες μεταβολές. Η συστηματική διερεύνηση της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα διαθέτει 9.835 νησιά, νησίδες και βράχους, περιλαμβάνοντας τα νησιά που βρίσκονται σε λίμνες και σε ποτάμια. Ωστόσο, σχεδόν πάντοτε θα υπάρχει μία απόκλιση από τον παραπάνω αριθμό λόγω καταβύθισεων και αναδύσεων, διαχωρισμού ή κατακερματισμού, διάβρωσης ή άλλης αιτίας, συνένωσης και προσάρτησης με το πλησιέστερο ηπειρωτικό έδαφος, παραλείψεων ή διπλών εγγραφών¹.

Το ιδιαίτερο καθεστώς

Για τα ακατοίκητα μικρά νησιά της Ελλάδας είναι ιστορικά αποδεδειγμένο ότι σχεδόν πάντοτε συνδέονταν με ακραίες καταστάσεις. Η ερήμωση και η απομόνωση σε διάφορες χρονικές φάσεις προσέλκυαν μόνο ειδικά στρώματα του πληθυσμού, λ.χ. χρήση για μοναστική ζωή, για στρατιωτική δραστηριότητα, για εγκλεισμό κρατούμενων ή ασθενών, ενώ στη σημερινή εποχή είναι ελκυστικά ως χώροι ιδιωτικής αναψυχής.

Το ενδιαφέρον για τα ακατοίκητα νησιά ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και συνεχίστηκε την επόμενη δεκαετία με τη ροπή των εθνικών αρχών αλλά και ικανού αριθμού ιδιωτών να προχωρήσουν σε αγοραπωλησίες. Η κορύφωση αυτού του φαινομένου έγινε στις αρχές του 1990 και με τη διάσταση που δόθηκε από τα μέσα ενημέρωσης μετατράπηκε σε εθνικό ζήτημα. Η αυξανόμενη ζήτηση εν μέρει δικαιολογείται από το ενδιαφέρον ξένων υπηκόων υψηλού εισοδήματος ή μη διαφανών

¹ Από το σύνολο των Ελληνικών νησιών εδαφών οι 6.337 νησίδες έχουν επιφάνεια μικρότερη από 0,000386 χλμ², ενώ τα κατοικημένα νησιά δεν ξεπερνούν τα 115 (απογραφή 2011).

αλλοδαπών επιχειρήσεων που τελικά δεν αποβλέπουν στην μόνιμη ή περιοδική κατοίκηση των νησιών αλλά στην εκμετάλλευση γενικότερα του θαλάσσιου πλούτου γύρω από αυτά.

Τι σημαίνει τελικά «ιδιωτικά νησιά» που από τη θεσμική και οικονομική σκοπιά υπάρχει μεγάλος βαθμός δυσχέρειας στη συγκέντρωση των διαθέσιμων στοιχείων. Πρόκειται για τα καλούμενα νησιά-παραδείσους που

ανήκουν σε αρκετές οικογένειες κυρίως πλοιοκτητών ή κοινωνικές ομάδες υψηλών εισοδημάτων (ελίτ) που μπορούν να αποσύρονται όταν το επιθυμούν, μακριά από τον μαζικό τουρισμό. Το στοιχείο που χαρακτηρίζει αυτά τα νησιά είναι η περιορισμένη έκτασή τους σε συνδυασμό με το αυστηρά ελεγχόμενο καθεστώς. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της κατηγορίας νησιών είναι τα εξής:

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΑ ΝΗΣΙΑ

(Β' ΜΕΡΟΣ)

Σκορπιός: βρίσκεται στο Ιόνιο πλησίον της νήσου Λευκάδος, έχει έκταση 800 στρέμματα και ανήκε στην οικογένεια Ωνάση (σήμερα ανήκει σε Ρώσο επιχειρηματία). Αγοράστηκε την 13/06/1963 μαζί με το γειτονικό νησί **Καστρί** από την οικογένεια Φίλιππα έναντι 1.800.000 δρχ.. Ως προκάτοχος του νησιού φέρεται ο Θ. Μαυροειδής-Μουστοξύδης ενώ ως επίσημος αγοραστής είναι η Ανώνυμος Κτηματική Εταιρία «Μυκήναι». Στην οικογένεια Ωνάση ανήκουν και οι πλησιέστερες νησίδες, **Τσοκάρι**

και **Σπάρτη**. Η πρώτη έκτασης 9 στρεμμάτων αγοράστηκε την 03/10/1969 προς 300.000 δρχ. από την οικογένεια Καββαδά. Η δεύτερη έκτασης 700 στρεμμάτων αγοράστηκε το ίδιο έτος προς 3.000.000 από την οικογένεια Σταύρου, ενώ ως αγοραστής εμφανίζεται η Ανώνυμος Κτηματική Εταιρία «Αγαμέμνων».

Σπετσοπούλα: βρίσκεται στον Αργοσαρωνικό πολύ κοντά στη νήσο Σπέτσες και αγοράστηκε από την οικογένεια Νιάρχου προς 150.000 δολάρια από τον ιδιώτη Γ. Λεωνίδα το έτος 1958.

Πεταλιό: αποτελούν σύμπλεγμα 10 νησίδων στον Νότιο Ευβοϊκό πλησίον του κόλπου της Καρύστου. Ένα νησί παραμένει στην οικογένεια Εμπειρικού, ενώ τα υπόλοιπα έχουν περάσει στην ιδιοκτησία της οικογένειας Καρνέση. Οι τελευταίοι πούλησαν ένα από τα νησιά (Ξερό) στην οικογένεια Πικάσο έναντι ποσού 380 εκατομμυρίων δρχ..

Σκορπίδι: νησίδα πολύ κοντά στον Σκορπιό έκτασης 100 στρεμμάτων, η μόνη που δεν ανήκει στην οικογένεια Ωνάση διότι έχει αγοραστεί από την οικογένεια Δ. Λιβανού προς 295.000 δρχ. στις 17/12/1962. Πωλητές ήταν 12 συγγενείς του προκάτοχου της νησίδας Γ. Κούρτη.

Αγία Τριάδα: βρίσκεται σχεδόν απέναντι από το λιμάνι της Ερέτριας και ανήκει σύμφωνα με δημοσιογραφικές πηγές στον κύριο Παπανικολάου, επιμελητή της βασιλικής χορηγίας.

Κορωνίδα: βρίσκεται απέναντι από το λιμάνι της Ερμιόνης και έχει αγοραστεί από την οικογένεια Σ. Λιβανού. Παραμένει ανεκμετάλλευτη.

Ρευματονήσι: βρίσκεται στη θαλάσσια περιοχή των Κυκλάδων μεταξύ των νήσων Πάρου και Αντιπάρου και ανήκει στην οικογένεια Γουλανδρή².

Είναι γεγονός ότι τα παραπάνω νησιά τυχαίνουν σημαντικής προστασίας από τους ιδιοκτήτες τους από τη στιγμή που έχουν διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρούν τη φυσική εικόνα τους με τη συμβολή της

σύγχρονης τεχνολογίας. Τούτο σημαίνει ότι εάν είχαν παραμείνει ως κρατική περιουσία πιθανότατα να μην είχαν γίνει οι ανάλογες επενδύσεις.

Σημειώνουμε ότι ένας ικανός αριθμός νησιών αποτελούν είτε μετόχια μοναστηριών είτε ανήκουν στον ΕΟΤ, π.χ. η νησίδα **Πεζονήσι** στον Νότιο Ευβοϊκό που γίνεται τουριστική εκμετάλλευση της, είτε ανήκουν πλέον σε ιδιώτες, πολλές φορές δίχως διαφανείς διαδικασίες, με τη μορφή της έκτακτης χρησικτησίας ή τέλος υπάρχει ένα ιδιόμορφο ιδιοκτησιακό καθεστώς με τριχοτομημένη διοικητική μορφή, π.χ. η νήσος **Σπιναλόγκα** αποτελεί περιουσία του ΕΟΤ, διοικητικά εντάσσεται ως τμήμα της κοινότητας Ελούντας ενώ ενοριακά εντάσσεται στην κοινότητα Βρουχά του Νομού Λασιθίου³.

Όμως το φαινόμενο της εκχώρησης νησιών σε ιδιώτες και η εκμετάλλευσή τους πιθανόν να οδηγήσει και σε ρύπανση της γύρω θαλάσσιας περιοχής διότι, η βαθμιαία ανάπτυξη μίας περιοχής συνήθως συνοδεύεται και από ζημιά στο περιβάλλον. Οι θαλάσσιες περιοχές που βρίσκονται πολλά μικρά νησιά και βράχοι συχνά αποτελούν καταφύγιο για τη θαλάσσια πανίδα η οποία έτσι και αλλιώς απειλείται από άλλες πηγές θαλάσσιας ρύπανσης. ■

(Στο τεύχος Μαΐου θα αναφερθούμε στην βιώσιμη ανάπτυξη και προστασία των νησιών, στον τουρισμό και το νησιωτικό περιβάλλον και στην εφαρμογή πολιτικών ανάπτυξης. Ολόκληρο το άρθρο είναι δημοσιευμένο στο site του Σωματείου μας, www.athlepolis.gr)

² Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των νησίδων και βραχονησίδων είναι περίπλοκο. Ο Χ. Θεοχαράτος (εφημ. ΕΘΝΟΣ 11/11/91) αναφέρεται στα εξής: 1) όσες από τις νησίδες ήταν παλαιότερα κατοικημένες (π.χ. Φαρμακονήσι, Σεσκλί, Αλιμνιά κ.λπ.) έχουν συνήθως πολλούς κλήρους ιδιοκτησίας και δεν ανήκουν ολόκληρες σε ένα ιδιοκτήτη. 2) Υπάρχουν νησίδες που ύστερα από αγοραπωλησίες κατά τους δύο προηγούμενους αιώνες ανήκουν με τίτλους σε κάποιον ιδιοκτήτη εξολοκλήρου (Σκορπίος, Σπετσοπούλα, Ρευματονήσι κ.λπ.). 3) Υπάρχουν νησίδες που ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, π.χ. στον Δήμο Κάσου ανήκουν οι νησίδες Μακρά, Στρογγυλή, Αστακίδα, Ιούνια, Λίτσα, Πεντηκονήσια, Πλάτη και Κιούρκια. Στον δήμο Μεγίστης ανήκουν η Ρω (Αγ. Γεώργιος) και η Στρογγυλή (Υψηλή). 4) Επίσης υπάρχουν νησίδες που ανήκουν στην εκκλησία ή διεκδικούνται από την εκκλησία, π.χ. οι Στροφάδες που ανήκουν στη Μητρόπολη Ζακύνθου, το Τρίκερι που ανήκει στην Μητρόπολη Ύδρας κ.λπ.. 5) στο κράτος ανήκουν οι νησίδες και βραχονησίδες των οποίων συνήθως η επιφάνεια δεν ξεπερνά τα 200 στρέμματα και που όλη την έκταση ξεπλένουν ή ραντίζουν τα χειμάρια κύματα.

³ Ένας από τους βασικούς λόγους που ανεξέλεγκτα αγοράζονται και πωλούνται νησιά σχετίζεται με την έλλειψη εθνικού κτηματολογίου. Η Κτηματική Εταιρεία δεν μπορεί να επέμβει σε ζητήματα αγοραπωλησίας νησιών που αφορούν αποκλειστικά ιδιώτες, πόσο μάλλον όταν τα περισσότερα από τα νησιά και βράχους δεν έχουν καταχωρηθεί στο αντίστοιχο μητρώο περιουσιακών στοιχείων του κράτους. Κατά τέλη της δεκαετίας του 1980 ξεκίνησε μία προσπάθεια συστηματικής καταγραφής όλων των ακατοίκητων νησιών από την πλευρά της Υπηρεσίας Κτηματογράφησης (Ν.973/1979) με τη συμβολή της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Π.Ν., η οποία έχει ήδη καταχωρήσει όλα τα νησιά σε 4 τόμους (ΠΛΟΗΓΟΣ) που όμως στόχευε σε διαφορετικό αντικείμενο έρευνας (ναυτιλιακές οδηγίες των ελληνικών ακτών). Μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί το συγκεκριμένο έργο.

Μαρία
Μεταξά

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΤΟΪ ΣΤΟ ΚΑΤΩΛΙ...

Η περίπτωση της μη αξιοποίησης των «Θερινών Ανακτόρων» της τ. Βασιλικής οικογένειας δεν emπίπτει σε κάποιο σκεπτικό, που να κρίνεται και να είναι «πολιτικώς ορθόν».

Αντιλαμβάνομαι ότι το ζήτημα της ανακαίνισης και του εξωραϊσμού του κτήματος Τατοΐου ήταν ζήτημα «ταμπού» και για τα 2 μεγάλα πολιτικά κόμματα που κυβέρνησαν αυτήν την πολύπαθη χώρα τις προηγούμενες δεκαετίες. Αυτός όμως ο πολιτικός κομπλεξισμός, οδήγησε στην πλήρη απαξία, αν και τα τελευταία χρόνια καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να ανακαινισθούν κάποιες κτηριακές εγκαταστάσεις.

Ανεξάρτητα από τον ιδεολογικό και πολιτικό μας προσανατολισμό, ανεξάρτητα από τις ιδεοληψίες μας, τίποτα δεν πρέπει να προσκρούει στο συμφέρον του λαού μας. Και το συμφέρον του λαού μας είναι αναμφισβήτητα η αξιοποίηση του εθνικού μας πλούτου ο οποίος στηρίζεται κατά κανόνα στον πολιτισμό αλλά και στην ιστορία του.

Και καλώς ή κακώς η Βασιλεία στην Ελλάδα ήταν ένα κομμάτι αυτής της ιστορίας για την

οποία κανένας δεν είναι σε θέση να αποποιηθεί και να αρνηθεί.

Είναι γεγονός ότι για το θέμα αυτό έχουν γραφεί και έχουν ειπωθεί πάρα πολλά.

Όμως το προσωπικό βίωμα και το ανακάτεμα των συναισθημάτων έτσι όπως εισπράττονται αυτά από την επιτόπια επίσκεψη μόνο θλίψη, απογοήτευση, θυμό και οργή μπορούν να προκαλέσουν. Όσες κτηριακές εγκαταστάσεις δεν είναι σφραγισμένες από το Υπουργείο Πολιτισμού καταστράφηκαν στην πορεία του χρόνου. Τα αγάλματα λεηλατήθηκαν, έχουν κλαπεί οικόσημα, έχουν ξηλωθεί μάρμαρα, έχουν αφαιρεθεί ακόμα και από τους Βασιλικούς τάφους τα μπρούτζινα γράμματα (πάνω από 3.000 στοιχεία). Είναι εμφανή τα τραύματα και οι βανδαλισμοί.

Σήμερα το κτήμα Τατοΐου είναι επισκέψιμο για το κοινό. Είναι δε τόσο επισκέψιμο ώστε δίπλα από το Βασιλικό Κοιμητήριο, οι νεαροί λάτρεις του motocross μπορούν να επιδίδονται ανενόχλητοι στο αγαπημένο τους άθλημα, τaráσσοντας την γαλήνη των κεκοιμημένων και ζώντων. ■

συντονιστείτε...!

© Φωτογραφιών: Μαρία Μεταξά

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΚΟΥΝΓΚΕΝΧΑΪΜ ΣΤΟ ΜΠΙΛΜΠΑΟ

Το Μπιλμπάο, αποτελεί την καρδιά μιας μητροπολιτικής περιοχής, ενώ είναι το μεγαλύτερο και πιο πολυσύχναστο ισπανικό λιμάνι στον Ατλαντικό.

Τη δεκαετία του 1970 οι παραδοσιακοί κλάδοι του Μπιλμπάο, η χαλυβουργία, τα ναυπηγεία αλλά και ο κλάδος των χημικών προϊόντων υπέστη ολική καταστροφή με αποτέλεσμα τη ραγδαία αύξηση της ανεργίας, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την αύξηση των εγκαταλελειμμένων περιοχών.

Οι αρχές αντιλήφθηκαν ότι η πόλη είχε ανάγκη από ένα φιλόδοξο σχέδιο που θα τη βοηθούσε να βελτιώσει την εικόνα της και την οικονομική της υπόσταση. Ένα

σχέδιο μεγαλόπνοο, ώστε να μετατραπεί σ' έναν «πολιτισμικό παράδεισο» με παγκόσμια ακτινοβολία. Έτσι, ήδη από τη δεκαετία του 1980 η πόλη εντάσσεται σ' ένα πλαίσιο πολιτιστικής πολιτικής που οδηγεί τον Οκτώβριο του 1991, την Ανώτατη Αρχή της Χώρας των Βάσκων, στην Νέα Υόρκη να υπογράψει προσύμφωνο για την κατασκευή στο Μπιλμπάο παραρτήματος του Μουσείου Γκουνγκενχάιμ.

Πράγματι οι εργασίες ολοκληρώθηκαν τον Οκτώβριο του 1997, οπότε και εγκαινιάστηκε το νέο Μουσείο Γκουνγκενχάιμ. Ο Αμερικανός Φρανκ Γκέρνυ, σχεδίασε ένα μουσείο με υλικά που αποτελούν τα σύμβολα της πόλης από Χάλυβα, νερό και πέτρα. Το Μουσείο καλύπτει 46.000 m² και είναι τοποθετημένο δίπλα στις παλιές αποβάθρες, στην καρδιά δηλαδή της πόλης.

Σήμερα το μουσείο, φιλοξενεί έργα Ισπανών αλλά και διεθνών καλλιτεχνών, ενώ διοργανώνει και εκθέσεις ντόπιων δημιουργών. Πάνω από 1,5 εκ. τουρίστες το επισκέπτονται κάθε χρόνο, ενώ η φήμη του έχει ξεπεράσει τα ευρωπαϊκά σύνορα αποκτώντας παγκόσμια αίγλη. Ξενοδοχειακές μονάδες και δεκάδες έργα υποδομής, κατασκευάζονται διαρκώς προκειμένου να στεγάσουν τους χιλιάδες επισκέπτες.

Το μουσείο έχει πράγματι να επιδείξει πολλές δράσεις. Διοργανώνει μόνιμες αλλά και περιοδικές εκθέσεις, συμμετέχει σε εκθέσεις άλλων οργανισμών σε πα-

Μαρία Μεταξά

Αφιερώνουμε...!!

γκόσμιο επίπεδο, διοργανώνει πολλά πολιτιστικά δρώμενα. Στους εσωτερικούς του χώρους του φιλοξενεί συναυλίες, κοντσέρτα, ενώ στους υπαίθριους χώρους τους, τους θερινούς μήνες –μιας και οι χώροι του μουσείου προσφέρονται λόγω της ειδυλλιακής του θέσης μπροστά στον ποταμό Νερβιόν-, διοργανώνονται συναυλίες ακόμα και φωτογραφήσεις για γάμους. Συμμετέχει σε διεθνείς εκθέσεις και εκδηλώσεις, έχοντας εντάξει στο δυναμικό του προσωπικό απολύτως καταρτισμένο. ■

Το έργο «Maman» της Louise Bourgeois, μια γιγαντιαία αράχνη του 1999.

© Φωτογραφιών: Μαρία Μεταξά

SHIBAM: ΤΟ «ΜΑΝΧΑΤΑΝ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

Η πόλη Shibam βρίσκεται στην Υεμένη και αποτελεί την «αρχαιότερη πόλη με ουρανοξύστες στον κόσμο», που συχνά αποκαλείται και ως «*Μανχάταν της ερήμου*», ενώ συμπεριλαμβάνεται στα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Οφείλει την παγκόσμια φήμη του στην πρωτότυπη αρχιτεκτονική των σπιτιών του, τα οποία είναι κατασκευασμένα εξ ολοκλήρου από λάσπη, ενώ η πόλη είναι ένα από τα παλαιότερα και καλύτερα παραδείγματα αστικού σχεδιασμού με βάση την αρχή της κατακόρυφης δόμησης.

Πιο συγκεκριμένα, το Shibam διαθέτει μερικά από τα ψηλότερα κτίρια από λάσπη στον κόσμο, κάποια από τα οποία ξεπερνούν τα 30 m ύψος, αποτελώντας εν ολίγοις τις παλαιότερες «πολυκατοικίες» του κόσμου, αφού έχουν κατασκευαστεί από το 16^ο αιώνα!

Ο μέσος όρος των ορόφων στα κτίρια είναι πέντε, ενώ το ψηλότερο έχει 8 ορόφους. Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο συγκεκριμένος σχεδιασμός της πόλης έγινε με σκοπό να προστατευτούν οι κάτοικοι όσο το δυνατόν περισσότερο από τις επιδρομές των Βεδουίνων.

Τα περισσότερα κτήρια έχουν ανακατασκευαστεί πολλές φορές κατά τη διάρκεια των αιώνων, καθώς η βροχή διαβρώνει τους τοίχους, οι οποίοι πρέπει να διατηρούνται συστηματικά με εφαρμογή φρέσκων στρωμάτων λάσπης.

Ολόκληρη η περιοχή αποτελεί ένα σημαντικό τουριστικό αξιοθέατο της Υεμένης, συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου που παραμένει έκπληκτος από την κατασκευή. Γιατί η πρώτη εντύπωση όλων είναι ότι βρίσκονται σε μια μεγαλούπολη που φτιάχτηκε από άμμο στο κέντρο της ερήμου... ■

ΣΑΡΚΟΘΥΜΙΑ: ΕΝΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ PROJECT ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΟΥΛΙΑΣΗ

Η “Sarkothymia” λειτουργεί σαν ένας πιθανός επίλογος της “Osteotopia”, ενός εικαστικού project που μελετάει το ανθρώπινο σώμα ως ένα τρωτό και πεπερασμένο υπαρξιακό σύμβολο, το οποίο έχει αφεθεί στην σήψη του χρόνου. Είναι ένα σχόλιο πάνω στην εφήμερη φύση του ανθρώπου και την

ανικανότητά του να συνειδητοποιήσει ότι η ύπαρξη του βρίσκεται χαμένη και ορισμένη σε ένα σημείο: “Στην αδιάφορη απεραντοσύνη του σύμπαντος όπου βρέθηκε κατά τύχη”. Προτείνει καλλιτεχνικά την αποσύνθεση ως μία αφήγηση του χρόνου πάνω στο ανθρώπινο σώμα και την υλικότητα αυτού ως

σύμβολα μιας υπαρξιακής ταυτότητας.

Ο όρος **Sarkothymia** προέρχεται από την ένωση του προθέματος (Sarko-)= σάρκα και της κατάληξης (-thymia) που ιατρικώς μεταφράζεται ως μια κατάσταση του μυαλού και της βούλησης. Δηλώνει πως η υπαρξιακή μας κατάσταση, περιορίζεται από την κατάσταση της σάρκας μας, η οποία λειτουργεί ως ένα μορφικό όριο. Μια λέξη που δημιουργήθηκε για το project έτσι, ώστε να μην επιδέχεται μεταφράσεως, να μπορεί να κατανοηθεί σε οποιαδήποτε γλώσσα και να περνάει το μήνυμά της χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα της.

Προσωπικά, αναφέρει η καλλιτέχνης, μέσα από το project με ενδιαφέρει να παρουσιάσω στο κοινό το τι πραγματικά και υλιστικά είναι ο άνθρωπος, φέρνοντας τον αντιμέτωπο με τις σκέψεις που η σύγχρονη κοινωνία του έμαθε να απωθεί.

Η Sarkothymia παρουσιάστηκε για πρώτη φορά εκτός ακαδημαϊκού πλαισίου, στην “Balkan art gallery” στην Εάνθη, σε μία εναλλακτική και έξω από τα ελληνικά δεδομένα γκαλερί που μπορεί να στηρίξει άρτια ερευνητικά project. ■

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

Βασίλης
Ράπτης

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Συχνά οι γονείς ρωτούν:

«Σε ποια ηλικία μπορεί το παιδί μου να ξεκινήσει μαθήματα μουσικής;»

Λέγεται ότι μια μητέρα έθεσε το ερώτημα αυτό στον διάσημο μουσικοπαιδαγωγό Sinichi Suzuki. Εκείνος, αφού πληροφορήθηκε την ηλικία του παιδιού (ενός έτους), απάντησε: *«Κυρία μου, έχετε ήδη αργήσει ένα χρόνο!!!»*

Φυσικά, στην προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία είναι δύσκολο για ένα παιδί να αντιμετωπίσει τη μουσική σαν «μάθημα», να διαβάσει νότες και να αφιερώνει χρόνο σε προσωπική μελέτη. Στην ηλικία αυτή τα παιδιά αφομοιώνουν τη γνώση κυρίως μέσα από δραστηριότητες που βλέπουν σαν «παιχνίδι». Μάλιστα, η μουσική είναι από τα αγαπημένα «παιχνίδια» τους, πράγμα που διαπιστώνει κάποιος εύκολα από την έντονη παρουσία της στα παλιά, παραδοσιακά ομαδικά παιχνίδια. Άραγε, δεν θυμόμαστε όλοι να παίζουμε «κρυφτό» και να μετράμε – πάντα τραγουδιστά – «πέντε, δέκα, δεκαπέντε...».

Οι καιροί αλλάζουν. Οι γειτονιές και οι πλατείες γίνονται όλο και πιο αφιλόξενες για τις παιδικές παρέες. Οι γονείς έχουν όλο και λιγότερο χρόνο για να παίξουν με τα παιδιά τους. Ο υπολογιστής, η τηλεόραση, τα «σύγχρονα» ηλεκτρονικά παιχνίδια, απειλούν να αποκόψουν το παιδί από τη φυσική ανάγκη του να τραγουδήσει, να κινηθεί με ρυθμό, να ακούσει «ανθρώπινους» ήχους.

Ειδικές μελέτες Μουσικής και Ψυχοπαιδαγωγικής έχουν γίνει, με σκοπό να καταστήσουν τη μουσική προσιτή και ωφέλιμη στις τρυφερές αυτές ηλικίες. Κορυφαίοι μουσικοπαιδαγωγοί (C. Orff, S. Suzuki, Z. Kodaly, Em. Dalcroze) αξιοποίησαν τα πορίσματα τέτοιων μελετών για να δημιουργήσουν ολοκληρωμένα προγράμματα «Μουσικής Προπαιδείας», τα οποία εφαρμόζονται σήμερα και στη χώρα μας σε κάποια καλά οργανωμένα ωδεία.

Ακολουθώντας τα προγράμματα αυτά, τα παιδιά απολαμβάνουν την ομορφιά της μουσικής μέσα από παιχνίδια, τραγούδι, ζωγραφική, ακρόαση παραμυθιών, χρήση μουσικών οργάνων, χορό και γενικότερα μέσα από την κίνηση, στοιχεία τα οποία υπάρχουν στη φύση του.

Έτσι τα παιδιά όχι μόνο λαμβάνουν τα πρώτα μουσικά ερεθίσματα, αλλά και αναπτύσσουν μια πιο ολοκληρωμένη και υγιή προσωπικότητα. ■

ΑΓΑΠΩ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

Η αγάπη είναι πάνω απ' όλα! Να βρει κανείς την αγάπη στον άλλον είναι ευτυχία... Να αγαπήσει και να αγαπηθεί, να δώσει και να δοθεί σε μία σχέση, σχέση ζωής. Αναρωτιέμαι λοιπόν: Αν δεν αγαπήσουμε τον εαυτό μας, το σώμα μας, την ψυχή μας, τις αδυναμίες μας, πως μπορεί να μας αγαπήσει κάποιος άλλος; Τι θα σήμαινε στα αλήθεια μία αγάπη σαν κι αυτή; Ας πάρουμε τα πράγματα με την σειρά: Το να έχουμε ανάγκη έναν άνθρωπο, να μας δέχεται και να μοιραζόμαστε μαζί του τα πάντα δεν υποδεικνύει αδυναμία, ούτε είναι κακό πράγμα. Όμως για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο, πρέπει πρώτα να νιώσουμε καλά με τον εαυτό μας και να περιμένουμε να αγαπηθούμε για όλα αυτά που ήμαστε και αξίζουμε και όχι να ψάχνουμε κάποιον να μας αγαπήσει για να νιώσουμε καλά.

Όταν είμαστε καλά με τον εαυτό μας τότε μπορούμε να μοιραστούμε τα θετικά συναισθήματα που ήδη νιώθουμε, να δώσουμε αγάπη “σαν κι αυτή που ήδη νιώθουμε...” Στην αντίθετη περίπτωση όμως, στην περίπτωση που δεν έχουμε εμείς μάθει να αγαπάμε τον εαυτό μας, η συναισθηματική συναλλαγή στην σχέση δεν είναι ασφαλής... Αν ο σύντροφός μας νιώθει ότι δίνει αλλά δεν παίρνει, αισθάνεται την ανασφάλεια και την συναισθηματική ανεπάρκεια του συντρόφου και επέρχεται σύγκρουση. Ακόμα και αν βρεθεί ο “ιδανικός/ή” σύντροφος που θα νιώθει την ανάγκη να φροντίζει κάποιον για τη δική του προσωπική ευχαρίστηση, η σχέση είναι καταδικασμένη να μην κρατήσει πολύ. Γιατί καλώς ή κακώς κάποια στιγμή οι “αδυναμίες” βγαίνουν στην επιφάνεια από τις δύο πλευρές και στο τέλος μένουν μόνο τα συναισθήματα του θυμού, της απογοήτευσης και της προδοσίας...

Ο άνθρωπος λοιπόν, που αγαπάει τον εαυτό του, ψάχνει κάποιον να μοιραστεί την χαρά της ζωής και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της σχέσης του χω-

ρίς ταμπού και κόμπλεξ. Αυτό θα του κάνει ευκολότερη την ζωή, στην συνύπαρξη του μαζί με τον άλλο. Έτσι ξανά και ξανά γυρνάμε στο ίδιο συμπέρασμα, την ίδια διαπίστωση: Να μάθουμε να αγαπάμε αυτό που είμαστε, όλες τις εμπειρίες μας που μας έκαναν σήμερα αυτό που είμαστε... Είναι η πιο ασφαλής οδός για να βρούμε τον άνθρωπο μας, αφού πρώτα αγαπήσουμε και εκτιμήσουμε εμείς τον δικό μας εαυτό.

Αγαπώ αυτό που είμαι σημαίνει αποδέχομαι τον εσωτερικό μου κόσμο, τις σκέψεις μου, τα συναισθήματα μου και τα ελαττώματά μου, χωρίς να κατηγορώ τον εαυτό μου και να δίνω ταυτότητα σε αυτά (“εγώ είμαι ανίκανος, εγώ είμαι λάθος” κ.λπ.). Γιατί τότε φυσικό επακόλουθο είναι να βλέπουμε τον κόσμο ανάλογα με το πως βλέπουμε τον εαυτό μας... Δεν νομίζετε ότι ήρθε η στιγμή να αποβάλλουμε τα αισθήματα κατωτερότητας και μειονεξίας που μας βασανίζουν; Όταν γίνει αυτό το σώμα και ο νους μας θα δέχονται την ασφάλεια που εμείς τους προσφέρουμε και δεν θα αναζητούν άσυλο και σωτηρία στην συνεξάρτηση και στα (προβληματικά) αντανακλαστικά της.

Και να θυμάστε είναι ΟΚ να μην είστε τέλειοι!! ■

Γιάννης Ξηντάρας

ΙΑΤΡΙΚΗ

Νίκος
Σταμέλος

ΙΑΤΡΙΚΗ

ΥΠΕΡΛΙΠΙΔΑΙΜΙΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τι είναι η χοληστερόλη;

Η χοληστερόλη είναι μία λιπαρή ουσία η οποία κυκλοφορεί στο αίμα. Είναι απαραίτητη για τον οργανισμό, αφού χρησιμεύει για τη σύνθεση των κυτταρικών μεμβρανών, των ορμονών των επινεφριδίων και των γονάδων και αποτελεί συστατικό της χολής που εκκρίνει το ήπαρ. Τα τριγλυκερίδια χρησιμεύουν ως καύσιμη ύλη και ως αποθήκη ενέργειας.

Οι λιποπρωτεΐνες που μεταφέρουν τη χοληστερόλη στο αίμα διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες, την LDL και την HDL. Η LDL («κακή») χοληστερόλη μπορεί να συσσωρευτεί στα τοιχώματα των αρτηριών και να αυξήσει μακροπρόθεσμα τον κίνδυνο εμφάνισης καρδιαγγειακών παθήσεων. Από την άλλη πλευρά, η HDL («καλή») χοληστερόλη συμβάλλει θετικά στην υγεία του καρδιαγγειακού συστήματος.

Πόσο συχνή είναι η υπερλιπιδαιμία στα παιδιά;

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει παρατηρηθεί παγκοσμίως αύξηση στην διάγνωση της υπερλιπιδαιμίας στα παιδιά. Περιστατικά ανευρίσκονται σε ολοένα μεγαλύτερους αριθμούς και μικρότερες ηλικίες και συνδυάζεται με την σταδιακή επιδημική αύξηση της παχυσαρκίας στους παιδικούς και εφηβικούς πληθυσμούς.

Η Αμερικανική Καρδιολογική Εταιρία εκτιμά ότι τα περιστατικά υψηλής χοληστερόλης αίματος που ανευρίσκονται στις οικογένειες θα επηρεάσει το μέλλον ενός απρόβλεπτα μεγάλου αριθμού παιδιών και εφήβων.

Ποιες είναι οι αιτίες της αυξημένης χοληστερόλης στα παιδιά;

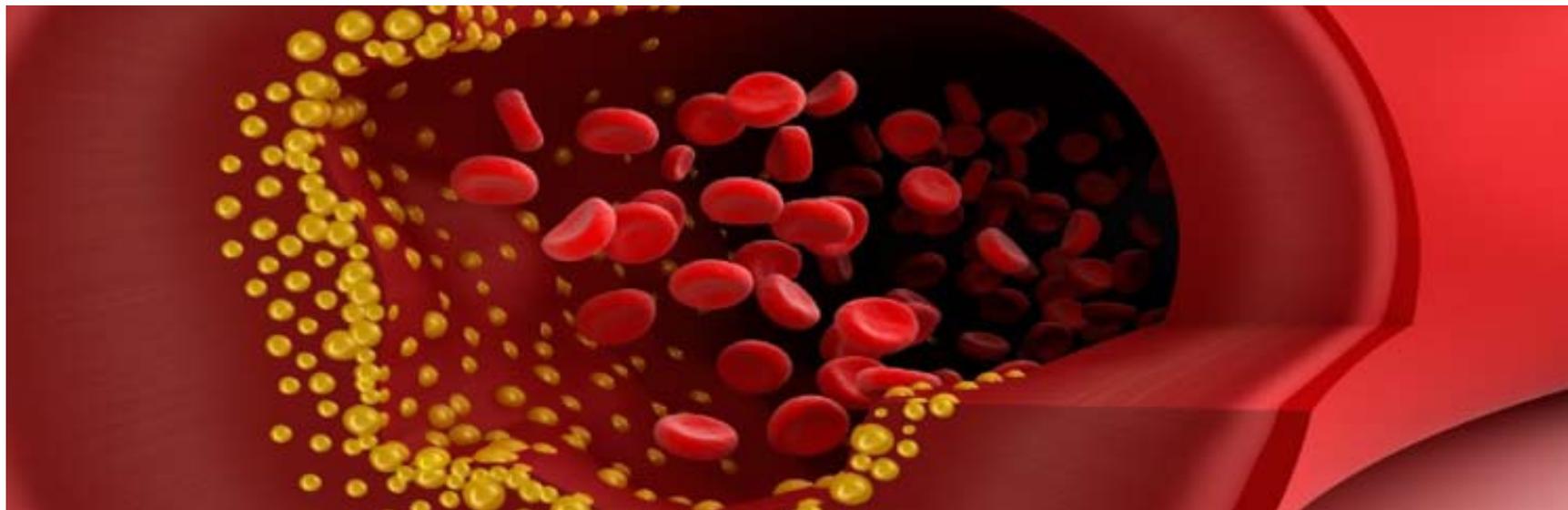
Η ιατρική κοινότητα έχει αρχίσει να συνειδητοποιεί ότι υπάρχουν κατηγορίες παιδιών που βρίσκονται σε ιδιαίτερο κίνδυνο να εμφανίσουν υπερλιπιδαιμία. Αυτά είναι τα παιδιά που:

1. Έχουν μια διατροφή γεμάτη με κορεσμένα λιπαρά, fast food και πολλές θερμίδες χωρίς θρεπτικά συστατικά.
2. Εμφανίζουν παχυσαρκία.
3. Πάσχουν από νοσήματα όπως ο σακχαρώδης διαβήτης, ο υποθυρεοειδισμός, νοσήματα ήπατος και νεφρών.
4. Έχουν καθιστικό τρόπο ζωής, περνώντας πολλές ώρες διαβάζοντας, βλέποντας τηλεόραση ή μπροστά σε κομπιούτερ και βίντεοπαιχνίδια.
5. Έχουν οικογενειακό ιστορικό υπερλιπιδαιμίας.

Πότε πρέπει να εξετάζονται τα παιδιά για τα επίπεδα λιπιδίων στο αίμα;

Σύμφωνα με τις νεότερες διεθνείς επιστημονικές οδηγίες, τα παιδιά πρέπει να κάνουν εξέταση αίματος για το προφίλ λιπιδίων από την ηλικία των 2 ετών, και σίγουρα μία μέτρηση μεταξύ 1-9 ετών εάν:

1. Εμφανίζουν κάποιον από τους παραπάνω παράγοντες κινδύνου (όπως ο σακχαρώδης διαβήτης, ο υποθυρεοειδισμός κ.λπ.).
2. Έχουν τουλάχιστον ένα γονιό με διαγνωσμένη υπερλιπιδαιμία.

3. Έχουν στις οικογένειές τους ιστορικό πρώιμης καρδιοπάθειας (στεφανιαία νόσο με εκδήλωση πριν από την ηλικία των 55 ετών, σε κάποιον από τους γονείς ή παππούδες/γιαγιάδες).

Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να επαναλαμβάνεται τακτικά, ανά περίπου 2 χρόνια ή όποτε κρίνει ο θεράπων γιατρός. Μετά τα 10 έτη συστήνεται η πραγματοποίηση αιματολογικών εξετάσεων κάθε 1-2 χρόνια.

Πώς γίνεται ο έλεγχος του λιπιδαιμικού προφίλ στο παιδί;

Γίνεται πρωινή εξέταση αίματος με το παιδί νηστικό για 10 -12 ώρες (χωρίς λήψη πρωινού). Η εξέταση για να είναι πλήρης πρέπει να περιλαμβάνει την ολική χοληστερόλη αίματος, τα τριγλυκερίδια, την LDL και την HDL καθώς και άλλες παραμέτρους που θα κρίνει ο γιατρός ότι πρέπει να ελεγχθούν με βάση το ιστορικό (π.χ. Lp(a), apoA, apoB κ.λπ.).

Ποιες τιμές μας ανησυχούν;

Η ολική χοληστερόλη αίματος είναι φυσιολογική στα παιδιά όταν είναι κάτω από 170mg/dl, θεωρείται οριακά υψηλή όταν είναι μεγαλύτερη από 170mg/dl και υψηλή όταν υπερβαίνει τα 200 mg/dl.

Τα τριγλυκερίδια στα παιδιά είναι φυσιολογικά όταν είναι κάτω από 150mg/dl. Η HDL χοληστερόλη θα πρέπει να διατηρείται σε υψηλά επίπεδα και σίγουρα πάνω από 45 mg/dl. Η LDL χοληστερόλη («κακή») όταν είναι άνω των 100 mg/dl είναι οριακά υψηλή, ενώ αν υπερβεί τα 130 mg/dl είναι υψηλή.

Πώς αντιμετωπίζεται ένα παιδί με υπερλιπιδαιμία;

Διορθωτικές κινήσεις στη διατροφή του παιδιού έχουν μεγάλη σημασία. Είναι σημαντικό να αποφεύγεται η συχνή κατανάλωση τροφών με κορεσμένα λιπαρά (τηγανητά, κόκκινο κρέας κ.λπ.), τροφών με υπερβολικά πολλές θερμίδες και απλά σάκχαρα και να προτιμώνται τροφές με πολλά ωφέλιμα λιπαρά (π.χ. ψάρι, ελαιόλαδο) και η μεσογειακή διατροφή.

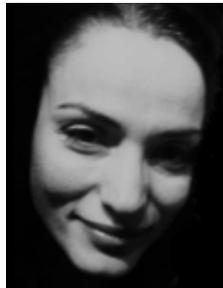
Συστήνεται η κατανάλωση σνακ φτιαγμένων από το σπίτι (τοστ, σάντουιτς κ.λπ.).

Συστήνεται η εκπαίδευση του παιδιού, ώστε να επιλέγει υγιεινά γεύματα ακόμη και απέξω, όπως κάποιο τοστ με τυρί και γαλοπούλα, κουλούρι σουσαμένιο, φρούτα και γιαούρτια (τα οποία οφείλουν να προμηθεύουν στα παιδιά και τα σχολικά κυλικεία) κ.λπ..

Σε γενικές γραμμές και για το παιδί ισχύουν όλοι οι περιορισμοί που ισχύουν και για τους ενήλικες. Βέβαια, επειδή τα παιδιά είναι λιγότερο συνεργάσιμα, μπορούμε να είμαστε ελαστικοί όσον αφορά στην ταχύτητα αλλαγής των συνηθειών.

Η φυσική δραστηριότητα ενθαρρύνεται σε κάθε περίπτωση είτε ένα παιδί έχει υψηλά επίπεδα χοληστερόλης είτε όχι.

Σε μερικές μόνο περιπτώσεις μεγαλύτερων παιδιών με έντονη διαταραχή υπερλιπιδαιμίας, που δεν ανταποκρίνεται στις αλλαγές στη διατροφή και στον τρόπο ζωής, μπορεί να χρειαστεί να γίνει λήψη φαρμάκου για τον έλεγχο των επιπέδων χοληστερόλης και τριγλυκεριδίων, πάντα όμως κατόπιν οδηγιών του ειδικού γιατρού. ■

Κωνσταντία
Φαγαδάκη

ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ...

Κόκκινες γραμμές ποτισμένες με αίμα όταν η πάχνη του ονείρου πεθαίνει παγωμένη στο κρύο. Η ιστορία των ορίων κυλά πότε στην οργή των ποταμιών... πότε... στις ματωμένες θάλασσες, πότε σε σχήματα οροσειρών - τοιχών ή σε όνειρα που κρύβονται στα σπλάχνα αλύτρωτων επιθυμιών, εν ονόματι της πίστης και ελπίδας χάθηκαν πολλοί σ' αυτό τον δρασκελισμό όσοι επέζησαν υψώθηκαν σαν αστέρια πάνω από τις σκεπές των κοινωτών ενώ άλλοι μεταμφιέζονται για να επιβιώσουν...

Όλα στην συλλογή της ιστορίας... σαν κοιτάς τα μάτια της αβύσσου όταν το θηρίο σου απλώνει το χέρι... γίνεσαι θηρίο και ο φόβος στο μετέωρο βήμα ...κρύβεται στο ζύγι. Είναι που σαν περάσεις την διαχωριστική γραμμή το πρόσωπο που γνώριζες, φεύγει μ' εσένα.

Τότε η μεγαλοπρέπεια της επιθυμίας να υπάρξεις στην μάχη και σε χαμένες Ατλαντίδες θα σου στοιχειώσει έναν καπετάνιο... αγρίμι, που κάνει παρέα με τον Αλχημιστή άνθρωπο.

Σκοπός σου είναι να μην σταματήσεις. Συλλέγεις και προχωράς αντιμετωπίζοντας το πεπρωμένο -άλλωστε η γη γνωρίζει ότι κινείται για σένα- ακόμα και οι πιο παγωμένοι Χειμώνες, λιώνουν στην προσδοκία του ερχομού μιας Άνοιξης.

Μοιάζεις με συλλέκτη της ζωής, κυο-

φορείς την ελευθερία να μάθεις, να αναγνωρίζεις την ταυτότητά σου στην διαφορετικότητα της συνύπαρξης του άλλου. Να πιστέψεις τελικά ότι «όλα με σοφία εποίησεν» καθώς στις δύο πλευρές των συνόρων, ζιζάνια μαζί με λουλούδια Λαχταρούν «δίκαιο» μοίρασμα στη τροφή.

Παντού καθρέφτες και οι ίδιοι ρόλοι στον ισημερινό είτε είναι έγχρωμοι, είτε

άχρωμοι και ο καθένας, από την σκοπιά του να συναισθάνεται. Και όλα μένουν ίδια και αντικριστά και το αίμα ίδιο και οι άνθρωποι - φαντάροι.

Και η γη ταξιδεύει για σένα, για μένα... και ξημερώνει και νυχτώνει και ο άνθρωπος βλέπει και ελπίζει σ' αυτό το «σύνορο», σαν το αποχαιρετιστήριο χάδι της νύχτας κάθε φορά στον αυγερινό. ■

Γιώργος
Δούναβης

Η ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΖΑΒΙ ΚΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙΑΣ

Μάγκικη έκφραση, που προέρχεται από το γαλλικό -a vis δηλ. απέναντι, αντίκρυ. Για την ιστορία στο τέλος του 19ου αιώνα στην Αθήνα κυκλοφορούσαν άμαξες με δύο άλογα και με τέσσερις θέσεις δύο μπρος και δυο πίσω οι λεγόμενες βιζαβία. Έτσι οι επιβάτες καθόντουσαν «βιζαβί κι απεναντίας».

ΕΝ ΤΗ ΠΑΛΑΜΗ ΚΑΙ ΟΥΤΩ ΒΟΗΣΩΜΕΝ

Η φράση προήλθε από την εκκλησιαστική πρακτική και κατά «συμφυρμό», γιατί οι παλιοί ιερείς δεν «εβών» δηλαδή «δεν ευλογούσαν» σε γάμους, κηδείες αγιασμούς κ.ά., εάν προηγούμενα δεν πληρωνόντουσαν. Η φράση λοιπόν χρησιμοποιείται, για να δηλώσει (κάποιος) ότι για να γίνει μια εργασία χρειάζεται η προκαταβολή της αμοιβής. ■

ΚΥΡΙΟΙ, ΞΕΡΕΤΕ ΝΑ ΔΕΝΕΤΕ ΤΗΝ ΓΡΑΒΑΤΑ ΣΑΣ;

Αλεξάνδρα
Κοφινιώτη

Όταν ένας άντρας δένει βιαστικά την γραβάτα του μπροστά στον καθρέπτη, είναι σίγουρο ότι γνωρίζει ελάχιστα για την ιστορία που κρύβεται πίσω από αυτό το λαμπερό και ακριβό *accessoire* που φοράει. Αν όχι, να η ευκαιρία να μάθετε..

Η ετυμολογία της λέξης γραβάτα – «cravat» στα αγγλικά, προέρχεται από τη γαλλική λέξη «cravate», δηλαδή Κροάτης, «Croat», καθώς από τους Κροάτες διαδόθηκε η μόδα του δεμένου γύρω από το λαιμό μαντηλιού (λαιμοδέτη).

Αναγνωρίσιμοι ήταν οι Κροάτες στρατιώτες που συμμετείχαν στον Τριακονταετή Πόλεμο (1618–1648), από τα μαντήλια που έδεναν στο λαιμό τους, πρόγονο της γραβάτας. Περίπου 6.000 Κροάτες στρατιώτες υπηρέτησαν στη Γαλλία, το 1635, ένα σύνταγμά τους επισκέφτηκε το Παρίσι. Όταν οι Κροάτες παρουσιάστηκαν μπροστά στον Λουδοβίκο τον 14ο για να αποσπάσουν τους επαίνους του, εντυπωσίασαν, τον γνωστό για την καλαισθησία του μονάρχη με τα μαντήλια γύρω από το λαιμό τους. Το «κροατικό στιλ» το εισήγαγε ο Γάλλος μονάρχης, όπου καθιέρωσε τη γραβάτα και ίδρυσε το σύνταγμα των *Royal Cravattes*, των «βασιλικών γραβατών». Οι αξιωματικοί φορούσαν γραβάτες από μετάξι ή άλλα υψηλής ποιότητας υφάσματα, ενώ οι απλοί στρατιώτες από κατώτερης ποιότητας υλικά.

Ιστορικοί και ανθρωπολόγοι συμφωνούν ότι η γραβάτα είναι ένας τρόπος, ώστε ο άντρας να τονίζει το στέρνο του. Η γραβάτα ήταν ένα θέμα τόσο αντρικό και προσωπικό, ώστε ακόμα κι αν ακουμπούσες την γραβάτα του άλλου ήταν πολύ σοβαρό και λόγος για αψιμαχία.

Υπάρχουν 85 θεωρητικοί τρόποι να δεθεί ο κόμπος της γραβάτας και δέκα κόμποι γνωστότερος ο απλός και ο διπλός κόμπος του Δούκα του Windsore.

Ο ιδρυτής και πρόεδρος της «Academia Cravatica», Δρ. Μάριαν Μπούσιτς, θεωρεί τη γραβάτα σημαντική ανακάλυψη, σύμβολο του κομψού και πνευματώδους άνδρα και εδώ και πολλά χρόνια ο ίδιος έχει αφοσιωθεί σε ότι σχετίζεται με το συγκεκριμένο αξεσουάρ ως ισχυρό μέσο, με το οποίο μπορούν να μεταβιβαστούν μηνύματα και αξίες και να υπάρξει επικοινωνία με όλο τον κόσμο.

Σήμερα η γραβάτα υπάρχει σε τεράστια ποικιλία χρωμάτων, σχεδίων και υφάνσεων. Φτιάχνεται με τρία διαφορετικά υφάσματα (ύφασμα, φόδρα, ενίσχυση) και η ραφή της είναι από ειδικά νήματα μόνο για γραβάτες. Όταν όμως βλέπω άντρες να φοράνε γραβάτα και η άκρη της να φτάνει στην μέση της κοιλιάς τους ή να κρέμεται κάτω από την ζώνη, δεν το αντέχω και φαντάζομαι καμία γυναίκα!

Γι' αυτό σημαντικός κανόνας:

Το μήκος μιας γραβάτας θα πρέπει να φτάνει ακριβώς στη μέση της αγκράφας της ζώνης.

Η καλή γραβάτα δεν πρέπει να ζαρώνει πουθενά. Γι' αυτό πριν την αγοράσετε δείτε την, περνώντας την πάνω από το χέρι σας. Όταν αφήσετε τα δυο τις άκρα να πέσουν προς τα κάτω θα πρέπει να είναι απόλυτα ευθεία.

Μην αφήσετε τη γραβάτα σας με δεμένο κόμπο μέσα στην ντουλάπα σας, πολλοί το κάνουν αυτό γιατί λόγω άγνοιας τους την έδωσε κάποιος άλλος και θέλουν να την έχουν έτοιμη για την επόμενη φορά. Λύστε την και κρεμάστε την σε ειδικές κρεμάστρες για γραβάτες. Έτσι θα είναι πάντα σαν καινούργιες. ■

Γιώργος
Ρέππας

ΤΑ RESTART ΜΑΣ ΠΛΗΓΩΝΟΥΝ ΑΛΛΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Να μαζέψω χρήματα να πάρω τον αγαπημένο μου δίσκο. Αν δεν τα καταφέρω τον άλλον μήνα θα πω τα κάλαντα και τότε θα τον αγοράσω σίγουρα. Οι κολλητοί μου έβαλαν στο μάτι κι αυτοί τους αγαπημένους τους δίσκους. Πηγαίνουμε μαζί συνήθως και κάνουμε τις αγορές μας. Λίγο απ' το ραδιόφωνο, λίγο από κάποιο μουσικό περιοδικό μαθαίνουμε τα νέα για τις καινούργιες κυκλοφορίες.

Η μεγάλη ώρα έφτασε. Παίρνουμε το λεωφορείο και με χαρά μεγάλη και υπερηφάνεια κατεβαίνουμε Θησείο. Η καρδιά μου σκιρτίζει, οι μέρες της υπομονής τελείωσαν. Περπατάμε γρήγορα συγκεντρωμένοι στο στόχο μας. Οι φωνές, το πλήθος, τ' αυτοκίνητα, τ' αμέτρητα μαγαζιά δε αποσπών την προσοχή μας. Φτάνουμε στο δισκάδικο της Αθηνάς και η μυρωδιά απ' το βινύλιο επισπεύδει τον βηματισμό μου αφήνοντας πίσω τους δυο μου φίλους. Η μουσική στο κατάστημα παίζει δυνατά, κόσμος ρίχνει ματιές στους δίσκους, ρωτάει πληροφορίες, κοιτάζει τις τιμές. Άλλοι αγοράζουν, άλλοι φεύγουν. Υπάρχει και μια γωνιά με δίσκους εισαγωγής. Πιο εντυπωσιακοί, όλα πάνω τους στ' αγγλικά αλλά και πιο ακριβοί οπότε συνεχίζουμε στα ράφια με τις προσφορές. Υπάρχουν κι εκεί καλά κομμάτια, αρκεί να ξέρεις. Μην ξεχάσουμε στο τέλος να πάρουμε και άγραφες κασέτες να γράψουμε ο

ένας στον άλλον τους καινούργιους μας δίσκους. Πολλές οι χαρές σήμερα. Αύριο δεν έχουμε σχολείο και θα μαζευτούμε στον Σπύρου για ακρόαση των νέων αποκτημάτων μας. Ελπίζουμε οι αγορές μας να αποδειχτούν σωστές.

Δεν χωράνε λάθη σ' αυτές τις περιπτώσεις. Δεν είναι εύκολο να αγοράζουμε συνέχεια δίσκους. Χρειάζονται χρήματα.

Ευτυχώς όμως τα παιδιά μου έχουν YouTube, MP3, MP4, tablets, laptops, usb με όση κι ό,τι μουσική επιθυμούν και κυρίως δωρεάν. Δεν θα χρειαστεί να περιμένουν το χαρτζιλίκι τους, να κατέβουν στα δισκάδικα να ψάχνουν προσφορές. Δεν θα χρειαστεί να περιμένουν βδομάδες ή και μήνες για να αποκτήσουν τα αγαπημένα τους τραγούδια.

Όλα εύκολα, όλα απρόσωπα, άκοπα. Τυχερή η νέα γενιά ή μήπως όχι;

Δυστυχώς ο τύπος της ευμάρειας, ο υπερκαταναλωτισμός και όλη η πληθώρα των επιλογών πέρα απ' τα όποια θετικά, επέφερε και σημαντικές επιπτώσεις. Το χρώμα του ρομαντισμού ξεθώριασε, η λαχτάρα για κάτι επιθυμητό και η στέρηση που δυνάμωνε την όποια επιθυμία μας αντικαταστάθηκαν με την αλόγυστη και άκοπη απόκτησή τους. Ίσως μεγαλώνουμε τη γενιά που τα θέλει όλα κι εύκολα τ' αποκτά αλλά καλώς ή κακώς αυτό έχει ημερομηνία λήξης. Για κακό στην αρχή, για καλό μετά. Πάντα

τα restart μας πληγώνουν αλλά κάποιες φορές πρέπει να γίνονται. Το μέτρο είναι απαραίτος κανόνας ισορροπίας στη ζωή μας. Υπάρχουν όρια που έχουν φτιαχτεί για να μην ξεπερνιούνται. Η μουσική είναι συναίσθημα, δημιουργία, ψυχή, ζωή και ποτέ δεν πρέπει να περισσεύει, αλλά να μας κάνει να νιώθουμε και να νοσταλγούμε απ' την ποιότητας της κι όχι απ' την ποσότητά της.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι τα τελευταία χρόνια ο κόσμος παγκοσμίως έχει κάνει στροφή στην αγορά του βινυλίου και οι αριθμοί είναι εντυπωσιακοί, όπως και οι πωλήσεις πικ-απ. Η μόδα και η μουσική είναι οι μεγαλύτερες ρόδες που γυρίζουν κι ανακυκλώνονται γιατί πολλές φορές το ρετρό εξιτάρει και μάλιστα δικαίως. ■

Ειρήνη
Βρεττού

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ

Ο Μαυρίκιος Μαυρικού είναι ένας νέος, ταλαντούχος τραγουδιστής (και όχι μόνο!), που έχω την τύχη να γνωρίζω εδώ κι έναν χρόνο. Με χαρά δέχθηκε να μου παραχωρήσει αυτήν την συνέντευξη, ώστε να τον γνωρίσετε και να τον αγαπήσετε κι εσείς..!

- Πριν ξεκινήσουμε, σε ευχαριστώ προκαταβολικά που δέχθηκες να μας παραχωρήσεις αυτή την συνέντευξη! Δώσε μου μία ιδέα για σένα, πού γεννήθηκες, πού μεγάλωσες κ.λπ..

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη Λεμεσό της Κύπρου και όπως γνωρίζετε στο νησί μου υπάρχει έντονα το στοιχείο της μουσικής παιδείας. Έτσι από πολύ μικρός ξεκίνησα μαθήματα πιάνου και τραγουδιού. Ανήκω στην κατηγορία αυτών των τυχερών παιδιών που οι γονείς τους αναγνώρισαν από νωρίς το ταλέντο τους και τα στήριξαν στα θέλω τους. Από πολύ νωρίς είχα συνειδητοποιήσει τι ήθελα να κάνω για το υπόλοιπο της ζωής μου και έτσι έβαλα από μικρός τις βάσεις για να χτίσω με αργά και σταθερά βήματα μια καριέρα έτσι όπως την ονειρευόμουν.

- Μίλησέ μου για τις σπουδές σου. Κατά πόσο θεωρείς ότι σε έχουν βοηθήσει έως σήμερα;

Η ανάγκη μου να αρχίσω μαθήματα μουσικής ήρθε σε ηλικία μόλις 5 ετών. Οι πρώτοι μου δάσκαλοι ήταν οι γονείς μου. Αυτοί με δίδαξαν το ήθος και τον σεβασμό, στοιχεία απαραίτητα για να κάνεις σωστά αυτή την δουλειά και να είσαι «καθαρός». Μεγαλώνοντας πέρασα από πολλούς καθηγητές μουσικής όλα αυτά τα χρόνια και σπούδασα σε κυπριακά και ελληνικά ωδεία όλα τα θεωρητικά μαθήματα μουσικής, πιάνο, ακορντεόν, σύγχρονο και κλασικό τραγούδι, ενορ-

χήστρωση και σύνθεση. Κάποια στιγμή άρχισα να το παίρνω ακόμα πιο σοβαρά μέχρι που εξασφάλισα θέση στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ολοκληρώνοντας τις σπουδές μου ετοιμάζομαι να ανοίξω τα φτερά μου για ακόμη πιο μακρινούς προορισμούς και να παλέψω για ακόμα υψηλότερους στόχους καθώς αυτή την περίοδο συμμετέχω σε master-classes ευρωπαϊκών και όχι μόνο χωρών. Οφείλω πολλά στις σπουδές μου. Οι καθηγητές μου και όλα όσα έμαθα σε αυτές τις σχολές με βοήθησαν να καταλάβω τι πάει να πει να ασχολείσαι και να ψάχνεις κάτι σε βάθος και όχι επιφανειακά. Αυτό είναι και το νόημα του να κάνεις καλά την δουλειά σου και να αγαπάς την κάθε στιγμή που ζεις μέσα σε αυτήν.

- Γιατί Μουσική; Τι σε τράβηξε σε αυτήν; (Το ξεκίνημα της καριέρας σου; Πώς το θυμάσαι);

Το ένιωσα και το αποφάσισα απ' όταν άρχισα να αντιλαμβάνομαι καλύτερα τον κόσμο. Ευπνούσα με μουσική, κοιμόμουν με μουσική και ήμουν από ωδείο σε μουσικό σχολείο και ξανά από την αρχή. Ήταν η διέξοδος στα αδιέξοδά μου, ήταν το καταφύγιο μου, ήταν το ξέσπασμά μου και με γέμιζε όσο τίποτα και κανένας. Το ίδιο έντονα συνεχίζω να νιώθω μέχρι και σήμερα για την μουσική. Αυτό που με τράβηξε κυρίως σε αυτήν ήταν ότι ένιωσα από νωρίς ότι βρήκα τον τρόπο έκφρασης αυτών που ένιωθα. Όλα έγιναν

τόσο γρήγορα στην αρχή. Το πρώτο ερέθισμα, τα πρώτα μαθήματα στο ωδείο, το πρώτο πιάνο, το πρώτο τραγούδι που έγραψα, το πρώτο βραβείο που κέρδισα, το πρώτο LIVE που έκανα... και άλλες πολλές ευχάριστες αναμνήσεις που θα με συντροφεύουν πάντα και θα μου θυμίζουν πως ξεκίνησαν όλα.

► **Με τι άλλο νομίζεις πως θα μπορούσες να ασχοληθείς επαγγελματικά, αν δεν ήσουν τραγουδιστής/μουσικός;**

Σίγουρα με κάτι παρεμφερές, κάτι καλλιτεχνικό, κάτι εξίσου εκφραστικό και δημιουργικό. Ηθοποιός, εικαστικός ή κάτι τέτοιο. Πάντα όμως ένιωθα ότι γεννήθηκα για να κάνω αυτό και μόνο αυτό.

► **Μουσικά πού βρίσκεσαι σήμερα και πώς προέκυψε η συνεργασία σου με τον Μίμη Πλέσσα;**

Ο Μίμης Πλέσσας είναι αναμφίβολα ο πρώτος μου μεγάλος σταθμός! Νιώθω ειλικρινά ευγνώμων τόσο προς τον ίδιο, αλλά και προς το κοινό που μας αγκαλιάζει και μας στηρίζει σε κάθε συναυλία. Σε κάθε μας πρόβα, συνάντηση, συναυλία φυλάω σαν φυλαχτό τις συμβουλές του και μαγεύομαι κάθε φορά που χαϊδεύει τα πλήκτρα του πιάνου για να τραγουδήσω. Μετά από όλες αυτές τις συναυλίες που πραγματοποιήσαμε και συνεχίζουμε να πραγματοποιούμε τολμώ να πω ότι για μένα ο Μίμης Πλέσσας δεν είναι μόνο ο κορυφαίος συνθέτης, ο κορυφαίος μαέστρος, ο κορυφαίος πιανίστας και ο κορυφαίος δάσκαλος αλλά και ο καλλιτεχνικός μου πατέρας. Είναι ο άνθρωπος που με πίστεψε από την αρχή, με καθοδήγησε, μου έμαθε πολλά πράγματα και με ενέπνευσε να διεκδικώ ακόμα περισσότερο τους μουσικούς μου ορίζοντες. Σήμερα κάνω πολλά και διάφορα. Η συνεργασία μου με κορυφαί-

ους συνθέτες όπως ο Μίμης Πλέσσας, ο Κώστας Χατζής και ο Λαυρέντης Μαχαιρίτσας συνεχίζεται κανονικά, κάνω παιδικό θέατρο, έχω τις συναυλίες μου, τα live μου σε μουσικές σκηνές, κάποια ξεχωριστά project που ετοιμάζω, γράφω τα τραγούδια και μουσική και πολλά άλλα.

► **Υπήρξε ποτέ κάποια συνεργασία που να την λάτρευες ή κάποια που να την μετάνιωσες πολύ;**

Λάτρευα και συνεχίζω να λατρεύω πολλές όπως αυτή με τον Μίμη Πλέσσα και τον Κώστα Χατζή στις συναυλίες μας φέτος στο Μικρό Παλλάς, αυτήν με τον Λαυρέντη Μαχαιρίτσα στην παιδική μουσικοθεατρική σκηνή και άλλες. Δεν θα έλεγα όμως ότι μετάνιωσα για κάποια. Από όλες πήρα κάτι που με έκανε καλύτερο και με βοήθησε να συνεχίσω.

► **Ποιοι καλλιτέχνες θα έλεγες ότι σε εμπνέουν μουσικά;**

Κυρίως οι δημιουργοί και μετά οι ερμηνευτές. Ο Πλέσσας, ο Χατζηνάσιος, ο Σπανός, ο Ξαρχάκος, ο Νικολόπουλος, ο Μικρούτσικος, ο Σαββόπουλος, ο Κραουνάκης, ο Κορκολής, ο Σπανουδάκης, ο Μαχαιρίτσας, ο Ιωαννίδης είναι μόνο μερικοί από αυτούς. Οι ερμηνευτές έχουν σφραγίδα και καλό είναι να μην ταυτιζόμαστε με αυτούς. Ο νέος ερμηνευτής πρέπει να προσπαθεί να δημιουργήσει από νωρίς την δική του ταυτότητα και όχι να μοιάσει σε κάποιον άλλο.

► **Η «Ορχήστρα των Αισθήσεων» αποτελείται από ταλαντούχους, νέους μουσικούς. Πες μας δυο λόγια γι' αυτήν, πώς δημιουργήθηκε;**

Είμαι πολύ περήφανος για την «Ορχήστρα των Αισθήσεων». Όλα τα παιδιά που την αποτελούν είναι σπουδαίοι μουσικοί με πάθος γι' αυτό που κάνουν, στοι-

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ

χεία που αναζητώ σε όλους μου τους συνεργάτες. Όταν αποφάσισα να δημιουργήσω αυτή την ορχήστρα κάλεσα σε ακρόαση αρκετούς μουσικούς. Εκεί λοιπόν διαπίστωσα πως πίσω από τα εκατοντάδες βιογραφικά που έλαβα κρύβονταν πολλοί νέοι ταλαντούχοι μουσικοί. Ξεκίνησα να τους βλέπω από κοντά, να έχω μια κουβέντα μαζί τους και να τους ακούω, για να νιώσω ποιοι έχουν μέσα τους αυτή την ιδιαίτερη αγάπη και το πάθος που έχω εγώ γι' αυτό που κάνω και δεν το αντιμετωπίζουν απλά σαν μια δουλειά. Σε καμία περίπτωση δεν έψαχνα μουσικούς που να παίζουν απλά σωστές νότες ή να είναι ψυχροί «εκτελεστές». Ξεχώρισα λοιπόν κάποια παιδιά που με κέρδισαν με το ταλέντο, τις γνώσεις, την αγάπη και το πάθος για την μουσική και την προσωπικότητα τους. Είμαι πολύ χαρούμενος που συνεχίζουμε μετά από τόσα χρόνια να συνεργαζόμαστε κατά καιρούς σε συναυλίες και να ηχογραφούμε τραγούδια και μουσικές.

- **Ξέρω ότι δεν πρέπει να ρωτήσω αλλά θέλω να μου πεις ποιο από τα κομμάτια σου ξεχωρίζεις και γιατί.**

Δεν υπάρχει σωστή, λάθος, καλή ή κακή απάντηση σε αυτή την ερώτηση.. και ο λόγος είναι απλός. Σε κάθε περίοδο της ζωής μου με εκφράζουν διαφορετικά τραγούδια μου. Ανάλογα με τα βιώματα και τα συναισθήματα της κάθε περιόδου με αγγίζει και με εκφράζει και διαφορετικό τραγούδι. Πιστέψτε όμως είναι όμορφο να μην ξεχωρίζεις ένα τραγούδι σου αλλά να τα αφήνεις όλα ανάλογα με την διάθεση σου και αυτά που σου συμβαίνουν να σε συντροφεύουν και να σε ταξιδεύουν εκεί που θες να πας με το σώμα ή με το μυαλό σε κάθε στιγμή της ζωής σου.

- **Κατά τη γνώμη σου, η κρίση που περνάμε έχει επηρεάσει καθόλου τον χώρο της Μουσικής και με ποιον τρόπο;**

Σίγουρα όλα τα ήδη κρίσης που περνάμε έχουν τις επιρροές τους στην καθημερινότητα μας αλλά θέλω να είμαι αισιόδοξος! Μπορεί οι καιροί να είναι δύσκολοι, μπορεί να ζούμε σε μια αβεβαιότητα χωρίς να ξέρουμε τι θα μας ξημερώσει, μπορεί να περνάμε κρίση οικονομική, πολιτική και κοινωνική, μπορεί να κοιμόμαστε και να ξυπνάμε με φόβο αλλά... την ελπίδα για ένα ποιοτικό μέλλον στη ζωή, συ-

μπεριλαμβανομένου και της μουσικής ζωής του τόπου, δεν μπορεί να μας την ξεκόψει κανείς. Και αναφέρομαι σε αυτόν τον παραλληλισμό της μουσικής με την ζωή γιατί θέλω να στείλω ένα γενικότερο μήνυμα να μην φοβόμαστε, να κυνηγάμε τους στόχους και τα όνειρα και να ελπίζουμε μέχρι και την τελευταία στιγμή ότι θα τα καταφέρουμε. Ίσως υπάρχει και ένα μυστικό... να μην περιμένουμε την επόμενη ευκαιρία αλλά να την δημιουργήσουμε εμείς. Ένας από τους μεγάλους συνθέτες που είχα την ευλογία να γνωρίσω και να συνεργαστώ μου είπε κάποτε «Όταν δεν σε χειροκροτούν, δούλεψε. Όταν σε χειροκροτούν, δούλεψε περισσότερο!». Δουλειά, λοιπόν, ευγνωμοσύνη που μπορούμε να κάνουμε αυτό που αγαπάμε στην Ελλάδα του 2017 που περνάει κρίση σε όλους τους τομείς και ελπίδα για ένα μουσικό μέλλον με περιεχόμενο, ουσία και δημιουργικότητα.

► **Όταν βρίσκεις ελεύθερο χρόνο, τι σου αρέσει να κάνεις;**

Στον ελεύθερο χρόνο μου ασχολούμαι με περισσότερη μουσική! Όσο παράξενο κι αν ακούγεται αγαπώ και απολαμβάνω τόσο πολύ την δουλειά μου που είναι και η μόνη που μπορεί να με ξεκουράσει. Μ' αρέσει επίσης πολύ το θέατρο, ο κινηματογράφος, τα βιβλία, οι βόλτες και τα ταξίδια.

► **Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου σε 10 χρόνια;**

Έχω πολλά όνειρα για το μέλλον! Γενικότερα μου αρέσει να κάνω όνειρα και σχέδια. Δίνουν αξία στην ζωή και κάνουν την κάθε μέρα σημαντική. Κάθε πρωί που ξυπνάω σκέφτομαι πόσο προχώρησα σε σχέση με το χτες και σχεδιάζω το μέλλον

για να φτάσω εκεί που θέλω. Το βασικό είναι να κάνω πάντα καλά την δουλειά μου και να νιώθω πρώτα εγώ εντάξει με αυτήν. Σε 10 χρόνια θα ήθελα να έχω προχωρήσει την καριέρα μου στην μουσική και το τραγούδι έτσι όπως την ονειρεύομαι και να έχω χτίσει σιγά-σιγά το δικό μου κοινό που θα με ακολουθεί και θα με πιστεύει. Τον τελευταίο καιρό πρόσεξα ότι αυτό άρχισε να γίνεται ήδη με μεγάλη επιτυχία και ευχαριστώ πραγματικά όλους όσους με στηρίζουν να συνεχίσω. Αυτό με συγκινεί πραγματικά ιδιαίτερα. Θα μπορούσα να σας πω πολλά που ονειρεύομαι να γίνουν αλλά προτιμώ να σας αφήσω να τα ανακαλύψετε μαζί μου όσο περνούν τα χρόνια.

► **Τι λένε για τον χαρακτήρα σου οι φίλοι και οι συνεργάτες σου;**

Δεν ξέρω, δεν τους έχω ρωτήσει... Να τους ρωτήσετε και να μου πείτε! Για να με αντέχουν όμως πάει να πει πως όλα πάνε καλά (γέλια)! Γενικά φημίζομαι για τις μακροχρόνιες φιλίες και συνεργασίες μου. Δεν αλλάζω εύκολα τους ανθρώπους στην ζωή μου και δίνω ευκαιρίες γιατί πιστεύω πως τα λάθη είναι ανθρώπινα και είναι κομμάτι της καθημερινότητας μας. Βασίζομαι πολύ στους ανθρώπους γύρω μου και θέλω να βασίζονται και αυτοί. Ευχαριστώ τον καθένα από αυτούς ξεχωριστά και τους ευγνωμονώ για όσα κάνουμε παρέα. Είναι πολύ όμορφο και ισορροπημένο να έχεις ανθρώπους στη ζωή που να είναι δίπλα σου όταν τους χρειάζεσαι αλλά να είσαι κι εσύ δίπλα τους όταν σε χρειάζονται· στα εύκολα, στα δύσκολα, στα καλά και στα κακά που επιφυλάσσει στον καθένα μας η ζωή.

► **Σου δίνω έναν αόρατο τηλεβόα... πάρ' τον (γέλια)! Τι είναι αυτό που**

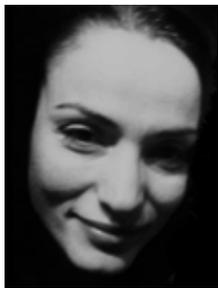
θέλεις να φωνάξεις στον κόσμο;

ΑΓΑΠΗ - ΕΛΠΙΔΑ - ΔΥΝΑΜΗ - ΠΙΣΤΗ - ΠΑΘΟΣ - ΥΠΟΜΟΝΗ - ΕΠΙΜΟΝΗ.

► **Πού σε βρίσκουμε αυτόν τον καιρό; Πού εμφανίζεσαι; Μελλοντικά σχέδια;**

Όπως σας είπα και πριν βρίσκομαι σε πολύ δημιουργική περίοδο. Την Παρασκευή 3 Μαρτίου θα παραχωρήσω ένα ρεσιτάλ κλασικού τραγουδιού στον ΙΑΝΟ (Σταδίου 24) με τα ομορφότερα κλασικά τραγούδια διαμάντια του διεθνούς και του ελληνικού ρεπερτορίου, την Δευτέρα 6 Μαρτίου έχω συναυλία με την Μελίνα Κανά και μια σπουδαία ομάδα μουσικών στο Βασιλικό θέατρο Θεσσαλονίκης, στις 7 Μαρτίου έχουμε την παρουσίαση του δίσκου μας με τίτλο "ΔΙΑΣΚΕΥΕΣ" με τον Μίμη Πλέσσα στο Μικρό Παλλάς στην καρδιά της Αθήνας. Επίσης να σας ενημερώσω ότι συνεχίζω κανονικά τα LIVE μου στην Μουσική Σκηνή "ΜΠΟΥΦΟΣ" [Αγίου Ιωάννου 82, Αγία Παρασκευή]. Τέλος, βρίσκομαι και στην μουσικοθεατρική παιδική σκηνή του θεάτρου Αλίκη με την παράσταση «Μόνο αν το πιστέψεις» της Κέλλυς Σταμουλάκη όπου συνεχίζουμε ακάθεκτοι από τον Οκτώβριο του 2016 μέχρι την Κυριακή των Βαΐων να παίζουμε καθημερινά τα πρωινά για σχολεία και κάθε Κυριακή με διπλές παραστάσεις στις 11:30 & 14:30. Σας περιμένω σε ότι από όλα αυτά σας ενδιαφέρει και σας ευχαριστώ που στηρίζετε τους νέους καλλιτέχνες στην προσπάθεια τους να κάνουν τα όνειρα τους πραγματικότητα.

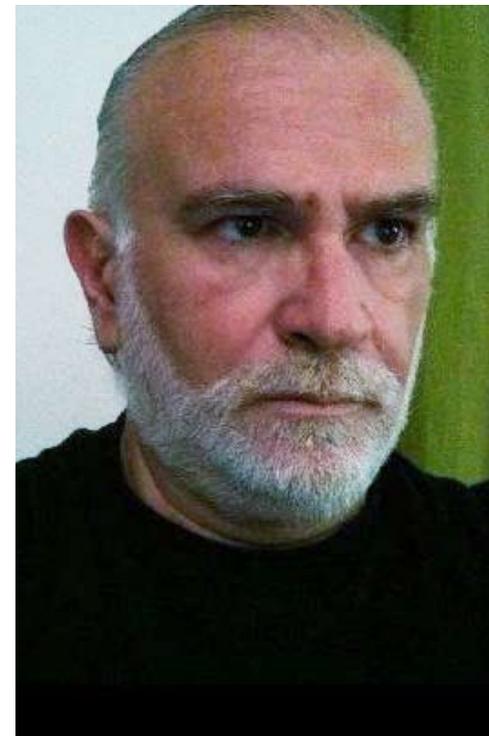
► **Σ' ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σου! Ευχόμαστε τα καλύτερα! ■**

Κωνσταντία
Φαγαδάκη

ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ

Αγαπητοί φίλοι και αναγνώστες του περιοδικού, σήμερα έχω την χαρά και την τιμή να σας ταξιδέψουμε σε μια αιγαιοπελαγίτικη ποιητική ψυχή που χρόνια μας βρέχει με την δροσιά των λέξεων από το ακριτικό νησί της Καλύμνου. Σ' ένα παρθενικό ταξίδι και έχοντας για πρώτη φορά αυτόν τον ρόλο όπως μου προσφέρθηκε από την συντακτική ομάδα του Stigma. Ξεκινώ με τις ερωτήσεις νιώθοντας την βαρύτητα του ρόλου μου όταν έχει κάποιος απέναντί του τον γνωστό ποιητή Σακελλάρη Καμπούρη όπως απλώνεται μπροστά μου σαν την θάλασσα με την απεραντοσύνη της και από πού να ξεκινήσεις...

► Σακελλάρη (αν μου επιτρέπεις τον ενικό) σε ευχαριστώ πολύ που μου δίνεις την δυνατότητα να μιλήσουμε για σένα και το ποιητικό σου έργο! Θα ήθελα να σε ρωτήσω πότε ξεκίνησε η επιθυμία σου να γράψεις ποιήματα;

Καταρχήν θέλω να ευχαριστήσω, που μου δίνετε βήμα, μέσα από τις σελίδες του αξιόλογου περιοδικού σας, για να μπορέσω να αναφέρω, να εξηγήσω και να αποτυπωθούν κάποιες απόψεις μου, όσον αφορά την πρώτη των τεχνών, την τέχνη του λόγου, την ποίηση, την όποια και υπηρετώ από τα παιδικά μου... από τα 9 μου, έγραφα ήδη "ποιηματάκια". Όταν ήμουν 13 χρονών, στη γειτονιά μου στην Καλλιθέα, έμενε ένας γνωστός άνθρωπος των γραμμάτων, ο ποιητής Θανάσης Άνθιμος (κατά κόσμον Θ. Μιαούλης), ο οποίος αρθρογραφούσε σε διάφορα έντυπα μέσα της εποχής και γνωρίζαμε ότι είχε εκδώσει αρκετά βιβλία. Το έμαθα λοιπόν...φαγώθηκα να τον γνωρίσω.

Δεν είχα άλλα πρότυπα, παρά μόνο ανθρώπους σαν αυτόν και συνεχίζω να έχω, δεν άλλαξα...

Μια μέρα, με φώναξε η μάνα μου να πλησιάσω στο παράθυρο. Τον βλέπεις αυτόν(;) μου λέει «αυτός είναι ο Θ.Α... πετάχτηκα έξω από το σπίτι, έτρεξα κοντά του, «είστε ο ποιητής ο Θανάσης Άνθιμος;» του

πα. Με κοίταζε περίεργα, μια σταλιά παιδί, αναρωτήθηκε, που με ξέρει; «Ναι», μου απαντά.

«Εσύ ποιος είσαι;» «Είμαι κι εγώ ποιητής», του λέω όλο καμάρι...δεν γέλασε.

«Δείξε μου τα ποιήματά σου», είπε... «Μετά θα δούμε αν είσαι ποιητής, έλα τ' απόγευμα σπίτι μου, να μου δείξεις τι γράφεις». Πήγα του τα έδειξα του άρεσαν έδειξε... «Διάβασε με» μου είπε και μου 'δωσε καμιά 10ρια βιβλία του.

«Πήγαινε στη βιβλιοθήκη, διάβασε κι άλλους κι έλα σε 1 μήνα να μου δείξεις πάλι τι έγραψες». Σε 10 μέρες ξαναπήγα με πάνω από 100 ποιήματα έτοιμα. Δεν λέω τι μου είπε, αλλά με έκανε να γράφω καθημερινά από τότε και έκτοτε, τον έχω πάντα σε όλες μου τις αναφορές ως δάσκαλο μου...στα 17 μου, πρόλογισε την 1^η μου έκδοση "Άσκηση" εκδ. Ε.Μ.Α.Ε.. Όταν εκδόθηκε, με πήρε και με πήγε στην Ε.Ε.Λ.

► Άρα ένιωθες από παιδί, ότι έφερες μέσα σου κατά κάποιον τρόπο την κιβωτό της ποίησης και κατανοούμε, πόσο σημαντικό είναι να γνωστοποιηθεί αυτό και να αναγνωριστεί στα σωστά χέρια. Άρα, ποια είναι η θέση και η ευθύνη των ήδη καταξιωμένων ποιητών απέναντι στους νεοεισερχόμενους;

Με όλα αυτά που είπα, εννοώ ότι, έκτοτε, όποτε συναντώ νέο “γραφιά”, τον σπουδάζω και άμα αξίζει, άμα δω κάτι μέσα του και θέλει, τον κατευθύνω, τον συμβουλεύω, του λέω μυστικά...

Σπούδασα κοντά σε μεγαθήρια της ποίησης. Από κάπου έμαθα κι εγώ και πάτησα πολλά σκαλιά, από τα 9 μου χρόνια, ως τα 51 μου σήμερα...

Αρκετές φορές, μου 'χει τύχει να διαβάσω κάποιον που δεν ήξερε να γράφει. Είδα μέσα του όμως πράγματα... Με φροντίδα και καθοδήγηση και προσοχή, ξεκίνησε να γράφει εξαιρετικά. Πολλοί από δαύτους, τους βρίσκετε σήμερα στο facebook.

Ελάχιστοι το αναγνώρισαν αυτό βέβαια... οι περισσότεροι έστρεψαν το κεφάλι, εκεί που δεν έπεφτε ούτε ο ίσκιος μου.

► **Διαβάζοντας το βιογραφικό σου διαπιστώνει κάποιος έναν άνθρωπο του πνεύματος που ξεκίνησε με όρεξη και όνειρα όχι μόνο να γράφει βιβλία αλλά και να πρωταγωνιστεί μέσα στον χώρο της λογοτεχνίας όπως ιδρύοντας την "Εταιρεία Τεχνών και Γραμμάτων Νέος Πνευματικός Κύκλος" αλλά όπως αναφέρεται, επέλεξε: «για δεοντολογικούς λόγους να αποσυρθείς από τον χώρο της λογοτεχνίας» μια πίκρα αφήνει όλο αυτό... γιατί;**

Υπάρχει μεγάλος και άρρωστος εγωισμός στον χώρο αυτό. Αλαζονεία. Υπάρχουν αχάριστοι στον χώρο, τους οποίους τους βοηθάς να γράψουν καλύτερα, τους καθοδηγείς μέχρι ένα σημείο και όταν νομίζουν ή όταν τους πουν ότι, γράφουν καλύτερα από ότι πριν, αρχίζουν να πιστεύουν ότι έτσι γεννήθηκαν, ποιητές και ψηλώνουν οι μύτες τους ίσαμε τον ουρανό... η αλαζονεία σε όλο της το μεγαλείο, ξεχνώντας ότι, οι κόλακες σε αυτή τη ζωή, έχουν τον δικό τους ρόλο. Οι πραγματικά άξιοι όμως, είναι που θα μείνουν και μετά ζωή...εγώ αυτό που κάνω όμως, το βλέπω σαν χρέος μου, σαν φόρο τιμής, στη μνήμη του δασκάλου μου Θ.Α..

Στον χώρο, υπάρχουν οι ποιητίζοντες (προσπαθούν να μιμηθούν την ποίηση, αποτυχημένα), οι ποιητεύοντες (αυτοί που σπουδάζουν ες αεί την ποίηση) και οι ποιητές. Εγώ θα θεωρώ πάντα τον εαυτό μου, ποιητών, άσχετα με το τι πιστεύουν οι άλλοι και το τι μου καταλογίζουν.

Η ποίηση, απαιτεί σεβασμό δεν έρχεται και παρέρχεται... άμα τη σεβαστείς αυτήν και τον κόσμο της, θα σε αγκαλιάσει και θα σε κάμει εραστή της για πάντα...

Ο χώρος, είναι βρώμικος... αλήθεια το λέω. Υπάρχουν ματαιόδοξοι εκεί μέσα που θαρρούν ότι θα εξυψωθούν στα μάτια άλλων, γράφοντας...τι γράφουν όμως; ούτε εκείνοι ξέρουν... και λερώνουν τους εαυτούς τους ακόμα περισσότερο και λερώνουν την τέχνη που τόσο πολύ αγαπήσαμε, αρκετοί από μας... τα λιβανίσματα, οι υπεροψίες, οι “δηθενισμοί” ιδίως, σ’ αυτήν την τέχνη, δεν έχουν χώρο, ιδίως σε αυτήν τη ζωή. Είναι μια τέχνη, που αν σε ερωτευτεί, θα σε εξυψώσει! Μετά...εμένα το σήμερα, δεν με συγκινεί προσδοκώ σε άλλο χρόνο!

Αλλοίμονο σε αυτούς, που με λάβαρο το εγώ τους, παριστάνουν τους ποιητές και εκθειάζουν το είναι τους με ψευτοβραβεία ή κολακείες, ανθρώπων, που για διάφορους λόγους και με διάφορους τρόπους βρέθηκαν να κατέχουν θέσεις στον χώρο αυτό.

Υπάρχουν μάτια που ξέρουν να βλέπουν και δεν βραβεύουν τους αδαείς για Α ή Β λόγους, αλλά τους άξιους και όχι διά μέσω διαγωνισμών και ο νοών νοείτω...

Υπάρχουν και άλλες κάστες σε αυτόν τον χώρο φυσικά, αλλά να μην τις αναφέρουμε όλες. Δεν είναι του παρόντος.

► **Αν και γεννήθηκες μέσα στην αγκαλιά της ποίησης, δραπέτευσες για κάποιο καιρό αλλά επιστρέφεις... τι αίσθηση σου αφήνουν τα ποιήματα και πόσο έχουν επηρεάσει την ζωή σου;**

Η ποίηση, είναι ισχυρό ναρκωτικό και εθίζεσαι εύκολα μαζί της. Εγώ έκανα τις βόλτες μου, μέσα στις γειτονιές της, με διάφορα μέσα. Έφτασα κάποτε σε ένα σημείο, που είχα κουραστεί είπα, τέρμα! Ως εδώ. Δεν θέλω να ξανασχοληθώ μαζί της από κανένα μετερίζι. Δεκαπέντε χρόνια σχεδόν κράτησε αυτό αποτίναξα και τη γραφή ακόμα απο πάνω μου... μα, είναι μικρόβιο τελικά, που ποτέ δεν πεθαίνει... ξαναγύρισε!

► **Παρατηρώ –όσο καιρό σε διαβάζω– ότι έχεις επιλέξει να μην βάζεις τίτλους στα ποιήματά σου, πως το ερμηνεύεις αυτό; Επίσης χρησιμοποιείς αρκετά σημεία στίξης.**

ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ

Μου έχουν καταλογίσει αρκετές φορές, ότι γράφω χρησιμοποιώντας συχνά το 1ο πρόσωπο. Εγώ απαντάω πάντα, χρησιμοποιώντας τους κάτωθι στίχους, από το βιβλίο μου “Νέα Κάλυμνα”, εκδ. Ίδμων 1997

*”οι δικές μου πληγές, είναι και δικές σας,
μαζύ μας γέννησε η μάνα μας,
τυφλά κουλούκια, σ’ έναν απέραντο ήλιο...
γιατί συνυπάρχουμε αδερφέ μου,
κάτω από τον ίδιο καγχάζοντα αιώνα,
τον ίδιο πρόστυχο ουρανό,
τις ίδιες πρόστυχες αξίες...
πορευόμαστε τώρα...”*

Τι σημασία θα ‘χε λοιπόν το 2° η 3° πρόσωπο; άλλωστε,

*“μιά επανάληψη είναι ο κόσμος αυτός
κι εμείς,
μιά τελεία στην άκρη της πρότασης...”*

Αφού όλοι, λίγο πολύ, τα ίδια βιώνουμε και τα ίδια συναισθήματα τρεμουλιάζουν στα σωθικά μας.

Δίνω μεγάλη σημασία στα σημεία στίξης και στις αποστάσεις μεταξύ των λέξεων-στροφών στα γραπτά μου, γιατί θέλω να διαβάζομαι αργά, καθαρά, προσεκτικά, γιατί στις λέξεις μου, συχνά, κρύβω φράσεις και θέλω να ακούγονται στα μέσα σας...τα σημεία στίξης και οι αποστάσεις ανάμεσα στις λέξεις-στίχους, βοηθούν και τον ποιητή και τον αναγνώστη του.

Δεν χρησιμοποιώ τίτλους στα ποιήματά μου, γιατί πιστεύω ότι η ποίηση, γίνεται κτήμα του καθενός αναγνώστη, σύμφωνα με αυτό που εκείνος αντιλαμβάνεται. Δεν θέλω εγώ να τον καθοδηγήσω στο δικό μου κομμάτι σκέψης, αλλά θέλω ο ίδιος να ‘χει τη δύναμη και την επιλογή, να ορίσει τον τίτλο που του ταιριάζει. Δεν ακυρώνω με αυτόν τον τρόπο τους

παλιούς και μεγάλους μας που ‘χουν τίτλους στα γραπτά τους, απλά εισάγω τον δικό μου τρόπο αντίληψης της γραφής (δείτε το κι έτσι).

► Τελικά ποιος δύναται να γράψει ποιήματα;

Η ποίηση, είναι υποκειμενική υπόθεση έξαλλου και ως τέτοια πρέπει να την χειριζόμαστε.

Η βάση της αναμφίβολα, είναι ακλόνητη και αυτή ούτως ή άλλως, μας δείχνει την γραφή που αξίζει η όχι. Η αντίληψη και η συχνή καλλιέργεια πάνω στη ποίηση, είναι το σημαντικότερο κριτήριο. Λέγοντας καλλιέργεια, δεν εννοώ να ‘χεις πτυχίο-α, αλλά να διαβάσεις λογοτεχνία, να γράφεις, να σβήνεις, να ξαναγράφεις...

Το πτυχίο, δεν θα σε κάνει ποιητή, καλύτερο θεωρητικό περί γραφής θα σε κάνει, μόνο...όχι ποιητή. **Η ποίηση είναι ψυχή και γεννιέται, με τον άνθρωπο και ταξιδεύει αντάμα του και μεγαλώνει ή χάνεται μαζί του...**

Απλά, καλλιεργείται στο ταξίδι αυτό. Η ποίηση, δεν γράφεται με λεξικά, γράφεται με την καθομιλούμενη της ψυχής κι όποιος έχει αντίρρηση, προκαλώ να μου αντιτάξει...πολλοί ποιητές μας δεν ήταν πτυχιούχοι δεν ήταν καν υπερ-μορφωμένοι, γνωρίζω δε, καταπληκτικούς ποιητές, που καλά καλά δεν ξέρουν να διαβάζουν...μεροκαματιάρηδες, πονεμένους ανθρώπους, που μέσα στον πόνο της καθημερινότητας, πασχίζουν και στον πόνο της ποίησης μεγάλα ονόματα της ελληνικής ποίησης στερούνται πτυχίου και ανωτέρας μόρφωσης.

Διαβάστε βιογραφίες τους, που εγώ τις θεωρώ πολύ σημαντικές στην κατανόηση του έργου του κάθε λογοτέχνη.

Πιστεύω, ότι ένας κάλος αναγνώστης, με οξυμένη αντίληψη, έστω κι αν δεν μπορεί να γράψει πολύ καλά, έχει την ίδια δυναμική με τον ποιητή. Θέλει να ‘χεις ταλέντο για να διαβάσεις ποίηση, πολύ δε

περισσότερο, να την κατανοήσεις...

Άλλωστε γι' αυτόν τον αναγνώστη γράφει ο ποιητής και όσο πιο δυνατός ο αναγνώστης του, τόσο πιο δυνατός γίνεται και ο γραφιάς.

“τέχνη για την τέχνη ή τέχνη για τον άνθρωπο”; ο άνθρωπος είναι τέχνη εκ του γίνεσθαι...

► Η ποίηση στην εποχή μας περνάει κρίση;

Οι εποχές μας είναι πολύ δύσκολες για την ποίηση. Είναι η δυσκολότερη των τεχνών και με τις περισσότερες απαιτήσεις.

Ο πολύς κόσμος, δύσκολα διαβάζει πια. Λίγοι έμειναν ποιητές και πολλοί περισσότεροι γραφιάδες, εκμεταλλευόμενοι το γεγονός, της άγνοια και την έλλειψη παιδείας στον νεοέλληνα. Διανύουμε χαλεπούς καιρούς και ο ποιητής τους είναι πια άχρηστος. Εκτός αν έχουμε καμιά επέτειο, εκλογές...τότε μόνο, για να ξεσηκώσουμε η να συγκινήσουμε τα πλήθη.

Παλιά ο ποιητής, ήταν αξιοσέβαστο πρόσωπο...τότε που η αξία, είχε αξία...πλέον αυτό χάθηκε μαζί με την παιδεία. Οι περισσότεροι των νεοέλλήνων, τον χλευάζουν...δεν τον χρειάζονται είναι περιττός. Έμαθαν στο ευτελές, στο ανάξιο...κρίμα.

► Πολλοί πιστεύουν ότι ο ποιητής ζει στον δικό του κόσμο... ισχύει αυτό;

Πολλές φορές, ισχύει και αυτό μα, δεν μπορεί να συμβαίνει ες αεί...ο ποιητής, ο αληθινός ποιητής, ανήκει σε διαφορετική ομάδα ανθρώπων, όχι εννοώντας πως είναι ανώτερο ον, μην παρεξηγηθώ κιόλας. Απλά είναι μια ομάδα που συχνά δυσκολεύεται να κοινωνικοποιηθεί. Συχνά είναι ανεξάρτητος και μεμονωμένος. Λεύτερη φύση από γενετής, δεν μπαίνει εύκολα σε καλούπια...αναγκάζεται βέβαια να ανήκει κάποια στιγμή στο σύνολο, για να μπορέσει να συνυπάρξει, ικανοποιώντας έτσι το αίσημα της επιβίωσης ή της κοινωνικοποίησης, που είναι αλληλένδετα, όμως, "δεν είναι εκεί" πραγματικά! η προ-

σαρμοστικότητα άλλωστε είναι ίδιον του ανθρώπινου είδους και παλεύει να την κατακτήσει!

Σίγουρα πάντως ποιητής έχει πολλές διαφορετικότητες, έναντι των συνανθρώπων του και οι αίτιες θαρρώ, είναι η οξυμένη συναισθηματική αντίληψη, την οποία εμπεριέχει στην συνήθως, πονεμένη, μοναχική ψυχή του...

Ο ερωτισμός επίσης, πιστεύω ότι είναι ένα στοιχείο που τον διακρίνει... άκρατος ή αφανής, φυσιολογικός ή μη...πάντα έντονος, στα μέσα του και στον τρόπο που βλέπει τα πράγματα, τα πρόσωπα, τις καταστάσεις... τον αέρα που αναπνέει..!

► Και κλείνοντας αφού ευχαριστήσω τον αγαπητό ποιητή Σακελλάρη Καμπούρη για τον πολύτιμο χρόνο που μου διέθεσε να σας αποχαιρετίσουμε με τους εξής στίχους του:

«Δεν είμαι εγώ ποιητής ούτε τα ποιήματά μου περιέχουν ποίηση... μαύρα φεγγάρια είναι, καβάλα σε μαύρα σύννεφα κι εγώ που τα γεννώ ένα ανοιχτό παράθυρο φλεγόμενο είμαι... κλείσε το... αν μπορείς...»

Καλή επιτυχία, από τα βάθη της ψυχής, αγαπητή Κωνσταντία σε σένα, στην υπέροχη καλλιτεχνική σου φύση, καθώς και στο εξαιρετο περιοδικό σας, που πιστεύω ότι θα κάνει αίσθηση, κάθε φορά που θα κυκλοφορεί!

► Ευχαριστούμε ! ■

Για όλους τους λάτρεις της ποίησης και του ποιητή Σακελλάρη Καμπούρη, εδώ θα βρείτε την έκδοση του νέου βιβλίου σε μορφή e-book, από τις εκδόσεις Πένταδρον:

https://issuu.com/athlepolis/docs/rodo_mou_aliko

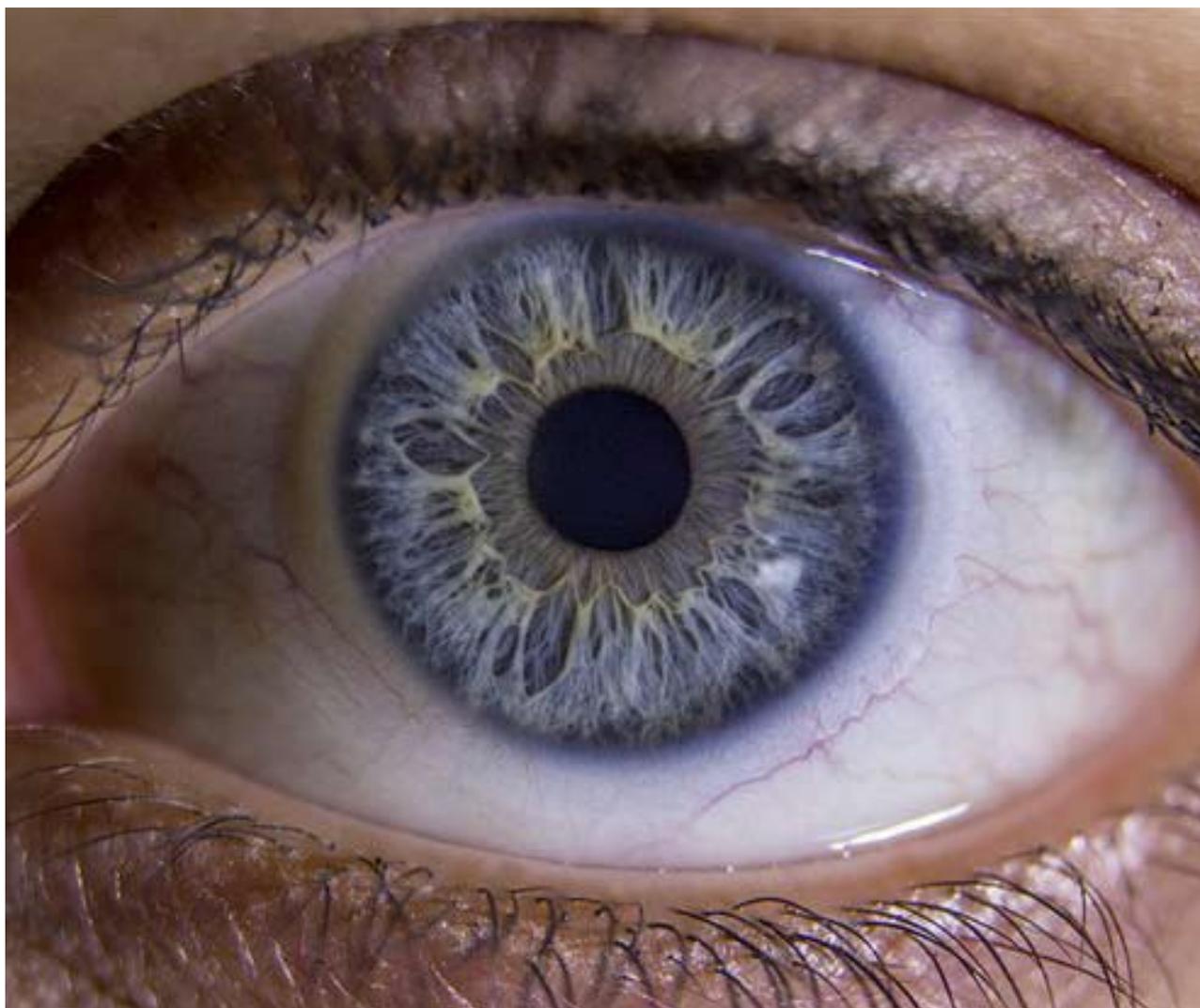
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ: https://el.wikipedia.org/wiki/Σακελλάρης_Καμπούρης

Τιπούκειτος

ΚΟΡΗ ΟΦΘΑΛΜΟΥ

Φράση που υποδηλώνει κάτι εξαιρετικά πολύτιμο όπως η όραση. Μεταφορικά λοιπόν πράγμα, αντικείμενο πολύ πολύτιμο. Η φράση έλκει την καταγωγή της

από τους ψαλμούς του Δαβίδ ΙΣΤ' 8: «... φύλαξον με, Κύριε, ως κόρην οφθαλμού» και ωδή δεύτερη: «... και διεφύλαξεν αυτόν, ως κόρην οφθαλμού».

ΛΟΒΙΤΟΥΡΑ

Ρουμάνικη λέξη, που σημαίνει χτύπημα, "κόλπο", μπάζα και γενικά κλοπή, ανήθικο κέρδος. Εισήλθε και έμεινε στην κοινή ελληνική γλώσσα το 1928, ύστερα από έντονη διαμάχη μεταξύ των εφημερίδων "Πατρίς" και "Ελεύθερον Βήμα".

ΤΑ ΑΔΥΝΑΤΑ ΔΥΝΑΤΑ

Την έκφραση «τα αδύνατα δυνατά» τη βρίσκουμε στον Ισοκράτη και στο Ευαγγέλιο του Λουκά. Την χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να δείξουμε ότι θα εξαντλήσουμε κάθε προσπάθεια, για να πετύχουμε κάποιο σκοπό, οποίο αναφέρει ο Ισοκράτης, «η κτήσις της αρετής», εκτός του ότι είναι «κρείττων του πλούτου»

(ανώτερη από τον πλούτο) και «χρησιμότερα της ευγενείας» (της ευγενικής καταγωγής), «δύναται να καταστήσει τα αδύνατα, δια τούς άλλους, δυνατά εις τούς ασκούντας την αρετήν» («Προς Δημόνικον» 7), και ο Λουκάς («Τα αδύνατα δυνατά παρ' άνθρωποις δυνατά παρά τω Θεώ έστιν» Λουκ. ΙΗ'27

ΠΛΗΡΩΣΕ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ

Οι φόροι κατά τον 18ο αι., αλλά και σήμερα, ήταν τόσοι πολλοί στην Ελλάδα, ώστε, όσοι δεν είχαν να πληρώσουν, έβγαιναν στο βουνό.

Για τη φοβερή αυτή φορολογία, ο ιστορικός Χριστόφορος Άγγελος (1571/72 - 1 Φεβρουαρίου 1638), μας πληροφορεί: «Οι επιβληθέντες φόροι ήσαν αναρίθμητοι, άλλα και άνισοι. Έκτος της δεκάτης, του εγγείου και της διακατοχής των Ιδιοκτησιών, εκάστη οικογένεια κατέβαλε χωριστά φόρον καπνού (εστίας), δασμόν γάμου, δούλου και δούλης, καταλυμάτων, επαρχιακών εξόδων, καφτανίων,

καρφοπετάλλων και άλλων έκτακτων. Ενώ δε ούτω βαρείς καθ' εαυτούς ήσαν οι επιβληθέντες φόροι, έτι βαρύτερους και αφόρητους καθίστα ο τρόπος της εισπράξεως και η δυναστεία των αποστελλομένων προς τούτο υπαλλήλων ή εκμισθωτών. Φόρος ωσαύτως ετίθετο επί των ραγιάδων εκείνων οίτινες έτρεφον μακράν κόμην».

Εξ αυτού λοιπόν το «Φόρος ωσαύτως ετίθετο επί των ραγιάδων εκείνων οίτινες έτρεφον μακράν κόμην», έμεινε η παροιμιώδης φράση: «πλήρωσε τα μαλλιά της κεφαλής του». ■

ΟΡΓΟΤΟΜΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η διάχυση της πληροφορίας στις μέρες μας είναι ραγδαία. Η συλλογή της, η ταξινόμησή της και βέβαια η επιβεβαίωσή της είναι το λιγότερο μία επίπονη εργασία. Όταν μάλιστα σχετίζεται με ειδικά θέματα που απαιτούν μεγάλη ευαισθησία, όπως είναι η Παιδεία, τότε γίνεται αντιληπτό σε όλους η ευθύνη και η προσοχή που απαιτείται.

Στο διαδίκτυο, σ' αυτόν τον ωκεανό πληροφορίας, τα άρθρα για την παιδεία και την εκπαίδευση που κυκλοφορούν αφού αλιευθούν από την ομάδα μας

αναρτώνται στον **Οργοτόμο Παιδείας** στην σελίδα που δημιουργήσαμε στο Facebook (<https://www.facebook.com/groups/orgotomos/>), προκειμένου να διευκολύνουμε όσους και όσες ενδιαφέρονται μόνο για τέτοια θέματα.

Με γνώμονα την Ελευθερία, πυξίδα την Αλήθεια και πίστη στερεή πως "Ίθάκη" της κάθε Πολιτείας πρέπει να είναι Ισότητα, στην ομάδα αυτή φιλοξενούμε απόψεις και γνώμες, άρθρα και ειδήσεις που σφυρηλατούν την αμερόληπτη και ανεξάρτητη ενημέρωση θεμάτων Παι-

δείας και Εκπαίδευσης. Έμπνευσή μας οι στόχοι του μεγάλου μας ποιητή Κ. Παλαμά πιο επίκαιροι από ποτέ.

*Γίνε οργοτόμος, φυτευτής,
διαφεντευτής,
κι αν είναι κι έρθουνε χρόνια δίσεχτα,
πέσουν καιροί οργισμένοι,
κι όσα πουλιά μισέψουνε σκιασμένα,
κι όσα δέντρα,
για τίποτ' άλλο δε φελάν παρά
για μετερίζια,
μη φοβηθείς το χαλασμό.
Φωτιά! Τσεκούρι! ■*

Γίνε οργοτόμος, φυτευτής, διαφεντευτής.
κι αν είναι κι έρθουνε χρόνια δίσεχτα, πέσουν καιροί οργισμένοι,
κι όσα πουλιά μισέψουνε σκιασμένα, κι όσα δέντρα,
για τίποτ' άλλο δε φελάν παρά για μετερίζια,
μη φοβηθείς το χαλασμό. φωτιά! Τσεκούρι!

Κ. Παλαμάς [ποιητής]

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

1^{ος} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΙΗΣΗΣ "ΔΗΜΩΦΕΛΕΙΑ"

Το Αθλητικό Επιστημονικό Πολιτιστικό Σωματείο ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ. επιλέγει, στην εποχή που ο Έρωτας σφύζει, να προκηρύξει τον **1^ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ποίησης ΔΗΜΩΦΕΛΕΙΑ με θέμα: «Ο έρωτας στα χρόνια του φόβου»**. Η συμμετοχή είναι ελεύθερη σε όλους και όλες, από όλες τις χώρες, στην ελληνική όμως γλώσσα. Τα ποιήματα που θα σταλούν για το διαγωνισμό πρέπει:

1) Να μην έχουν δημοσιευτεί σε έντυπο ή ηλεκτρονικό μέσο (facebook, ιστοσελίδα κ.λπ.).

2) Η συμμετοχή για τον κάθε διαγωνιζόμενο ορίζεται σε τρία ποιήματα.

3) Το κάθε ποίημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις δυο σελίδες Α4.

4) Τα ποιήματα αποστέλλονται με ψευδώνυμο σε μορφή email στην ηλεκτρονική διεύθυνση: info@athlepolis.gr. Σε περίπτωση βράβευσης θα επικοινωνήσουμε με το email σας.

5) Ωστόσο για όσους αδυνατούν την αποστολή email μπορούν να τα αποστείλουν στην Δ/ση: Κεφαλληνίας 17β, Τ.Κ. 15344, Γέρακας, Αθήνα. Τα ποιήματα να στέλνονται με ψευδώνυμο. Σε δεύτερο κλειστό φάκελο αλληλογραφίας ο υποψήφιος εξωτερικά θα αναγράφει πάλι το ψευδώνυμό του και μέσα τα πραγματικά του στοιχεία (όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και e-mail, αν έχει). Ο δεύτερος αυτός φάκελος θα ανοιχθεί από την επιτροπή του διαγωνισμού μόνο σε περίπτωση βράβευσης.

6) Η μη τήρηση όλων των οδηγιών υποβολής των ποιημάτων, επιφέρει ακύρωση συμμετοχής.

7) Η υποβολή ποιημάτων αποτελεί και απόδειξη της πλήρους αποδοχής των όρων του διαγωνισμού.

8) Η βαθμολόγηση θα γίνει από το 1 έως το 20.

9) Θα απονεμηθούν τρία (3) βραβεία και τρεις (3) έπαινοι (Α', Β' και Γ') και αναμνηστικά.

10) Τα ποιήματα δεν θα επιστραφούν. Ο διαγωνισμός ξεκινάει την **01.3.2017**

και λήγει στις **31.05.2017**.

Οι υποψήφιοι μπορούν να αποστείλουν τα ποιήματά τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση: info@athlepolis.gr

ή

στην φυσική Δ/ση του Προέδρου του ΑΘΛΕΠΟΛΙΣ, κ. Μιχάλη Μεταξά

Κεφαλληνίας 17β, Τ.Κ. 15344,
Γέρακας, Αθήνα

Μπορείτε να επικοινωνείτε μέσω site: www.athlepolis.gr.

Η κρίση των ποιημάτων θα γίνει από τετραμελή Κριτική Επιτροπή, την οποία αποτελούν οι:

Σακελλάρης Καμπούρης, Ποιητής.

Αγγελική Κομποχόλη, Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Κριτικός.

Ορφέας Σπαρτιώτης, Ποιητής.

Κωνσταντία Φαγαδάκη, Ποιήτρια.

Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής ορίζεται ο Σακελλάρης Καμπούρης.

Τον Οκτώβριο όσα ποιήματα κατατεθούν θα δημοσιευθούν και θα παρουσιαστούν στο κοινό σε ειδική εκδήλωση. Στην ίδια εκδήλωση θα βραβευτούν και οι τρεις νικητές και θα δοθούν έπαινοι και αναμνηστικά. ■

Αντζουλέτα
Πουσαρά

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Κάτι νέο από τα παλιά ήρθε να ξυπνήσει τις αναμνήσεις μας...

Το παρελθόν τρέχοντας με γοργά βήματα ήρθε να συναντήσει το παρόν και έφερε μαζί του, θύμησες. Γεύσεις και αρώματα χωριού, μυρωδιές παλιάς Αθήνας, σαν να ξεπήδηξαν μέσα από την μικρή οθόνη, εκείνη την μαυρόασπρη οθόνη της τηλεόρασης μας και έκαναν την παρουσία τους στη δική μας πόλη.

Μια μπακαλοταβέρνα με μυρωδιά και αίσθηση ξύλου και λινάτσας, με γεμάτα τα ράφια της παραδοσιακά καλούδια, ήρθε να μας θυμίσει ότι και η δική μας πόλη, μπορεί να ξαναγίνει ένα όμορφο χωριό, ένα μεγάλο χωριό.

Η αναβίωση της παλιάς γειτονιάς, “μυρίζει” τόσο έντονα στον Γέρακα, που δείχνει να απέκτησε το δικό του Παντοπωλείο-Μεζεδοπωλείο.

Το κλασικό, αυτό το τόσο διαχρονικό ύφος αυτού του μαγαζιού, αποπνέει μια ζεστασιά, μια γλυκιά αίσθηση του χθες και σε κάνει μπαίνοντας, να αισθάνεσαι ότι αυτός ο φιλόξενος χώρος είναι τόσο οικείος, όσο και το σπίτι σου...

Η παλιά ζυγαριά μπαίνοντας, το παλιό τηλέφωνο, το γραμμόφωνο, δίνουν την δική τους νότα στον χώρο.

Η φιλοσοφία των ανθρώπων που είχαν την ιδέα να στήσουν την μπακαλοταβέρνα του Γέρακα, δείχνει πως προσπαθεί να πετύχει ακριβώς αυτό το πράγμα... ο κάθε ένας από όσους μπαίνουν μέσα σε αυτόν τον χώρο, να αισθάνεται πως μπαίνει στον δικό του χώρο, Πως βρίσκεται στο δικό του χωριό.

Τα προϊόντα που γεμίζουν τα ξύλινα ράφια, μας φέρνουν πίσω στην παράδοση, αφού τα ζυμαρικά, τα όσπρια, τα αλλαντικά, τα τυριά, οι σάλτσες, τα γιαούρτια, οι κρέμες, τα παξιμάδια, και κάθε τι εκεί μέσα, έρχεται από την περιφέρεια, στο δικό μας χωριό...

Φαίνεται πως εκεί μέσα, ό,τι διατίθεται στον καταναλωτή, θα τρώγεται και θα πίνεται στα τραπέζια του μαγαζιού και το αντίθετο... ό,τι ο καθένας γεύετε στην μπακαλοταβέρνα, θα μπορεί να το έχει και στο σπίτι του, αφού υπάρχει στα ξύλινα, από μαδέρια ράφια του μαγαζιού αλλά και μέσα στα ψυγεία του...

Εμείς περιμένουμε να ανοίξει και το δεύτερο μισό,

αφού αρχικά έκανε την εμφάνιση του το μπακαλό...ας περιμένουμε και το... ταβέρνα, που έρχεται γρήγορα όπως φαίνεται κοντά μας, να δούμε πια ολοκληρωμένο το “ασπρόμαυρο”, αλλά τόσο όμορφο και γεμάτο μυρωδιές, παρελθόν μας...

Καλώς ήρθες λοιπόν στον Γέρακα... μπακαλοταβέρνα...

Καλώς ήρθες στην δική μας γειτονιά... “Γερακάδικο”... ■

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...!

Τον Νοέμβριο του 2013, σχεδόν τρία χρόνια πριν, το ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ. ελάμβανε ως σωματείο νομική υπόσταση με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Έκτοτε λειτουργεί με πανελλαδική προοπτική, αφουγκραζόμενο την τοπική κοινωνία αλλά και τον παλμό μιας κοινωνίας σε κρίση ιδεών, ιδανικών και αξιών. Μέσα από τις δράσεις που ήδη πραγμάτωσε αυτές και εκείνες που βρίσκονται σε εξέλιξη ή που έχει προγραμματίσει, το Σωματείο μας αποσκοπεί να αποτελέσει το όχημα ανάπτυξης της ελεύθερης και αλογόκριτης έκφρασης.

Στο πλαίσιο των εκδοτικών δραστηριοτήτων του το Σωματείο μας αποφάσισε ενόψει μάλιστα της Γενικής Συνέλευσης να εκδώσει ένα φυλλάδιο - profil, στο οποίο περιέλαβε τόσο τις μέχρι σήμερα δράσεις του όσο το καταστατικό και το διοικητικό του συμβούλιο.

Στο ακολουθιο link μπορείτε να το κατεβάσετε:

http://issuu.com/athlepolis/docs/profil_athlepolis ■

Βιργινία Παναγιώτου

Έεεεελα δεν
το πιστεύω...!

ΤΟΥ ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ.

- 1. 01.3.2017 – 30.05.2017:**
1^{ος} Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ποίησης ΔΗΜΩΦΕΛΕΙΑ
«Ο έρωτας στα χρόνια του φόβου».
- 2. Κυριακή 14.05.2017:**
Ημερήσια εκδρομή με πούλμαν στις λίμνες
Στυμφαλία και Δόξα για φωτογράφιση και περιήγηση.

ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΡΙΣΜΑ

**ΜΑΡΤΙΟΣ -
ΙΟΥΛΙΟΣ 2017**

Πρόγραμμα – προτάσεις:

- 1. Κυριακή 19.03.2017:**
Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθη-
τοποίησης Αντώνης Τρίτσης.
- 2. Κυριακή 09.04.2017:**
Διομήδειος Βοτανικός Κήπος στην
Ιερά οδό.
- 3. Σάββατο 24.06.2017:**
Εξόρμηση στα Μυκονιάτικα.
- 4. Σάββατο 22.7.2017:**
Αστροφωτογράφιση στο αστερο-
σκοπείο Αρίσταρχος, στο σκοτει-
νότερο σημείο της Ευρώπης.
Διανυκτέρευση στα Καλάβρυτα.

ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΠΕΝΤΑΝΔΡΟΝ

Η εκδοτική ομάδα του Σωματείου
μας **Πέντανδρον** έχει προγραμματίσει
για το άμεσο μέλλον την έκδοση σε
e-book των ακόλουθων αριστουργη-
μάτων της παγκόσμιας λογοτεχνίας:

- 1. Ρόδο μου άλικο**
του Σακελλάρη Καμπούρη.
- 2. Άπαντα Ποιήματα**
του Κωνσταντίνου Καβάφη.
- 3. Η γυναίκα της Ζάκυθος**
του Διονυσίου Σολωμού.
- 5. Ποιητικοί Εξορκισμοί**
του Θέσκελου. ■

► Ο Ντεκάρτ ανακάλυψε το «Σύ-
στημα Συντεταγμένων», παρατηρώ-
ντας μια μύγα να περπατάει σ' ένα τα-
βάνι με πλακάκια.

► Ο αναπτήρας εφευρέθηκε πριν
από τα σπέρτα.

► Κατά τη διάρκεια της Α' Σταυρο-
φορίας, μια ομάδα φανατικών στρατι-
ωτών, οι οποίοι έστεκαν μεν καλά στα
μυαλά τους, αλλά ήταν απελπισμένοι,
βάδιζαν για πολλές ώρες πίσω από μια
χήνα, καθώς πίστευαν ότι ήταν ευλο-
γημένη από το Άγιο Πνεύμα!

► Η «ρόδα» του λούνα παρκ κατα-
σκευάστηκε για πρώτη φορά το 1893,
από τον Γκέιλ Φέρις, και παρουσιάστη-
κε στην Παγκόσμια Έκθεση Κολόμβου
στο Σικάγο. Η διάμετρός της ήταν 80
μέτρα και χωρούσε 2.160 άτομα.

► Η κάρτα του διάσημου γκάν-
γκστερ Αλ Καπόνε έγραφε πως είναι
πωλητής επίπλων.

► Η γυναίκα που έχει εμφανιστεί
στα περισσότερα εξώφυλλα του γνω-
στού περιοδικού «TIME» (10 φορές)
είναι η Παναγία.

► Η Peugeot αγόρασε από παλιά τα
δικαιώματα, ώστε τα μοντέλα της να
έχουν ονόματα τους αριθμούς από το
101-909, για να καμουφλάρεται με το
μηδέν η τρύπα της μανιβέλας!

► Η φράση «έφαγε χυλόπιτα» προ-
έρχεται από το παρασκεύασμα χυλού
που έδιναν παλιά οι ψευτογιατροί για
τον περιορισμό του καημού των ερω-
τευμένων!

► Για να καταφέρει να περπατάει με
τον περίφημο σέξι τρόπο της, η Μέριλιν
Μονρόε είχε πριονίσει ένα κομμάτι από
το τακούνι του ενός παπουτσιού της! ■